

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**İLKÖĞRETİM OKULLARINDA OKUYAN
SPORCU ÖĞRENCİLERİN SPOR YAPMALARINDA
OKUL VE AİLE FAKTÖRÜNÜN ETKİSİ
(SAKARYA İL ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Çiğdem KOTAN

Enstitü Anabilim Dalı : Beden Eğitimi ve Spor

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Gülten HERGÜNER

EYLÜL-2007

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**İLKÖĞRETİM OKULLARINDA OKUYAN
SPORCU ÖĞRENCİLERİN SPOR YAPMALARINDA
OKUL VE AİLE FAKTÖRÜNÜN ETKİSİ
(SAKARYA İL ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Çiğdem KOTAN

Enstitü Anabilim Dalı: Beden Eğitimi ve Spor

Bu tez 25/09/2007 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı

Jüri Üyesi

Jüri Üyesi

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak değerlerine uyulduğunu, başkasının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Çiğdem KOTAN

20.09.2007

ÖNSÖZ

“İlköğretim okullarında okuyan sporcu öğrencilerinin spor yapmalarında okul ve aile faktörünün etkisi (Sakarya ili örneği)” konusu okul ve ailenin çocuğun davranışlarını olumlu veya olumsuz etkilemede çok fazla etkili olduğu düşünülürse üzerinde durulmaya değer bulunmuştur.

Bu çalışmanın hazırlanmasında yardımlarını esirgemeyen danışmanım değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Gülten HERGÜNER’ e teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Beni özenle büyütüp, bu günlere kadar gelmemi sağlayan aileme, çalışma süresince maddi ve manevi desteğini esirgemeyen eşim Erkan KOTAN’a ve tüm bu zamanda büyük sabır gösteren oğlum Kerem Alp ‘e, sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çiğdem KOTAN

20 Eylül 2007

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	iv
TABLO LİSTESİ	v
ÖZET	x
SUMMARY	xi
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: KURAMSAL BİLGİLER	9
1.1. Eğitim	9
1.2. Beden eğitimi ve Spor	10
1.2.1. Spor ve eğitim ilişkisi	13
1.2.2. Spor Yapmayı Etkileyen Faktörler	14
1.2.2.1. Nüfus	14
1.2.2.2. Ekonomik Yapı	15
1.2.2.3. Sanayileşme-Şehirleşme	16
1.2.2.4. Kültürel Yapı	17
1.2.2.5. Din	18
1.2.2.6. Kitle İletişim Araçları	18
1.2.2.7. Eğitim	20
1.2.2.8. Sosyal Çevre	21
1.3. Çocuklarda Sporun Temel İlkeleri	23
1.4. Sporda Rehberlik Ve Yönlendirme	24
1.5. Aile	28
1.6. Aile ve Spor yönlendirme	32
1.6.1. Spora yönlendirme ve aile ekonomisi	35
1.6.2. Spora yönelme ve cinsiyet	35
1.7. Okul	37
1.8. Okul ve Spora yönlendirme	37
1.8.1. Tesis Araç Ve Gereçleri	38
1.8.2. Öğretmen	39
1.8.3. Ders dışı sportif etkinlikler	40
1.9. Sakarya'da Eğitim Ve Spor	42

BÖLÜM 2:YÖNTEM	46
2.1. Araştırmanın modeli.....	46
2.2. Evren ve örneklem	46
2.3. Veri toplama aracının geliştirilmesi	47
2.4. Anketin geçerlilik ve güvenilirlik analizi.....	48
2.5. Verilerin analizi ve yorumlanması	49
BÖLÜM 3: BULGULAR VE YORUMLAR	50
3.1 Öğrencilerin kişisel bilgileri ve ankete verdikleri cevapların frekans dağılımları....	50
3.2. Aile öğrenim düzeyi, ailede sporcu varlığı, cinsiyet ve okul türüne göre Spora başlama nedenlerine ilişkin öğrenci görüşleri	63
3.3. Aile öğrenim düzeyi, aile ortalama aylık gelir düzeyi, cinsiyet ve okul türüne göre Spora ara verme nedenlerine ilişkin öğrenci görüşleri.....	69
3.4. Aile öğrenim düzeyleri, gelir düzeyi, ailede sporcu varlığı, cinsiyet ve okul türü ne göre Branş ve Branş seçimine etki eden kişilere ilişkin öğrenci görüşleri ...	76
3.5. Aile öğrenim düzeyi, gelir düzeyi, ailede sporcu varlığı, cinsiyet ve okul türüne göre spordaki başarı düzeylerine ilişkin öğrenci görüşleri	84
3.6. Aile öğrenim düzeyi, aile gelir düzeyi, ailede sporcu varlığı, cinsiyet ve okul türüne göre ailenin çocuğunun spor yapmasından beklentilerine ilişkin öğrenci görüşleri.....	88
3.7. Aile öğrenim düzeyi, aile gelir düzeyi, ailede sporcu varlığı ve cinsiyete göre ailenin çocuğunun sporla ilgili maddi ihtiyaçları karşılayabilme düzeyine ilişkin öğrenci görüşleri.....	92
3.8. Aile öğrenim düzeyi, aile mesleği, ailede sporcu varlığı, cinsiyet ve okul türüne göre Ailenin spora ve çocuğunun spor yapmasına karşı tutumuna ilişkin öğrenci görüşleri.....	100
3.9. Okul türüne göre okul spor imkânları ve kullanılabilirlik düzeyine ilişkin öğrenci görüşleri.....	113
3.10. Okul türü ve cinsiyete göre okulun spor ve sporcu ile ilgili tutumuna ilişkin öğrenci görüşleri.....	118

3.11. Aile öğrenim düzeyi, cinsiyet ve okul türüne göre öğrencilerin gelecekle ilgili hedeflerine ilişkin görüşleri	122
SONUÇLAR VE ÖNERİLER	127
KAYNAKLAR	138
EKLER.....	146
ÖZGEÇMİŞ.....	152

KISALTMALAR

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

GSGM : Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü

BESYO : Beden Eğitimi Ve Spor Yüksek Okulu

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Sakarya da İlköğretim Okul Öğretmen Öğrenci Durumu(2005–2006).....	42
Tablo 2: Sakarya spor kulübü sayısı	43
Tablo 3: Gençlik Ve Spor Genel Müdürlüğü bağlı kulüplerde lisanslı ve lisanssız sporcu sayısı	44
Tablo 4: 2006 / 2007 öğretim yılında küçükler-yıldızlar-gençler kategorilerinde spor yarışmalarına katılan takım ve sporcu öğrenci sayıları.....	44
Tablo 5: Okullara göre ve lisanslı öğrenci sayıları	47
Tablo 6: Öğrencilerin okudukları Okul türü dağılımları tablosu	50
Tablo 7: Cinsiyete göre branş dağılımları tablosu	50
Tablo 8: Anne öğrenim düzeyi ve anne mesleği dağılımları	51
Tablo 9: Baba öğrenim düzeyi ve baba mesleği dağılımları.....	52
Tablo10: Öğrencilerin ailelerinin ortalama aylık gelir düzeyi dağılımları	53
Tablo 11: Spora başlama ve devamında etkili olan faktörlerin öğrenci cevaplarına göre dağılımı	53
Tablo 12: Ailede sporcu varlığı durumu dağılımı.....	54
Tablo 13: Branş seçiminde etkili olan kişilerin dağılımı	55
Tablo 14: Sporda başarı durumu	55
Tablo 15: Ailenin spordan beklentilerinin öğrenci görüşlerine göre dağılım.....	56
Tablo 16: Ailenin öğrencinin sporla ilgili maddi ihtiyaçlarını karşılayabilme düzeyinin öğrenci görüşlerine göre dağılımı.....	57
Tablo 17: Ailenin spora ve çocuğunun spor yapmasına karşı tutumuna yönelik öğrenci görüşleri dağılım	58
Tablo 18: Sporcu öğrencinin spora ara verme nedenlerine ilişkin görüşlerinin dağılımı	59
Tablo 19: Okulun mevcut spor imkanları ve bunların kullanılabilirlik durumuna ilişkin öğrenci görüşleri.....	60
Tablo 20: Okulda spora ve spor yapmaya karşı tutumun öğrenci görüşleri dağılımı	61
Tablo 21: Öğrencilerin sporla ilgili hedefi	62
Tablo 22: Sporcu öğrencinin ilköğretimden sonra gitmek istediği okul türü	62

Tablo 23: Ailenin isteği ile spora başlayan ğrencilerin Anne ğrenim düzeylerine göre dağımları	63
Tablo 24: Ailenin isteği ile spora başlayan öğrencilerin baba öğrenim düzeylerine göre dağımları	64
Tablo 25: Aileden birilerinin aktif spor yapması yüzünden spora başlayan ğrencilerin Ailede sporcu varlığı durumuna göre dağımları	65
Tablo 26: Ailenin isteği ile spora başlayan öğrencilerin cinsiyete göre dağımları.....	66
Tablo 27: Öğretmenin isteği ile spora başlayan öğrencilerin cinsiyete göre dağımları.	67
Tablo 28: Okulda spor etkinliklerinin fazla olması nedeni ile spora başlayan ğrencilerin Okul türüne göre dağımları	68
Tablo 29: Öğretmenin isteği ile spora başlayan öğrencilerin okul türüne göre dağılımı.	69
Tablo 30: Ailesinin yorulmasını istememesi nedeni ile spora ara veren öğrencilerin anne öğrenim düzeyine göre dağımları.....	70
Tablo 31: Ailesinin derslerin aksadığını düşünmesi nedeni ile spora ara veren ğrencilerin Baba ğrenim düzeylerine göre dağımları.....	71
Tablo 32: Ailesinin maddi zorluklar yaşaması nedeni ile spora ara veren ğrencilerin Aile gelir düzeylerine göre dağımları	72
Tablo 33: Ailesinin derslerin aksadığını düşünmesi nedeni ile spora ara veren öğrencilerin cinsiyete göre dağımları.....	73
Tablo 34: Okuldaki ğretmenlerin izin vermemesi nedeni ile spora ara veren ğrencilerin Cinsiyetlere göre dağımları tablosu.....	74
Tablo 35: Okuldaki ğretmenlerin izin vermemesi nedeni ile spora ara veren öğrencilerin okul türüne göre dağımları tablosu.....	74
Tablo 36: Okuldaki malzeme ve saha yetersizliği nedeni ile spora ara veren ğrencilerin Okul türüne göre dağımları	75
Tablo 37: Anne ğrenim düzeyine göre branş seçimine etkili olan kişilere ilişkin ğrenci görüşleri dağılımı	76
Tablo 38: Baba ğrenim düzeyine göre branşa seçiminde etkili olan kişilere ilişkin ğrenci görüşleri dağılımı	77
Tablo 39: Spor branşlarının aile ortalama aylık gelir düzeyine göre dağılımı.....	79
Tablo 40: Branş seçimine etkili olan kişilerin ailede sporcu varlığı durumuna göre dağılımı	80

Tablo 41: Spor branşlarının cinsiyete göre dağılımı	81
Tablo 42: Branş seçimine etkili olan kişilerin cinsiyete göre dağılımı	82
Tablo 43: Branş seçimine etkili olan kişilerin okul türüne göre dağılımı	82
Tablo 44: Okul türüne göre spor branşlarının dağılımı	83
Tablo 45: Öğrencilerin spordaki başarı düzeylerinin anne öğrenim düzeylerine göre dağılımı	84
Tablo 46: Öğrencilerin spordaki başarı düzeylerinin aile ortalama aylık gelir düzeylerine göre dağılımı	85
Tablo 47: Öğrencilerin spordaki başarı düzeylerinin ailede sporcu varlığı durumuna göre dağılımı	86
Tablo 48: Öğrencilerin spordaki başarı düzeylerinin cinsiyete göre dağılımı	87
Tablo 49: Öğrencilerin spordaki başarı düzeylerinin okudukları okul türüne göre Dağılımı	87
Tablo 50: Ailenin çocuğunu spora göndermesinde ünlü sporcu olması beklentisinin anne öğrenim düzeylerine göre dağılımı	88
Tablo 51: Ailenin çocuğunu spora göndermesinde para kazanması beklentisinin baba öğrenim düzeylerine göre dağılımı tablosu	89
Tablo 52: Ailenin çocuğunu spora göndermesinde ünlü sporcu olması beklentisinin aile aylık gelir düzeylerine göre dağılımı	90
Tablo 53: Ailenin çocuğunu spora göndermesinde para kazanması beklentisinin aile aylık gelir düzeylerine göre dağılımı	91
Tablo 54: Ailenin çocuğunu spora göndermesinde ünlü sporcu olması beklentisinin Cinsiyete göre dağılımı	92
Tablo 55: Ailenin çocuğunun daha başarılı olması için yardımcı ek gıdalar alabilme düzeyinin anne öğrenim düzeylerine göre dağılımı	93
Tablo 56: Ailenin çocuğuna branşıyla ilgili yardımcı kitap ve dergiler alabilme düzeyinin baba öğrenim düzeylerine göre dağılım	94
Tablo 57: Ailenin çocuğunun antrenman ve müsabakalara gidiş geliş yol masraflarını karşılayabilme düzeyinin aile aylık gelir düzeyine göre dağılımı	95
Tablo 58: Ailenin çocuğunu sporda daha başarılı olması için yaz spor okullarına gönderme düzeyinin aile aylık gelir düzeyi göre dağılımı	96

Tablo 59: Ailenin çocuğuna daha başarılı olması için yardımcı ek gıdalar alma düzeyinin ailenin ortalama aylık gelir düzeyine göre dağılımı.....	97
Tablo 60: Ailenin çocuğunun spor yapması için gerekli tüm malzemesini temin etmesi düzeyinin cinsiyete göre dağılımı.....	98
Tablo 61: Ailenin çocuğunu sporda daha başarılı olması için yaz spor okullarına gönderme düzeyinin cinsiyete göre dağılımı	99
Tablo 62: Ailenin çocuğunu sporda daha başarılı olması için yaz spor okullarına gönderme düzeyinin okul türüne göre dağılımı	99
Tablo 63: Ailenin çocuğunun antrenmanlarını izlemesi tutumunun anne öğrenim düzeyine göre dağılımı.....	100
Tablo 64: Ailenin çocuğunu sporda başarılı olamadığında teselli etme tutumunun anne öğrenim düzeyine göre dağılımı	101
Tablo 65: Ailenin çocuğunu sporda başarılı olamadığında cezalandırma tutumunun anne öğrenim düzeyine göre dağılımı.....	102
Tablo 66: Ailenin çocuğunun spor yapmasının derslerini olumsuz etkilediğini düşünmesi tutumunun anne öğrenim düzeyine göre dağılımı	103
Tablo 67: Ailenin çocuğuna sporu bırakması için baskı yapması tutumunun anne öğrenim düzeyine göre dağılımı.....	104
Tablo 68: Ailenin çocuğunun müsabaka ve yarışmalarını izlemeye gitmesi tutumunun Baba öğrenim düzeyine göre dağılımı	105
Tablo 69: Ailenin evde sporla ilgili gazete ve dergi haberleri okuma durumunun baba öğrenim düzeyine göre dağılımı.....	106
Tablo 70: Ailenin çocuğunu başarılı olduğunda ödüllendirme tutumunun baba öğrenim düzeyine göre dağılımı.....	107
Tablo 71: Ailenin çocuğunu devamlı spora teşvik etmesi tutumunun baba öğrenim düzeyine göre dağılımı	108
Tablo 72: Ailenin çocuğunun müsabaka ve yarışmalarını izlemeye gitmesi tutumunun baba mesleğine göre dağılımı.....	109
Tablo 73: Ailenin çocuğunu devamlı spora teşvik etmesi tutumunun aile aylık gelir düzeyine göre dağılımı.....	110
Tablo 74: Ailenin çocuğunu devamlı spora teşvik etmesi tutumunun ailede sporcu varlığı durumuna göre dağılımı.....	111

Tablo 75: Ailenin çocuğunu devamlı spora teşvik etmesi tutumunun cinsiyete göre dağılımları	112
Tablo 76: Ailenin çocuğunu devamlı spora teşvik etmesi tutumunun okudukları okul türüne göre dağılımları	113
Tablo 77: Branşla ilgili spor malzemesi yeterlilik düzeyinin okul türüne göre Dağılımları	113
Tablo 78: Branşa uygun saha bulunma durumunun okul türüne göre dağılımları	114
Tablo 79: Sporcu ğrencilerin kullanabileceği soyunma odaları bulunma durumunun okul türüne göre dağılımları	115
Tablo 80: Okullarında sporcu öğrencilerin kullanabileceği kendilerine ait dolap bulunma durumunun okul türüne göre dağılımları	116
Tablo 81: Sporcu ğrencilerin beden eğitimi dersi veya egzersiz sonrası duş alma imkanının okul türüne göre dağılımları	117
Tablo 82: Okullarında sporcu öğrencilerin sıcak su kullanma imkanının okul türüne göre dağılımları	118
Tablo 83: Okullarda spor turnuvaları yapılma durumunun okul türüne göre dağılımları	119
Tablo 84: Öğretmenlerin spora karşı desteğinin okul türüne dağılımları tablosu	119
Tablo 85: Okullarda motive edici kamp ve gezi yapılma durumunun okul türüne göre dağılımları	119
Tablo 86: Bazı ğretmenlerin sporun dersleri olumsuz etkilediğini düşünmesi tutumunun cinsiyete göre dağılımları	120
Tablo 87: Bazı ğretmenlerin sporu bırakması için öğrenciye baskı yapması tutumunun cinsiyete göre dağılımları	121
Tablo 88: Anne ğrenim düzeyine göre İlköğretimden sonra gitmek istenen okul türü dağılımları	121
Tablo 89: Baba ğrenim düzeyine göre Sporla ilgili hedef dağılımları	123
Tablo 90: Cinsiyete göre ilköğretimden sonra gitmek istenen okul türü dağılımları	124
Tablo 91: Okul türüne göre Sporla ilgili hedef dağılımları	125
Tablo 92: Okul türüne göre ilköğretimden sonra gitmek istenen okul türü dağılımları ..	125

Tezin Başlığı: İlköğretim Okullarında Okuyan Sporcu öğrencilerin Spor Yapmalarında Okul ve Aile Faktörünün Etkisi	
Tezin Yazarı: Çiğdem KOTAN	Danışman: Yrd. Doç. Dr. Gülten HERGÜNER
Kabul Tarihi: 25/09/2007	Sayfa Sayısı: xi (ön kısım) + 152 (tez) + 2 (ekler)
Anabilimdalı: Beden Eğitimi ve Spor	Bilimdalı: Beden Eğitimi ve Spor

Gelecekte toplumda sorumluluk yüklenecek yetişkinlerin iyi alışkanlıklar edinmesinde gerek bireyler arası gerek toplumlar arası iyi ilişkiler kurulmasında çocukluktan başlayan sporun büyük bir önemi vardır. Çocukların ilkokuldan itibaren sportif faaliyetlere yönlendirilmesi, iyi alışkanlığın yerleştirilmesinde büyük önem taşır.

Sporun ve sporunun toplumda hak ettiği konuma ulaşması öncelikle spor olgusu içinde geniş bir araştırma yapılmasına, spora başlama ve başarıyı olumsuz yönde etkileyen faktörlerin belirlenerek ortadan kaldırılmasına bağlıdır. Temel eğitim döneminde çocuğun sportif gelişimine ve kişilik gelişimine olumsuz etkide bulunmak veya hiç etkide bulunmamak gelecekteki başarı durumunun sınırlarını belirlemektedir.

Sosyolojik açıdan bakıldığında Spor başarısının sağlanmasında önemli kurumlar aile ve sonrasında okuldur.

- Ailenin sosyo-ekonomik düzeyi, eğitim düzeyi, ailede sporcu varlığı, ailenin spora karşı tutumu, çocuğun spora yapmasında etkili midir?
- Okul türü, okul spor imkanları ve okulun spora karşı tutumu öğrencinin spor yapmasında etkili midir?
- Okul ve ailenin öğrencinin spor yapması üzerindeki etkisi cinsiyete farklılık göstermekte midir?

Çalışmanın amacı ilköğretim okullarında okuyan sporcu öğrencilerin spor yapmalarına okul ve aile faktörünün etkisini belirlemektir.

Araştırma grubunu ilköğretim okullarında 3., 4., 5., 6., 7., 8., sınıflarda okuyan, halen değişik sportif faaliyetlerde bulunan kız – erkek sporcu öğrenciler oluşturmaktadır.

Araştırmada tarama (survey) modeli kullanılarak veri toplama amacıyla anket uygulanmıştır. 20 soruluk ankete 500 öğrenci cevap vermiştir.

İstatistiksel çözümler için SPSS 15.0 (statistical packet for the social science) programından yararlanılmıştır.

Yapılan çalışmada ailenin eğitim ve gelir düzeyinin, ailede sporcu varlığının, çocuğun spor yapması üzerinde etkili olduğu, özellikle ailenin spora ilgisinin çocuğun spor yapmasına karşı tutumunu olumlu etkilediği belirlenmiştir. ilköğretim okullarındaki spor malzeme ve tesis yetersizliğinin öğrenciyi spordan uzaklaştırdığı, okulun spora karşı olumlu tutumunun öğrencinin spora karşı ilgisine arttırdığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Spor, Yönlendirme, Okul, Aile

Title of the Thesis:The influence of school and family on sportsman students in elemantary education in their doing sport.

Author: Çiğdem KOTAN

Supervisor: Asist. Prof. Dr. Gülten HERGÜNER

Date: 25/09/2007

Nu.of pages: xi (pre text) + 152 (main body) + 2 (appendices)

Department: Physical Education and Sport **Subfield:** Physical Education and Sport

Sport which is started from childhood has got a big importance for taking good habits and getting good relationships both between individuals and society for the adults who will have responsibility in the society. Directing students towards sports activities is really important for appropriating good habits.

Sport's and Sportman's reaching a good location in society firstly connects to a vast researching in sport and eliminating the factors which affect the success in negative ways.

Affecting child's sports and personality developing in basic education period or zero affecting designate his success's borders in the future.

From sociologic view,first family then school are important institutions for providing sport success.

—Do social-economic level,education level of the family ,existing a sportman in the family and attitude of the family towards sport affect child's doing sport?

— Do type of the school,sport oppurtunities of the school and attitude of the school towards sport affect child's doing sport?

The aim of the study is determining the affects of school and family for sportman students in elementary education in their doing sport.

Girl – Boy athlete students who still do different sports activities in their elementary education (4th, 5th, 6th,7th,8th grades) constitute the group of resarch.

A poll has been carried out for the purpose of getting datum by using survey model in research. Five hundred students answered the survey which has got 20 questions.

SPSS 15.0 (Statistical Packet for the Social Science) has been used for statictics solution.

It has been determined that education and income level of family , existence a sportsman in family and attitude of family towards sport affect child's doing sport especially family's interest to sport affects positevely students' sports activities. In addition to these, Physical education activities in elemantary education, application of activities, sports environment of students and interest level to the sportman students give a direction to their sport interest.

Keywords: Sport, Direction, School, Family

GİRİŞ

Hareket bir bütün olarak gelişmenin topluma en iyi şekilde uyum sağlayabilmenin merkezidir. Bedensel ve zihinsel özelliklerin birbirinden ayrı tutulmadan bir bütünlük içinde ele alınması gerekmektedir. Bu etkileşim, iletişim ve döngü yaşam boyu devam edecektir. Tüm bu verilere bağlı olarak spor yapmaya yönelik hareket etme yeteneğinin geliştirilmesi çocuğun genel gelişimine en büyük katkıyı sağlayabilecektir(Koç, 1994: 26).

Spor yapan açısından kazanmaya dönük teknik ve fizik bir çaba izleyen açısından yarışmaya dayalı estetik bir süreç; toplum genelinde oluşturulan bütün içinde de yerine göre o toplumun çelişki ve özelliklerini olduğu gibi yansıtan bir ayna yerine göre onu yönlendirebilen etkili bir araç ama son tahlilde önemli bir toplumsal kurumdur(Fişek, 1980:34).

Beden eğitimi; Oyun, jimnastik ve spor gibi eğitici bütün bedensel etkinlikleri içeren genel bir kavram olup bedensel etkinlikler içinde ve bedensel etkinlikler aracılığı ile gerçekleştirilen eğitimidir(Özmen, 1999:26).

Sporu eğitim ile ilişkilendirirken beden eğitimi kavramı ile beraber düşünmek doğru bir yaklaşım olur. Beden eğitimi ve spor, çağdaş eğitim anlayışı içinde birbirini tamamlayan olgulardır. (Yetim, 2005:142) Beden eğitimi ve spor genel olarak ferdi yönden insan sağlığı karakter gelişimi morali ve verimliliği, milli yönden sağlam güçlü ortak duygu davranışları yüksek bir insan gücü potansiyeli ve varlığı ile doğrudan ilgili en etkili bir eğitim ve sağlık faaliyetidir(DPT, 1983:5).

Spor toplum yaşamına çok değişik yollardan girerek bireyleri doğrudan ve dolaylı olarak kendine bağımlı kılmış ve her zaman toplumun ilgisini canlı tutmayı başarmış bir sosyal olgudur(Kılıcıgil, 1998:9).

Eğitim sürecinde kişileri topluma kazandırmayı hedefleyen kişinin kendine olan özgüvenini becerisini ve kişiliğini geliştiren eğitim programlarında beden eğitimi ve spor önemli bir yer tutar(Yetim, 2005:144). Beden eğitimi ve spor araç olarak kullanılırken amaç olarak da yapılmaktadır Zihinsel olarak daha uyanık, disiplinli ve bilinçli olmamızı sağlar. Bedensel olarak daha güçlü, kuvvetli ve dayanıklı, iş verimi

daha yüksek, becerikli, yaratıcı ve üretken olmamıza yardım eder. Toplumsal olarak kurallara ve yasalara uyan, yandaşına ve karşıtına saygı duyan, güzeli doğruyu alkışlayan, başarısızlığı araştıran, bilinçli bir toplum oluşturur(Doğan, 2003:33).

Eğitimciler ve ahlakçılar 19.yüzyılda çocuklara kendilerini ifade etme olanağı verilerse sağlıklı büyüme göstereceklerini davranışlarında sosyal sorumluluk taşıyabileceklerini ileri sürerek çocuk gelişimi ve davranışlarının yönlendirilmesi gerektiğini savundular. Günümüze kadar süre gelen gelişmeler çocuklara özgü bir dünya yarattı çocukların bu ayrı dünyasında onların gereksinimlerine ilgilerine ve yeteneklerine göre hazırlanan etkinlikler okullar kitaplar alışveriş merkezleri, yiyecekler gibi pek çok şey yer almaktadır. Anne, baba ve eğitimciler çocuklara karşı ilk ve orta çağın aksine daha empatik oldular. Çocukların duygusallaştırılması olarak nitelenebilecek bu eğitim 20.yüzyılı gerçek bir çocuk yüzyılı yapmıştır(Muratlı, 1997:1).Sporun sağlıklı bir toplum oluşmasındaki öneminin anlaşılması dikkatlerinde çocukluk çağı fiziksel aktivite etkinliklerine yönelmesine neden olmuştur(Mengütay, 2006:113).

Çocuk doğumdan itibaren okul dönemine kadar öncelikle aile üyeleriyle ilişki içerisinde. Her şeyi onları taklit ederek öğrenir. Bu nedenle anne ve babasını kitap okurken gören çocuk kitap okumaya yatkın olacak, dişlerini fırçaladığını gördüğünde diş fırçalama alışkanlığını kazanacak, spor yaptığını gördüğünde de aktif olarak spora katılacaktır(Küntay,1991:198). Kişiyeye dış dünyaya uyumu sağlayabilmede gereken gücü kazandıran aile üyelerinden gördüğü destektir(Öztürk, 1998:61).

Çocuğun aile içinde geçirdiği yaşantılar sonucu elde ettiği bilgi ve beceriler onun okuldaki başarısını etkiler. Çocuğun aile içinde öğrendiği bilgi, tutum ve beceriler, okulda öğrendiklerini destekler nitelikteyse çocuk okulda daha başarılı olur. Okul ile ailenin öğrettikleri arasında çelişki olursa, bu durum çocuğun başarısını olumsuz yönde etkiler. Ayrıca aile içindeki huzursuzluklar, ailenin ait olduğu alt kültürün özellikleri, aile üyelerinin eğitim durumu ve okula karşı tutumu da çocuğun başarısını etkileyen etmenlerden bazılarıdır(Erden, 2005:88).

Bireylerin beden eğitimi ve spor dünyasını görmesini sağlayan ilk birim ailedir. Ailenin sosyalleşme üzerindeki bu etkisi, çocuğun beden eğitimi ve spor aktivitelerine katılıp katılmayacağını ve katılıyorsa da ne şekilde katılacağını belirlemektedir Ailelerin bu konudaki yaklaşımı, çocuklarının bu aktivitelere katılıp katılmamaları noktasında

neredeşye en belirleyici unsurdur(Erdemli, 1991:50). Ailelerin sporla ilgili olması çocuğun spora katılımında, hatta sporun toplumun çoğunluğunca yapılmasında olumlu bir etkendir(McPherson ve diğ., 1986:49). Aileler tarafından spora pozitif değer biçme, nesiller arasında spora ilgiyi arttırır. Bundan başka, aileler de spora katılıyor ya da geçmişte sporla ilgilenmişlerse, yine aileler spor yapmaya devam ediyor ya da düzenli olarak televizyondan spor programlarını seyrediyorlarsa, aileler çocuklarının sporda başarılı olmalarını ümit ediyorlarsa ya da amaçlıyorlarsa, aileler spora aktif katılım için çocuklarını cesaretlendiriyorlarsa ve spor aile içinde genel bir konuysa, çocuklar sporla daha fazla ilgilenebilir ve katılımında bulunabilir(McPherson ve diğ, 1986:40).

Aileler çocuklarına olumlu ve güvenli bir ortam yaratmakla yükümlüdürler. Çünkü çocuklar çevresinde gelişen olayları yorumlarken ve davranışlarını geliştirirken ailelerinden etkilenirler. Aileler çocuklarından yıldız sporcu olmalarını istemeden önce çocuklarının hangi sporu yapabileceği, yarışmaya katılıp katılmayacağı ile ilgili bilgilere sahip olmalıdırlar(Öztürk, 1998:64).

Okullar aileden sonra ikinci sosyalleşme kurumlarıdır. Okulun kendine has sosyo-kültürel özelliklerinin öğrencinin okul başarısında olduğu kadar spor başarısında da etkilidir(Kılıcğıl 1998:57).

Okullar hem eğitim merkezleridir, hem de aynı yaş guruplarının bir araya geldiği yerlerdir. Bu nedenle, beden eğitimi açısından okullarımız geniş boyutlu birer kaynaktır. Çünkü çocuklarımızın ve de orta öğrenimde ki gençlerimizin büyüme dönemleri okul çağlarına rastlamaktadır. Beden gelişiminin hızlandığı bu dönemlerde sporla direnç, çeviklik ve bazı alışkanlıklar kazanılması önemlidir(Karasüleymanoğlu, 1995:50).Okulda çocuğun kendini tanımasına yeteneklerinin farkına varmasına rehberlik yapmak gerekir. Yetenekli olduğu alanda çalışma olanakları sağlanarak çocuğa başarıyı tattırmak çocuğun kişilik gelişimine katkıda bulunacaktır(Kangalgil ve Dönmez, 2003).

Çocukların ilköğretimden itibaren sportif faaliyetlere yönlendirilmesi ve iyi bir alışkanlığın yerleştirilmesinde spor büyük önem taşır. Sporun üzerinde durulması gereken bir konu oluşu dünya ülkeleri tarafından da ele alınmıştır. Amerika sporda başarılı öğrencilere burslar ve ödülleri vererek spora teşvik etmiş, Fransa da bir kanunla okullarda beden eğitimi derslerinin arttırılması yoluna gidilmiştir(Mengütay, 2006:114).

Okul spor öğretimi için yeni bir yaklaşım olan "hareket eğitimi; biryandan çocuk ve gençlere çok boyutlu hareket etme, oynama, performans gösterme ve kendini ifade etme olanakları verirken; bir yandan da onları yoğun sanayileşme ve kentleşmenin olumsuz baskılarından kurtararak daha sağlıklı yaşama alışkanlıkları kazandırmaktadır (Mirzaoğlu, 2003:27).

Resmi eğitimde spor genel eğitimin vatandaşlık eğitiminin yüksek öğrenimin bir parçasıdır. Genel olarak spor eğitimi bireyin toplumsallaşmasında vazgeçilmezdir. Eğitim politikalarından müfredat programlarına varana kadar makro ve mikro düzeyde spor eğitimi sosyolojik bir gerçeklik olarak kültür hayatının içindedir ve kültürde eğitimin içindedir. Çağın popüler sporlarının öğretilmesi tarihin derinliklerinden gelen geleneksel sporların devam ettirilmesi ve diğer kültürlerle genç kuşaklara tanıtılması planlı ve amaçlı eğitim ile mümkündür(Erkal ve diğ. 1998:118).

Eğitim dönemlerinde gereği gibi ele alınmayan hareket ve beden eğitimi, çocukta ve okul gençliğinde spor bilincini ve alışkanlığını oluşturamamaktadır(Yalçınkaya, 1993:22).

Okul öncesi ve ilkokulların ilk sınıflarında müfredat programlarına baktığımızda günlük işlere ve anlayışa dayalı temel becerileri edinme ve geliştirmeyi ön plana aldığı taklidi hareketler ve dramatizasyona yer verildiği görülmektedir. İlkokullarda beden eğitimi derslerinin büyük bir çoğunluğu temel sportif eğitimden yoksun sınıf öğretmenlerince işlendiği göz önüne alınırsa uygulamanın ne derece sağlıklı olacağı düşünülmelidir (Mengütay, 1993:187).

Eğitime yapılan yatırımın insana yapılan yatırım olduğunu kabul ederek teorik anlamda kabul edilenlerin hayata geçirilmesi gerekir(Öztürk, 1998:81).

Araştırmanın Amacı

İlköğretim okullarında okuyan sporcu öğrencilerin spor yapmalarında okul ve ailenin etkisini ortaya koymaktır sporcu öğrencilerin spora başlama ve ara verme nedenlerinin, ailenin sporla ilgili maddi ihtiyaçları karşılayabilirliğinin, ailenin spordan beklentilerinin, aile ve okulun spora karşı tutumunun, sporcu öğrencinin spordaki başarılarının, branş ve branş seçimlerinde etkili nedenlerin, okul imkanlarının ve bunların kullanılabilirliğinin, sporla ilgili gelecekteki hedeflerinin belirlenerek elde

edilen bilgilerin, öğrencinin kişisel bilgilerine yani ailelerin eğitim düzeyi, aile mesleği, aile ortalama aylık gelir düzeyi, ailede sporcu varlığı durumu, sporcu öğrencilerin okudukları okul türü ve cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını saptamak temel amaçtır.

Araştırmanın Önemi

Çocukların temel eğitim becerilerinin geliştirilmesi yeteneklerinin tespit edilerek başarılı sporcuların bulunması ve yetiştirilmesi sporumuzun geleceği açısından önemlidir. Bunun içinde ailelerin sporun bütün faydalarına inanmaları ve okul aile işbirliğine önem vermeleri gerekmektedir. Kısaca ailelerin çocuklarını bu konuda eğitmeleri için spor kültürüne sahip olmaları gereklidir. Yeterli bilgiye sahip aileler çocuklarını en sağlıklı şekilde spor yapmaları için teşvik edecek ve destek olacaklardır (Hergüner, 2001:92).

Öğretim kurumlarımız okullarda beden eğitimi ve spor faaliyetlerini eğitim ve öğretimin etkin bir aracı olarak yaygınlaştırırken ülkemizin dünya genelinde spor yarışmalarında başarılı olması içinde önemli bir kaynak oluşturacaktır. Sporda dev atılımlar yapan ülkeler ile aramızdaki farkı kapatmak için konuya bilinçli ve sistemli bir şekilde yaklaşmak gerekmektedir. Sporcu piramidinin tabanı da okullarımız bünyesi içersindedir. Temel spor bilgilerinin verilmesi üstün yetenekli sporcuların tespit edilmesi bu kurumlarımızda gerçekleşmektedir buda okullarımızda uygun bir spor ortamının yaratılmasıyla mümkün olacaktır(M.E. B, 1991:6).

En iyi okul öncesi eğitim uygun şartlar altında aile ortamı içinde sağlanmasına rağmen okul eğitiminin de çocuğun gelişmesinde ve sosyalleşmesinde rolü büyüktür.

Bu araştırmada ilköğretim okullarında okuyan sporcu öğrencilerin spor yapmalarına ilişkin aile ve okulun etkisinin belirlenerek ailede ve okullarda pozitif spor anlayışının benimsenmesi, uygun spor ortamlarının oluşturulması ve eğitim programlarının geliştirilmesi açısından önemli olacağı, ayrıca alanda yapılacak benzer bilimsel çalışmalara veri teşkil edeceği ümit edilmektedir.

Araştırmanın Problemi

İlköğretim okullarında okuyan sporcu öğrencilerin spor yapmalarında okul ve ailenin etkisi var mıdır?

Araştırmanın Alt problemleri

Araştırmada amaca ulaşabilmek için aşağıdaki problemler oluşturulmuş ve bu problemlere cevap aranmıştır.

1. Öğrencinin spora başlama nedenleri; aile öğrenim düzeyi, ailede sporcu varlığı, cinsiyet ve okul türüne göre farklılık göstermekte midir?
2. Spora ara verme nedenleri aile öğrenim düzeyi, aile gelir düzeyi, ailede sporcu varlığı, cinsiyet ve okul türüne göre farklılık göstermekte midir?
3. Branş ve branş seçimine etki eden nedenler aile öğrenim düzeyi, aile gelir düzeyi, ailede sporcu varlığı, cinsiyet ve okul türüne göre farklılık göstermekte midir?
4. Öğrencinin Spordaki başarıları aile öğrenim düzeyi, aile gelir düzeyi, ailede sporcu varlığı, cinsiyet ve okul türüne göre farklılık göstermekte midir?
5. Ailenin çocuğunun sporla ilgili maddi ihtiyaçlarını karşılayabilme düzeyi aile öğrenim düzeyi, aile gelir düzeyi ve cinsiyet ve okul türüne göre farklılık göstermekte midir?
6. Ailenin spora karşı tutumu aile öğrenim düzeyi, aile gelir düzeyi, aile mesleği, ailede sporcu varlığı, cinsiyet ve okul türüne göre farklılık göstermekte midir?
7. Ailenin spordan beklentileri aile öğrenim düzeyi, aile gelir düzeyi, cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
8. Okul imkânları ve bunların kullanılabilirliği okul türüne göre farklılık göstermekte midir?
9. Okulun sporla ilgili tutumu cinsiyet ve okul türüne göre farklılık göstermekte midir?
10. Gelecekle ilgili hedefler, aile öğrenim düzeyi, cinsiyet ve okul türüne göre farklılık göstermekte midir?

Varsayımlar

- Örnek grubunun evreni temsil ettiği varsayılmaktadır
- Uygulanan anketin sporcu öğrencilerin spor yapmalarında okul ve ailenin etkisini ölçeceği varsayılmaktadır.
- Araştırma alanındaki öğrencilerin anket sorularına kendileri ile ilgili kişisel bilgileri, ailelerinin ve okullarının sporla ilgili görüş ve tutumlarını doğru olarak yansıtacak şekilde cevapladıkları varsayılmaktadır.
- Sakarya merkez ilçe ve belediyelerdeki ilköğretim okullarında yapılan anket sonuçlarının Sakarya'yı temsil ettiği varsayılmaktadır.

Sınırlılıklar

- Bu araştırma 2006 – 2007 eğitim öğretim yılında Sakarya ilinde ilköğretim okullarının 3. ,4. ,5. ,6. ,7. ,8. sınıflarında okuyan ve aktif spor yapan 500 öğrenci ile sınırlıdır.
- Araştırmada incelenen sporcu öğrencilerin kişisel bilgileri, aile ve okullarının sporla ilgili görüş ve tutumları uygulanan anketin ölçtüğü nitelikte sınırlıdır.
- Veriler uygulanan anketin istatistiklerinden elde edilen bilgilerle sınırlıdır.
- Araştırma anket uygulamasından elde edilen sonuçlar, taranılan literatür ve yüksek lisans tezi için ayrılan süre ile sınırlıdır.

Araştırmanın Yöntemi

Tarama (survey)modeli araştırmada araştırmanın modelini ilköğretim okullarında okuyan, lisanslı 3, 4, 5, 6, 7, 8.sınıf sporcu öğrenciler oluşturmaktadır. 4111 kişilik evrenin 500 kişilik örneklem grubu basit tesadüfî yöntemle seçilmiştir. Bu araştırmada bilgi toplama aracı olarak anket formu düzenlenmiştir. Anket konuyla ilgili daha önce yapılan araştırmalar, ilgili kuramsal kaynaklar incelenerek ve uzman kişilerin görüşleri alınarak likert yöntemiyle hazırlanmıştır. 20 soruluk ankette verilerinin güvenilirlik katsayısı (crombach-alfa) 0,548 olarak hesaplanmıştır. İstatistiki çözümler için SPSS 15,0 programından yararlanılmış çözümlenmesinde frekans ve yüzde dağılımları bulunmuş, değişkenler arasındaki farklar ise ki-kare çözümlenmesi ile test edilmiştir. Ki-

kare çözümlerinin anlamda kabulü için anlam düzeyi $p = 0.05$ olarak benimsenmiştir.

BÖLÜM 1: KURAMSAL BİLGİLER

1.1. Eğitim

Eğitim, bireyleri ve toplumları amaçlı düzgün bir yaşam biçimine ulaştırmada ve sahip olunan bilgi, beceri ve değerleri planlı bir şekilde bir sonraki kuşağa aktarmada ve bu arada insan davranışlarını yaşantılar yoluyla değiştirme sürecidir(Yolcu, 2000:69).

Eğitim geniş anlamda kişinin toplum davranışlarına, ahlak ve estetik ölçülerine inanış ve yaşama anlayışına sağlıklı uyumuna yardım eden bir süreç olarak görülebilir(Varış, 1994:23).

Eğitim yaygın bir biçimde insanın kişiliğine, beslenme süreci ve insan sermayesine yapılan yatırım olarak kabul edilmektedir. En genel anlamda “ istendik davranış oluşturma ya da istendik davranış değiştirme süreci “ olarak tanımlanan eğitim, toplumun süzgeçten geçirilmiş değerlerinin, ahlak standartlarının, bilgi ve becer birikimlerinin yeni nesillere aktarılması ile ilgilidir(Senemoğlu, 1997:33).

Genel anlamda eğitimin dört temel amacı vardır. Bireyi kültürlenmek, toplumsallaştırmak, üretken olmasını sağlamak ve bireyselleştirmektir. Bireyselleştirmede bireyin gizil güçlerini ortaya çıkartılması ve istenen doğrultuda değiştirilmesi söz konusudur. Toplumsallaştırma, bireyin o toplumdaki yazılı olan olmayan kuralları benimsemesi anlamındadır. Üretkenlik ise bireyin kendi yeteneklerine uygun bir iş sahibi olarak kendi geçimini sağlamsı, toplumun zenginliklerini koruyan ve kalkınmasında katkıda bulunan, sağlıklı, mutlu ve dengeli bir insan olmasıdır. Bu durumda eğitimin bireyi bir yurttaş olduğu kadar bir insan olarak da biçimlendirmesi gerekir(Öztürk, 1998:77–78).

Çocuk doğar doğmaz ailede başlayan eğitim okulda örgün eğitimle, arkadaş grupları içindeki etkileşimle ve radyo, televizyon, sineme, tiyatro gibi kitle iletişim araçları ve sanat edebiyat yapıtları aracılığı ile sürdürülür(Kongar, 1993:72).

Toplumların gelişmesiyle yaşanan eğitimdeki sistemleşme formal eğitim, informal eğitim ayrışmasını da beraberinde getirmiştir. formal eğitim amaçlıdır, önceden hazırlanmış programa göre planlı olarak yapılır ve öğretim yoluyla gerçekleştirilir. Özel bir çerçevede denetimli olarak yürütülen eğitim süreci öğretmen tarafından planlanır,

uygulanır ve izlenir. Okuldaki eğitim formal eğitimidir. Türkiye’de formal eğitim, örgün ve yaygın eğitim olarak iki şekilde sistemleştirilir. Örgün eğitim belli yaş grubundaki öğrenciler, milli eğitimin hedeflerine göre hazırlanmış eğitim programlarıyla okulda düzenli olarak yapılan eğitimidir. Yaygın eğitim ise örgün eğitim sistemine hiç girmemiş, bu sistemin herhangi bir kademesinde bulunan ya da bu kademelerin birinden ayrılmış olan kişilerin gereksinim duydukları alanlarda yapılan eğitimidir. İnfomal eğitim ise planlı, programlı ve amaçlı değildir, rasgele ve gelişigüze'dir (Dönmezer, 1992: 2–3).

Bireyin kişiliğinin gelişmesinde aileden sonra en önemli görev okula düşmektedir. Okulda edinilen yaşantılar, çocuğun bilgi, beceri ve değerler kazanması yoluyla topluma etkili uyum sağlayabilecek bir kişilik geliştirmesine yardım eder. Öğrenme yaşantıları içinde çocuk bir yandan bilgi ve becerilerle donatılırken diğer yandan öğretmenin düşünceleri, duygusal tepkileri, değerleri ve alışkanlıklarından etkilenir (Varış, 1998:160).

1.2. Beden eğitimi ve Spor

Spor, yapan (sporcu) açısından kazanmaya dönük teknik ve fiziki bir çaba; izleyen açısından yarışmaya dayalı estetik bir süreç; toplum genelince oluşturulan bütün içinde de, yerine göre o toplumun çelişki ve özelliklerini olduğu gibi yansıtan bir ayna, yerine göre onu yönlendirebilen etkili bir araç, son tahlilde, önemli bir toplumsal kurum olarak karşımıza çıkmaktadır (Fişek, 1998:34).

Spor, insanın doğayla savaşırken kazandığı ana becerileri ve geliştirdiği araçlı araçsız savaşım yöntemlerini, boş zamanındaki arşta paralel olarak tek ya da topluca barışçı biçimde ve benzetim yoluyla, oyun, oyalanma ve işten uzaklaşma için kullanılmasına dayalı olarak, estetik, teknik, fizik, yarışmacı ve toplumsal bir süreçtir (Fişek, 1998:35).

Spor kişiliğın oluşumu ve karakter özelliklerinin gelişimini sağlamak amacı ile önerilen disiplin; yöneticilerin enerjiyi biçimlendirmek için kullandıkları yöntemdir (Özmen,1999:135).

Spor, çağdaş yaşam insanının çok önemli bir parçası olup, toplumları da olumlu yönde etkileyen en yararlı sosyal etkinliklerden biridir (Sevim, 1997:304).

Modern yaşamda spor, bireylerin kişilik oluşumunun ve bireysel yeteneklerinin gelişimini sağlamak amacıyla eğitimciler tarafından önerilen planlı çalışmalar bütünlüğü olarak kabul görmekte ve her geçen gün önemini daha da arttırmaktadır (İnal, 2003:9).

Spor, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmanın temel unsuru olan insanın beden ve ruh sağlığını geliştirmek, kişiliğin oluşumunu, karakter özelliklerinin gelişimini sağlamak, bilgi, beceri ve yetenek kazandırarak çevreye uyumu kolaylaştırmak, kişiler, toplumlar ve uluslararasıda dayanışma, kaynaşma, barışı sağlamak, kişinin mücadele gücünü arttırmak yanında belirli kurallara göre, rekabet ölçüleri içerisinde mücadele etme, heyecan duyma, yarışma ve yarışmada üstün gelme amacıyla yapılan faaliyetler olarak tanımlanabilir. Bu özelliklerinden dolayı çağımızda spor çok yönlü, çok faydalı, çok amaçlı ve çok çeşitli boyutlar kazanmış ve evrenselleşmiştir(Yıldırım ve diğ., 1993:56).

Spor bir yaşam biçimidir. Bu yaşam biçimini tamamlayan, etkileyen ve sahip olduğu güçlerin bireylerde özelleşen bir bütünlüğü olan sporun insan yaşamına yön vermesinin bir anlamı vardır(Kılıçgil, 1998:19).

İnsanı spor yapmaya iten nedenler bazen çok farklı, bazen de çok benzerdir. Bu konuda yapılan çok çeşitli araştırmalara göre bu nedenler aşağıda gösterilmektedir(Atalay, 1998:112).

- Sevinç, eğlence, haz, neşe
- Sağlık, fitness, ödünleme
- Kendini gerçekleştirme, sınır alanlarını yaşamak
- Yeni deneyimlerin kazanılması
- Sosyal ilişki kurma çabası
- Maddi ve kişisel kazanç; ayrıcalıklar elde etme
- Kendini gösterme
- Zayıflama, mutlu olma
- Güç, hız, dayanıklılık, çeviklik, koordinasyon geliştirme

- Stres ve hastalıklara karşı direnç kazanma
- Gençlik, güzellik elde etme, benlik duygusunu geliştir
- Özsaygının artırılması
- Gerilim ve gevşemenin arka arkaya taşınması
- Serbest zamanın ortaklaşa ve etki bir biçimde gerçekleştirilmesi

Beden eğitimi; Oyun, jimnastik ve spor gibi eğitici bütün bedensel etkinlikleri içeren genel bir kavram olup bedensel etkinlikler içinde ve bedensel etkinlikler aracılığı ile gerçekleştirilen eğitimidir(Özmen, 1999:26).

Beden eğitimi; Milli Eğitimin temel ilkelerine uygun olarak kişinin beden ruh ve fikir gelişimini sağlamaktır. İnsanın toplum kurallarına uygun olarak yaşaması birbiri ile olan ilişkilerinin iyi örneğini verebilmesi, yardımsever, insan haklarına saygılı dürüst davranması, zeki, ruhsal ve bedensel yapı itibari ile sağlıklı olması ile bağlantılıdır. Beden Eğitimi insanın sosyalleşebilmesi ve kişiliğini bulup doğru bir çizgi üzerinde yol almasında büyük rol oynar(Yetim, 2005:132).

Toplumumuzda pek çok spor yetkilisi Sporun eğitim için, Sporun bir eğitim aracı olduğu kanısındadır. Bunlara eğitim bilimleriyle uğraşan kimi uzman kişiler de katılmaktadır. Bu anlayışa göre, sporun ne olduğunu eğitim belirlemektedir. Sporu eğitim ile ilişkilendirirken beden eğitimi kavramı ile beraber düşünmek doğru bir yaklaşım olur. Beden eğitimi ve spor, çağdaş eğitim anlayışı içinde birbirini tamamlayan olgulardır(Yetim, 2005:142).

Spor İnsanla ilgilidir, bir İnsan olayıdır ve düzgün, düzenli olarak yapıldığında; yani, bireyin beden yapısı ve isteğine uygun olan spor dalının seçilip, küçük yaşlardan başlanarak, uygun bir gelişme çizgisi içinde, yalnızca yarışma yanı sıra değil, bütünüyle genç İnsan'a öğretildiği, orada yaratıcı olması ve sportif hazzı yaşaması sağlanarak, bir yaşama tutumu olarak benimsetildiği zaman İnsan yaşamına çok büyük katkıları vardır. Bu özelliği nedeniyle Spor toplumda olumlu bir İnsan tipinin yaygınlaştırılması bakımından Eğitimde kullanılabilir ve bir çok toplumda bu uygulama yapılmaktadır(Erdemli,2002:32).

Bütün gelişmiş ülkelerde beden eğitimi ve spora yaklaşımlar, eğitimin bütünlüğü içerisinde sağlıklı bir toplum oluşturmaktır. Bunun önemi ve hassasiyetini taşıyan bu ülkeler, okul çağına gelen çocukların içindeki saldırganlık ve geçimsizliğin törpülenmesi, çocuğun oyun içinde, oyun kurallarına göre hareket etmesini öğrenmesi, kuralları ve yasaları kolay tanınmasına ve daha uyumlu bir kişi olarak toplumda yerini almasına ortam hazırlamak için ilköğretim okullarını oyun üzerine veya oyunla eğitim üzerine bir eğitim sistemi kurarak uygulamaya geçmişlerdir(Hazar, 1996:16).

Beden eğitimi genel eğitimin bir parçası olup çocuğun oyun hakkının ve serbest hareketinin okul yaşamı içindeki yerini güvenceye alır beden sel ve ruhsal eğitimini tamamlayarak sportif etkinliklerden keyif almasını mümkün kılar. Her öğrenci beden eğitimi dersi içindedeyeteneklerinin geliştirilmesi ve dengesiz gelişiminin giderilmesi hakkına sahiptir. Beceri, kuvvet ve beden eğitimi içinde toplanan planlı etkinlikler gelişimi önemli bir biçimde destekler ve sağlıklı bir yaşamı mümkün kılar(Özmen 1999:27).

1.2.1. Spor ve eğitim ilişkisi

Demokratik toplumların eğitim anlayışının başında bireylerin düşüncelerini, beklentilerini özgürce ifade edebilecekleri ortamın yaratılması temel ilke olarak yer almaktadır. Görüldüğü gibi sadece fikir eğitiminden sorumlu bir öğretim eğitim sistemi artık geçerli değildir. Çünkü insan sadece beyninden ibaret değildir. Onun en az öteki kadar eğitime gereksinimi olan bir vücudu ve ruhsal durumu vardır. Bunu sağlayan etkili yolun beden eğitimi etkinlikleri ve spor olduğu anlaşıldıktan sonraki bütün ileri, uygar ülkeler bu uğurda hiçbir fedakârlıktan kaçınmamışlar, büyük emekler ve paralar harcamışlar ve çabalarını arttırmakta devam etmişlerdir(Ateş, 1992:34).

Spor ortamı içinde birey kendi yeteneklerini ve başkalarının yeteneklerini tanımayı, eşit koşullarda yarışmayı, yenilgiyi kabullenerek başkalarını takdir edebilmeyi, kazandığı zaman mütevazı olabilmeyi, başkalarına yardım etmeyi, doğayla ve zamanla yarışarak zamanını ve emeğini en uygun şekilde kullanmayı öğrenir. Bu anlamda spor insanı çok yönlü olarak hayata hazırlamayı amaçlayan çağdaş eğitimin önemli bir aracıdır(Öztürk, 1998:79).

Tüm dünyada eğitimin temel amacının, eğitilen ferde içinde yaşadığı toplumun değerlerinin aktarılması, uzun vadede onu toplumun yetkin, dengeli ve üretken bir üyesi haline getirmek, dolayısıyla da toplumsal entegrasyonu temin etmek ve sürdürmek olduğu açıktır. Ancak her ülke kendi eğitim politikasına göre eğitimin amaçlarını, süresini ve kapsamını belirleyerek uygular(Gezgin ve Amman, 1993:234). Ülkemizde de spor temel eğitim programı içinde beden eğitimi dersleri ile yerini almıştır. Beden Eğitimi derslerinin amacı ise, Atatürk İlke ve İnkılâpları, Anayasa, Milli Eğitim Temel Kanunu ve Türk Milli Eğitimin temel amaçları doğrultusunda; öğrencilerin gelişim özellikleri de göz önünde tutularak, onların kişisel ve toplumsal yönden sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli bir kişilik sahibi, yapıcı, yaratıcı ve üretken, Milli kültür değerlerini ve demokratik hayatın temel ilkelerini benimsemiş fertler olarak yetiştirilmesi olarak belirlenmiştir(Mengütay, 1993:187).

Eğitim gibi sporda da, çok çalışan sonuca ulaşır. Sporu yaşam biçimi haline getirenlerle, spora uzak duranların farklılaşmasını ancak eğitim giderebilir. Herkesin aynı istek ve heyecanla spora yönelmesi mümkün olmasa da, eğitim yoluyla spor yapma zevkini belli düzeye çıkartmak olanak dışı değildir. Spor potansiyelinin gelişmesi sistemli bir eğitimle sağlanabilir. Kültürel değişim, toplumun değer yargılarını olumlu yönde geliştireceğinden, başkalarını örnek alarak spora yönelme önemli boyutlara ulaşabilir(Karasüleymanoğlu, 1995:32).

1.2.2. Spor Yapmayı Etkileyen Faktörler

Nüfus, Ekonomik Yapı, Sanayileşme-Şehirleşme, Kültürel Yapı, Din, Kitle İletişim Araçları, Eğitim, Sosyal Çevre insanların spor yapmalarında etkilemektedir.

1.2.2.1. Nüfus

Sosyal yapımızı etkileyen faktörlerden biri de göçlerdir. Şehirleşme oranı, şehirli nüfusun artış hızının yükselmesiyle artmaktadır. Nüfusun büyük ölçüde birkaç kentte yoğunlaşması, ülkedeki dengesiz dikey dağılımı, büyük kentlerin batıda yer alması, dengesiz yatay dağılımı ifade etmektedir. Bu durumun bütün diğer hizmetler gibi sportif hizmetleri de olumsuz etkileyeceği ortadadır. İktisadın faal nüfusun eğitim yapısına bakıldığında farklı eğitim kademelerini bitiren insan gücü sayısında artış

olduğu, ancak bu artışın kademeler arasında genel olarak dengeli bir gelişim göstermediği görülmektedir(Erkal, 1998:92).

Ülkemizde faal olmayan nüfusun artış hızı, çalışma çağındaki nüfusun artış hızından düşüktür. Faal nüfus genç nüfus özelliği taşımaktadır. Ancak işgücüne katılma oranı gerek toplam, gerek kadın ve erkek ayrımında azalma eğilimi göstermektedir. Bununla beraber, faal nüfusta eğitim seviyesi yükselmektedir. Ülke nüfusunun % 60'ının genç nüfus olduğu ve bu genç nüfusun spor potansiyeli açısından önemli olduğu varsayılırken, ülkemizin gelişmişlik durumu göz ardı edilirse hiçbir sonuç alınamayacağı ortadadır. Sosyal gelişme sürecini tamamlamış ülkeler, kamusal ihtiyaçlarını tamamlamış ülkelerdir. Böyle ülkelerde gençler istihdam edilmiş, spor faaliyetleri de kamusal ihtiyaçlar olarak ele alınarak spora gereken önem verilmiştir. Bu nedenle sosyal bir faaliyet olan spor, gençler tarafından sağlık için bir araç olarak görülmekte ve dolaysız olarak da kitle sporunda istenilen amaca ulaşılabilir. Böyle bir ortamda bilinçli genç nüfus aynı zamanda elit spor için gerekli alt yapıyı da oluşturacaktır.

Gelişmemiş ülkelerde ise, nüfusun ancak belirli bir bölümü ülkenin spor nimetlerinden faydalanabilmektedir. Gelişmiş ülkelerde boş zaman ortamı da kendiliğinden oluşmakta ve bu ülkelerde insanlar boş zaman faaliyeti olarak spora yönelmektedirler. Nüfus içinde 0-14 yaş grubunun nispi yüksekliği spor yapma veya yapabilenlerin oranı üzerinde etkili olur. Genç nüfusa sahip ülkelerde spor yapabilecek potansiyel vardır(Doğan, 2001:27).

1.2.2.2. Ekonomik Yapı

Spor, gelir seviyesinin yüksek olduğu gelişmiş ülkelerde, geri kalmış ülkelere nazaran daha yaygındır. Boş zaman faaliyetlerinin yapılabilmesi o ülkenin sosyal ve ekonomik durumuna bağlıdır. Spor alt yapısının gelişmesi de o ülkenin ekonomik durumu tarafından direkt etkilenir. Gelişmekte olan ülkelerin zaten kıt olan ekonomik kaynaklarını, spor ve kültür için planlamaları öncelikli olmasa da bunu başaran ülkelerde vardır. Çünkü bu ülkeler spora ayrılan kaynaklardan yüksek verim sağlayarak o oranda kaynak ayrımını artırmakta ve spora gereken önemi vermektedirler(Doğan, 2001:28).

Günümüzde ekonomik gelişmenin sosyal gelişme ile ilişkisi olduğu, ekonomik gelişmenin sosyal ihtiyaçlar yarattığı ve sosyal gelişme olmadan ekonomik kalkınmanın yeter seviyede gelişmeyeceği bir gerçektir. Şüphesiz, sosyal kalkınmanın gerçekleşmesinde de sosyal hedeflerin ve politikaların tespit edilmesinin önemli bir rolü vardır. Bu görünüş çerçevesinde, sosyal hizmetler içinde yer alan ve toplum hayatında diğer sektör ve alt sektörlerle dikey ve yatay ilişkisi olan sporun bir kalkınma aracı olarak kullanılması gereği ve yapabileceği tesirler kendiliğinden ortaya çıkmış olur (Yorulmazlar, 2000:36).

Ekonomik ve sosyal gelişmişlik düzeyinin artması ile serbest zamanların değerlendirilmesi gittikçe önem kazanmaktadır. Bu sebeple spor konusundaki çalışmalarda hareketlilik kazanmıştır. Ülkemizde spor alt yapısını geliştirilmesi için çalışmalar devam etmektedir(Doğan, 2001:31).

1.2.2.3. Sanayileşme-Şehirleşme

Şehirleşme ve sanayileşme sportif faaliyetler üzerinde doğrudan ve dolayısı ile etkili olmaktadır. Şehirleşme ve sanayileşme ile sportif faaliyetlerin gelişmesi arasında paralellik vardır. Yükselen hayat seviyesi daha iyi ulaşım ve haberleşme imkanları ve gelişen teknoloji sayesinde sayıca ve nitelikçe mükemmelleşen araç ve gereçler sporu teşvik etmekte, yaygınlaştırmaktadır.

Sanayileşme sosyal gelişmeyi, sosyal gelişme de doğrudan ve dolaylı olarak sporun gelişmesini sağlamaktadır. Sanayileşme: kentleşmeyi, eğitim düzeyini, ulaşım hizmetlerin kitlesel iletişimi, iktisadi büyümeyi, sosyal hareketliliği, orta sınıflaşmayı, serbest zamanları, tıp teknolojisini olumlu yönde etkilemekte buna paralel olarak da bilinç, rekreasyonel talep, spora ayrılan kaynaklar, serbest zaman, spor tesisleri, sporun tanıtımı, sporda ödüller, statü yükseltme çabası v.b artmakta böylece spor yaygınlaştıkça spordaki başarılar da artmaktadır. Sanayi toplumlarında yerleşim kırsal kesimden şehre doğru olmakta, bu yoğun göçler sonucunda çarpık ve sağlıksız şehirleşme oluşmaktadır. Bu durum, sağlık hizmetlerinden, eğitimden yoksun gecekondu mahallelerinin oluşmasına sebep olmaktadır. Bu tür yerleşim yerlerinde insanların yaşaması için zorunlu ihtiyaçlar sağlanmazken, spor ihtiyaçları için gerekli ortamın sağlanması en son düşünülen problemlerden biri olmaktadır. Burada yaşayan

gençlik spor alanı olarak sokaktan başka bir yer bulamamaktadır(Aslantürk ve Amman, 1999:130).

1.2.2.4. Kültürel Yapı

Sosyolojiye göre kültür, insanların doğuştan ölünceye kadar öğrenmiş oldukları, kaynağı insan ve toplum olan, ayrıca toplumda ortaklaşa paylaşılan bütün davranış kalıpları ve alışkanlıklarıdır. Buna göre kültür, toplum içerisindeki her türlü, bilgiyi, ilgiyi, alışkanlığı, değer ölçülerini, genel durum, görüş ve zihniyet ile her türlü davranış biçimlerini kapsar Sosyal yapı içerisinde, kültürel yapının da spora etkisi unutulmamalıdır. Günümüzde bir toplumun yaptığı ve yarattığı her şey o toplumun kültürü olarak görülmektedir(Yetim, 2005:153).

Spor, sosyal ve dinamik karakteriyle kitlelerin büyük çapta ilgisini çekmekte, sağlığın simgesi, barışın, dostluğun ve kültürel yakınlaşmanın odak noktası olarak kabul edilmektedir. Çağımızın modern toplumlarının kültüründe artık spor, bir boş zaman uğraşı, bir sağlık ve zinde kalma aracı, bir oyun eğlence olma özelliğinin ötesinde, büyük bir ekonomik sektör olarak gelir kapısı, reklâm, ticarî beklenti, uluslar arası propaganda aracı, millî bütünlüğün simgesi, eğitim sisteminin ayrılmaz bir parçası olarak ortaya çıkmaktadır. Spor olgusu toplum hayatında belirli ve önemli görevler üstlenmiştir. Toplumların vazgeçilmez zevklerini, ihtiyaçlarını karşılayarak kendisine bağlayan spor, günümüz dünyasında büyük bir sosyal kurum olarak kendini kabul ettirerek toplumu çok yakından ilgilendiren belli kurallar, davranışlar, düşünceler, inançlar ve simgeler geliştirmiştir(Yetim, 2005:157).

Sportif açıdan da kültürel yapıyla uyuşan sporların alınması ve bu dallarda çalışılması artık günümüz toplumlarında yeterli kalmamaktadır. Bu sebeptendir ki değişik spor dallarında, değişik kültürlerden insanlar bir araya gelmektedir(Doğan, 2001:34).

Spor müsabakaları kültürel teması gerçekleştiren organizasyonlar içinde yer almaktadır. Özellikle belli bir süre devam eden turnuvalar, dünya şampiyonaları, olimpiyat oyunları, düzenlendikleri yerlerin yemek yeme alışkanlıkları, halk oyunları, folk müziği, tarihi ve turistik yerlerinin tanıtılmasına da olanak verdiğiinden, değişik kültürlerin tanınması için önemli fırsatlardır(Öztürk, 1998:87).

Bugün uluslar arası platformda üstünlük yarışı ve propaganda araçlarından biri haline gelen spor, ruh ve fizik üstünlüğünden, milli bütünlüğe uzanan geniş bir etki alanına sahiptir. Sosyal değerlerden oluşan kültürün sporla ilişkisi, hem toplumsal hem de uluslar arası bir nitelik taşır. Bir ülkenin sporcuları, uluslar arası müsabakalarda birer kültür elçisi sayılabilirler. Çünkü başarı gösteren sporcular, uluslar arası platformlarda ülkelerini tanıtmakta ve böylece ülkelerinin propagandalarını yapmış olmaktadır. Bu durum, toplumların tabanında da birlik ve bütünlüğün kuvvetlenmesine, dolayısıyla mili bilincin ve heyecanın canlanmasına katkıda bulunmaktadır.(Yetim, 2005:161) Ancak spor içinde giderek, şiddet, doping, şike vb. aykırı tavırlara rastlanması bu konunun yeniden sorgulanması gereğini ortaya çıkarmıştır. Spor, reklâm, rekabet ve ticari yönü dolayısıyla hızla tüm dünyaya yayılırken, kar amacının ön plana çıkması ile sporda toplumların korumaya çalıştığı kültürel değerlerine zarar verici aykırı davranışlar da giderek artmaya başlamıştır(Öztürk, 1998:88).

1.2.2.5. Din

Sosyal yapı içerisinde din faktörü de insanların çeşitli şeylere yönelmesinde veya yönelmemesinde en etkili sosyal faktörlerden biri olarak karşımıza çıkmıştır. Tanrı merkezli bir düşünce yapısı ve davranış olgusu diğer sosyal olay ve olguları; yapıları etkiler. Böylece din, Tanrı-insan ilişkisinden çıkıp insan-insan ilişkisi halini aldığı zaman, sosyolojik bir olgu olur. Diğer ifade ile din bir yandan sosyal ve olguları etkilerden diğer taraftan kendisinin bir sosyal olgu ve kurum olarak toplumda yerini alması, dinin diğer sosyal olgu ve kuramlarla ilişkisini gündeme getirmektedir (Aslantürk ve Amman, 1999:135).

Yukarıdan da anlaşılacağı gibi, dinin, sosyal yapı içerisindeki yeri tartışmasız çok önemlidir. Buna bağlı olarak da sportif faaliyetlerin yürütülmesinde din faktörü oldukça önemli bir rol üstlenmektedir. Dinin üstlendiği bu rol daha çok inanç birliğine dayanan, birlik ve beraberlik duygusuyla ülkesini çeşitli alanlarda temsil ederek başarılı olma veya kendi dinine mensup insanlara manevi destek verme biçiminde olmaktadır (Doğan, 2001:43).

1.2.2.6. Kitle İletişim Araçları

İnsanların gerek uzak, gerekse yakın çevrelerinde olup bitenler hakkında bilgi almaları

gelişimi ve uzmanlaşmış araçlarla sağlanmaktadır. Teknolojik gücün simgesi haline gelen ve geniş halk kitlelerini haberleşme ağıyla birbirlerine bağlayan bu araçlara kitle iletişim araçları denilmektedir(Karasüleymanoğlu, 1995:90).

İnsanlar güncel olayları, kitle iletişim araçları sayesinde öğrenir ve takip ederler. Bu yüzden günümüzde kitle iletişim araçları, yasama, yürütme ve yargı organları yanında dördüncü bir güç olarak kabul edilmektedir(Öztürk, 1998:99).

Kitle iletişim araçları denildiğinde tüm yazılı ve görsel basın (gazete, dergi, radyo, televizyon, film vb.) anlaşılır. Ancak radyo ve özellikle televizyon her evde bulunduğu ve günümüzün gelişmiş teknolojisi sayesinde çok uzaklardaki olayları bile canlı olarak tüm ayrıntısıyla görüntülü olarak karşımıza getirdiği için en etkili olanlarıdır. Televizyonun bu etkisi spor faaliyetlerine olan ilgiyi de arttırmıştır. Hayatlarında hiç spor yapmamış insanlar bile televizyon sayesinde spor karşılaşmalarına ilgi duymaya başlamışlardır.

Geçmişten günümüze, nem sporun medyaya hem de medyanın spora etkisi görülmektedir. Özellikle sporun tüm dünyada bir sosyal olgu olarak gelmiş olduğu konumda kitle iletişim araçlarının büyük rolü olmuştur(Öztürk, 1998:100).

Bugün dünyada 65 ayrı çeşit spor dalı bulunmaktadır. Değişik spor dallarının tanıtılıp yaygınlaştırılması, spor yapma olanağına sahip olmayan çoğunluğun spora ilgi duyması, kitle iletişim araçları sayesinde gerçekleşmiştir. Ancak artık spor medyayı kontrol eder ve yönlendirir duruma gelmiştir. Medya sporun bunca değişik çeşidi, fizyolojisi, anatomisi, antrenman planlaması ve periyotlaması, organizasyon ve yönetimi, psikolojik ve sosyolojik yönü karşısında gerekli uzmanlaşmayı gerçekleştiremediği için geride kalmıştır. Özellikle profesyonel spor, gazetelerin spor sayfalarını ve televizyonların spor programlarını ele geçirmiş durumdadır(Öztürk, 1998:101).

Haberleşme ve ulaştırma araçlarının artan etkinliği spor ve diğer boş zaman faaliyetlerinin ortaya çıkışına ve gelişmesine de yardımcı olmaktadır. Bu araçlar uyarıcı etki yapmakta; değişik spor branşlarının toplumda uygulanabilmesi gerçekleşmektedir. Her hangi bir branşa ilgi az iken, bu uyarıcı etki zamanla gerek aktif sporculuğu veya seyir şeklinde kitlelerin ilgisini arttırmaktadır(Küçük, 1997:82).

İletişim araçlarının etkinleştiği çağımızda spor basını, sportif olayların sergilenmesi ve değerlendirilmesinde büyük hizmetler görmelidir. Toplumun ortak sesini yansıtan yazılı ve sözlü basın, sporumuzun yurt düzeyine yayılmasında, her yaş gruplarınca sevilmesinde elbette ki önemli katkılarda bulunacaktır. Spor coşkusunun yoğunlaştırılması, sporun kitleler üzerindeki etkinliğinin artırılması basının öz görevlerindedir. Spor basını bu işlevini yerine getirirken, basının genel kurallarından ayrılmamaya, yan tutmamaya, gerçekleri saptırmamaya özen göstermelidir. Spor basınının saygınlığını koruması için, bunlar gereklidir(Karasüleymanoğlu, 1995:90).

1.2.2.7. Eğitim

Eğitim, bir kurallar dizisi değil, kişide varlığını sürdüren etkin bir davranış oluşturma sürecidir. Bugün eğitim genellikle şöyle tanımlanmaktadır; Eğitim, kişinin, içinde bulunduğu toplumda geçerli olan ve olumlu değer taşıyan yeteneklerini, tutumlarını ve diğer davranış şekillerini geliştirmesini sağlayan süreçlerin tümüdür (Binbaşoğlu.1990:17).

Eğitimin yayılması ve buna paralel olarak sporun okul müfredat programlarına almış fertlerin spora katılımların olumlu yönde etkileyebilir. Zira "Sosyologlar eğitim düzeyinin arttığı oranda bireylerin boş zaman değerlendirme faaliyetlerine geniş ölçüde katılıklarını saptamışlardır. Ayrıca eğitim, kişileri sosyalleştirmek suretiyle "topluma açık hale getirmekte ve onların sosyal faaliyet alanlarına katılma eğilimlerini arttırmaktadır. Spor da, sosyalleşen veya sosyalleşme eğilimi artan fertlerin uğraşacakları bir konu haline gelebilir(Taşmektepligil, 1995:29).

Eğitim oranının yüksek olması veya olmaması, o toplumda yaşayan insanların yaşam şeklini ve kalitesini direk etkilemektedir. Eğitim yoluyla bilinçlenen ve kendi yeteneklerinin farkına varan bireyler yetişir. Ancak böyle bir toplumda sporun sanatın vs. değerinin ve öneminin farkına varılır. Gerek spora yönelme, gerekse bunu günlük yaşamın bir parçası haline dönüştürme ancak eğitimle sağlanabilir ki spor daha ileri düzeylerde de gelişim gösterebilecek seviyelere ulaşsın(Doğan, 2001:42).

Eğitimi sporun en önemli boyutlarından biridir. Spor bu boyutuyla ele alındığında iki şekilde değerlendirilmesi gerekir. Spor için eğitim ve eğitim için spor. Spor için eğitimde spor amaçtır ve sporun üst düzeyde gerçekleştirilebilmesi için eğitimden

yararlanılır. Sporcu eğitim antrenör eğitimi, seyirci eğitim hakem ve spor yöneticilerinin eğitimi söz konusudur. Bu anlamda eğitim sporun hizmetindedir ve sporun teknik, estetik ve performans düzeyini yükseltmek için vazgeçilmez bir yoldur. Antrenman bilimi ve spor fizyolojisi, spor psikolojisi, spor yönetimi ve işletmesi, spor pedagojisi gibi pek çok bilim dalı spor için eğitimde önemli bir yer tutar (Öztürk, 1998:77).

Ülkemizde sosyo-ekonomik imkanlar, tabakalar, bölgeler ve kırsal - kent arasındaki dağılım eşit veya adil olmadığı için, ailenin maddi sorunları da buna eklenince, öğrenim yaşamı yarıda kalmaktadır Bunun sonucu olarak da eğitim seviyesi düşmekte, spor da beraberinde gelişmemektedir.

1.2.2.8. Sosyal Çevre

Toplum canlı cansız her türlü varlıkla ilişkiler bağı kurar, bunları anlamlandırır değerlerle donatarak kendi varlığının bir ögesi haline getirir. Bu bir bakıma çevreye alıştırmadır. Bu işlemin sonucunda oluşan ne varsa onu toplumsal çevre(sosyal çevre)olarak algılarız(Bilhan, 1996:20).

Toplumsal çevre, bireyin çevresindeki diğer insanlardan ve bunların meydana getirdikleri örgütlerden, kurumlardan ve kurallardan (gelenek, görenek, örf ve adetler gibi) oluşur "Yaş ilerledikçe, sosyal çevre genişler Çünkü bireyin yaşadığı her an çevresinden etkilenmesi normaldir. Yıllar ilerledikçe bu birikim artacağından genç yaştaki bir bireye oranla sosyal çevresi daha gelişmiş düzeydedir(Kılıcıgil, 1998:15).

Sosyal çevrenin taşıdığı özellikler farklı sportif faaliyetlerin geliştirilmesine zemin hazırlamaktadır. Sosyal çevre olarak düşünebileceğimiz okul, aile, işyeri ve insan tarafından işlenmiş. Değerlendirilmiş olan sosyal çevre şartları, sportif faaliyet hangi branşta yoğunlaştığına ışık tutmaktadır(Doğan, 2001:66).

Gençlerin boş zaman değerlendirme eğilimleri bazen ailelerin isteklerine uymamakta bu da nesil çatışmalarına yol açmaktadır. Aileler boş zamanların değerlendirilmesinde para harcanılmayan etkinliklerin yapılmasına, ders çalışılmasına, spor yapma, radyo, televizyon izleme gibi aylıklıkla değerlendirilen etkinliklerin yapılmamasına taraf iken, zamanla sosyal gelişim gösterilmesiyle birlikte ailelerin bu düşüncelerinden vazgeçtiği ve özellikle spor gibi etkinliklerin yapılmasına taraf olduğu gözlenmektedir. Çocuğun normal bir sosyal hayat yaşamasına imkân vermek için onu tanımak ve gelişimlerine

uygun tutum ve davranışların sosyal çevrede benimsenmesi görüşü hakim olmaya başlanmış ve aileler bu sosyal çevrenin önemini kavrayarak, çocuklarının bilinçli olarak ilgi duydukları bir alana yönelmesi için engel değil, bilakis teşvik edici olmaya başlamışlardır(Kılıcıgil,1998:43).

Aile, çocukluk, ergenlik ve hatta gençlik yıllarında, kişi üzerinde en etkili çevredir. Çocukluktan gençliğe doğru gittikçe etkisi biraz azalabilmektedir. Bunun sebebi, ailenin çocuklarına gösterdiği ilginin azalması değildir. Ergenlik ve gençlik dönemlerinde birey, ailenin dışında çevreye yönelmektedir(Kılıcıgil,1998:39).

Bu etkilenmelerde baskı normlarını, sadece ailesinde değil yakın çevresinde de gözleyen çocuk ve gençte olumlu veya olumsuz etkiler görülebilir. Çocuğun spor yapmaya başlamak istemesi, spor yaparken bulunduğu ortam, aile tarafından ve yakın çevre tarafından onaylanmaz ise ya spor yapmaktan vazgeçebilir ya da bu etkilenme ve baskı normlarına uyarak spor yapmaya yönelebilir veya devam edebilir. Giyilen spor kıyafeti bile yakın çevrenin onayını almıyorsa ister istemez bir etkilenme olmaktadır(Kılıcıgil,1998:47).

Arkadaşlık grupları genellikle aynı sosyo-ekonomik ve kültürel yapıya sahip kişilerden oluşur. Bu ortak yönleri çok olan gençlerin bir araya geldiğini gösterir. Spor branşlarının takım arkadaşlıklarında ise bu kuralların bozukluğu, sahip olunan spor becerisinin ortak yön olarak ortaya çıktığı görülür(öztürk, 1998:68).

Ergenlik çağında genelde arkadaş grubunun etkisi aileden fazla gibi görünür. Gençlik yıllarında birçok genç için ailelerin etkisi arkadaş grubuna göre değişiklik gösterebilir. Fakat her zaman arkadaş etkisi fazla olmayabilir. Bu yetiştiği ortama veya çevreye göre değişiklik gösterebilir. Arkadaş grubunun toplumsallaşmaya etkisi çok büyüktür. Okul çevresinin spora yönelmeye etkisinde, okul ortamındaki beden eğitimi derslerinin başarı ile uygulanmasının rolü vardır. Oyun ve beden eğitimi, spora başlamak için birer ön basamaktırlar. Beden eğitimi derslerinin spora yönelmede katkıları çoktur. Çünkü bu derslerde kişi kendini tanır, tanıtır, yeteneklerinin sınırını bilir ve geliştirir, sağlıklı bir vücuda sahip olur, vücudunu en etkili ve tasarruflu bir şekilde kullanmayı öğrenir, kişisel becerileri gelişerek toplumsal davranışlar kazanmayı öğrenir. Beden eğitimi öğretmenleri, öğrencilerini spora yönlendirmede önemli sorumluluklar yüklenmektedirler. Çünkü ders dışı faaliyetlerde de görev alan beden eğitimi

öğretmenleri, öğrencilerin hem boş zamanlarının değerlendirilmesinde, hem de o yaşlarda enerjilerinin en aktif bir döneminde bulunan öğrencilerin bu enerjilerini kontrollü ve yararlı bir şekilde kullanmalarında yardımcı olmaktadır(Kılıcıgil, 1998:57).

1.3. Çocuklarda Sporun Temel İlkeleri

Gelişim Psikolojisinde çocukluk kavramı, doğumdan cinsel olgunluğa kadar geçen bir süreç olarak tanımlanır. Bu süreç, bazı ülkelerin yasalarında on dört yaş sonuna kadar olan dönemi kapsar ve çocukluk bu süre içerisindeki davranışlarından sorumlu tutulamaz. Sorumlu ebeveynidir (Muratlı, 1997:1-2).

Birçok spor dalında şampiyonlukların giderek daha küçük yaşta sporcular tarafından kazanıldığını görmekteyiz. Başta jimnastik sporu olmak üzere: birçok spor dallarında çok belirgin olarak çok genç yaştaki sporcuların üstün başarı elde ettikleri günümüz sporunun bir gerçeğidir. Böylesine önemli bir yaşam faktörü, çocuk ve gençlerin sağlıklı bir biçimde büyümeleri ve gelişmeleri için de çok önemlidir. Spor yapmayan, dengesiz beslenen çocuk ve gençlerin sağlıklı bir gelişim süreci geçirmeleri çok zordur. Çocukluk ve genç yaşta spor yapılmamışsa, yetişkin yaşa gelindiğinde sahip olunan psiko- sosyal ve fizyolojik özelliklerin istenilen düzeyde olunmayacağı da bir gerçektir

Çocuklar her gün etkin olmalıdırlar. Fiziksel etkinlik büyümeyi uyarır, gelişkin bir fiziksel ve ruhsal sağlık kazandırır Bugün, araştırmalar çocuklarda fiziksel etkinliğinin her zamankinden çok daha önemli olduğunu göstermektedir. Alıştırma sağlığı güçlendirdiğinden, formunu koruyan bir çocuk daha dinçtir ve daha fazla keskin zekâlıdır. İlimli bir fiziksel etkinliğin bile, çocuğun aritmetik, okuma ve anımsama yeteneklerini güçlendirdiği görülmüştür(Leblanc ve Dickson, 2005:10).

Fiziksel uygunluk günlük yaşamın verimli bir şekilde idame ettirilmesi ve sporsal faaliyetlerin uygulanabilirliği için önemlidir. Genelde, kişinin kuvvetine, dayanıklılığına, koordinasyonuna, çabukluğuna ve bu unsurların birlikte kullanılmasına bağlı olarak çalışma kapasitesi şeklinde ifade edilmektedir. Çocukların fiziksel uygunluk seviyelerinin geliştirilmesinde beden eğitimi ve spor dersleri etkin bir araç olarak kullanılabilir. Ancak, çocuklar sınılanın aksine okulda geçirdikleri zaman içerisinde doğal olarak aktif değildir. Birçok ebeveyn çocuklarını okulda

gözlemediklerinde onların hareket hâlinde olduklarını görürler ve oldukça aktif olduklarını düşünürler. Ancak, yapılan incelemelerde çocukların hareket-dinlenme modeli şeklinde hareket ettikleri görülmüştür(Özer, 2004:102).

Yapılan araştırmalar, sporda beklenen başarının elde edilmesi için çocukluk çağında spor etkinliklerine başlanması gerekliliğini ortaya koymuştur. Bu bakımdan gelişmiş ülkelerin dikkatleri çocukluk çağı spor faaliyetleri üzerine odaklanmıştır. Çünkü çocuk antrenmanlarının kendine özgü birtakım özellikleri bulunmaktadır. Ancak bu özelliklere geçmeden önce en önemli husus, çocuğun döllenme anından başlayarak ergenliğin tamamlanmasına kadar süren bir büyüme, gelişme ve değişme sürecinde yetişkinden ayrılmasıdır.

Çocuklara yaptırılacak olan spor uygulamasının amacı bilimsel verilerin ışığı altında pedagojik bir yaklaşımla sportif performansın geliştirilmesinin yanı sıra onların fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden de uygun gelişiminin sağlanması olmalıdır. Son yıllarda antrenman biliminde dikkatler çocukluk çağı antrenmanlarına yönelmiştir(Mengütay, 2006:125).

Spora yönelik çalışmalardan önce, çocuğun ya da gencin genel bir sağlık kontrolünden geçmesi gerekir. Buradan elde edilecek veriler ışığında, çocuğun sporu ve gelecekte performans sporunu yapıp yapmayacağı saptanır. Bu sağlık kontrollerinin periyodik olarak yapılması gerekmektedir. Hiçbir antrenman (müsabaka), çocuğun yakınlarının, antrenörün başarı baskısı ile yapılmamalıdır. Yoğun başarı baskısı çocuğun sporsal gelişimini çoğu zaman olumsuz etkiler(Sevim, 1997:304).

1.4. Sporda Rehberlik Ve Yönlendirme

Rehberlik bireyin kendini anlamasını problemlerin çözümüne ilişkin gerçekçi kararlar alması, ilgi ve yeteneklerini geliştirmesi çevresine uyum sağlaması için uzman kişilerce yapılan psikolojik yardımlardır(Doğan, 2003:241). Amacı ise; Öğrencilerin var olan kapasitelerine uygun olarak kendilerini gerçekleştirmelerini, eğitim sürecinden yetenek ve özelliklerine göre en üst düzeyde yararlanmalarını, gizil güçlerini en uygun şekilde kullanmalarını ve geliştirmelerini sağlamaktır(Doğan 2003:242). Okul başarısı için öğrenci kendini planlaması, verimli ders çalışma yöntemleri geliştirmesi ve olumlu sınav davranışları edinmesi için yönlendirilmelidir(Doğan, 2003:243).

Yönelmek bir yere bir şeye bir kimseye yönelmek bir şeye yönelmek bir etkinliğe yönelmek onu amaç olarak seçmek benimsemek onunla ilgilenmek kendini ona adamaktır(Kılıcıgil, 1998:20).

Yönlendirme, yapılacak işle ilgili olarak daha verimli bir çalışma ortaya koyabilmek için gerekli elementlerin organizasyon işlemidir. Bu elementler yönlendirmenin yapılacağı alana bağlı olarak farklılık gösterebilirler. İnsanı yönlendirmenin en etkili yolu etkileşimdir. Etkileşim insanı tesirimiz altına bırakmaktadır. Etkileşim ne kadar kuvvetli ise yönlendirme de o nispette olacaktır(Aziz, 2001:3).

İlköğretim çağı 6–14 yaşlarını kapsar. İlköğretim yılları, çocukların her yönden gelişimlerinin hızlı olarak devam ettiği bir döneme rastlamaktadır. Bu nedenle, yapılacak rehberlik ve yöneltme hizmetlerinde, çocukların "gelişim özelliklerinin" göz önünde bulundurulması gerekir. Aşağıda, ilköğretimde geliştirilmesi gerekli özelliklerin bazıları belirtilmiştir.

- (a) Çocukların gündelik yaşamları için gerekli olan fiziksel becerileri ve kavramları geliştirme.
- (b) Çocuklara yaşlıları ile birlikte olma, paylaşma, olumlu arkadaş ve insan ilişkileri kazandırma.
- (c) Öğrencinin kendisini tanıma, benlik kavramı geliştirme, benlik tasarımı ile tutarlı değerler sistemi geliştirme.
- (d) Çocukların cinsiyetlerine uygun bir cinsel kimlik geliştirmeleri.
- (e) Kişisel özerklik kazanma, özerkliğinin sınırlarını bilme, çevresi ile uyumlu ilişkiler kurma.
- (f) Kişisel sorumluluk alma, başladığı bir şeyi tamamlama gibi konularda gelişmeleri gerekmektedir(Özgüven, 2001:292).

Genellikle insan ilgi duyduğu şeyleri sever İlgi (eğilim) ile genel olarak doğuştan başlayan hareketler anlaşılmaktadır. Geniş anlamda ilgi, kalıtımla gelen ferdi özellikleridir. Aynı zamanda sporda eğilim kavramı genel anlamda doğuştan gelen özelliklerin kullanımı olarak değerlendirilir(Küçük, 1997:29). Yetenek, ortalamaı aşan

ve henüz tam olarak gelişmemiş olan, yeterliliğe giden bir yol olarak tanımlanabilmektedir. Spor yeteneğini, ortalamanın üstünde bulunan bir form, sporda başarılı olma isteği olarak düşünebiliriz. Dal Monte, yetenekli kişiyi antrenmanlara daha çabuk cevap veren kişi olarak tanımlar(Mengütay, 2006:116). Çocuklarda yönlendirme yapılırken doğuştan gelen yetenekler, yatkınlık ve ilgiler dikkate alınmalıdır

Doğru yaklaşımla doğru insanların elinde olduğu sürece spor olumlu, karakter oluşturan bir deneyim olabilir. Çocukların kurallar ve toplumsal değerlerle ilişkiye girmesini sağlayan en iyi fırsatlardan birini oluşturur.

Diğerleriyle iyi geçinme gereksinimi ve bir takımın parçası olarak kabul edilmeyi ortaya çıkartır. Hoşgörü, adalet ve sorumluluk gibi değerleri geliştirmekte temel bir işlevi bulunmaktadır

Doğru bir liderlikle spor çocuklara şu fırsatları sağlar:

- Etkin bir yaşam biçiminin önemini kavratır.
- Sporsal becerilerinde ustalaşarak kendinin olumlu bir imgesini geliştirir.
- Takımın parçası olarak çalışmayı öğrenir.
- Diğer çocuklar ve yetişkinlerle nasıl yaklaşılacağını öğrenir.
- Başarıya ve düş kırıklığına nasıl yaklaşılacağını öğrenir.
- Diğerlerine saygı göstermeyi öğrenir(Leblanc ve Dickson, 2005:19).

Doğuştan yetenekliliğin spordaki görünümü, spor biçimine ilgi, istek veya spor yapmak olarak ortaya çıkar. Bu da kalıtıma bağlı olarak fizik ve ruhi şartlarla sınırlıdır. Seçilen spor dalında büyük bir başarı elde etmek için sporcunun doğuştan hangi yetenekleri getirdiği ve psiko-sosyal özellikleri tespit edilmelidir(Küçük, 1997:32). Bunun sonucunda hangi sporu yapması gerektiği belirlenmelidir.

Branşa uygun yeteneklerin seçilmesinde ve çocukluk döneminin fiziksel, zihinsel ve psikolojik özelliklerinin bilinerek sportif çalışmaların yapılması ilerdeki başarının temelidir. Ayrıca, burada başarının ötesinde çocuğun gelişiminin ve sağlıklı bir yapıya sahip olmasının da temel koşullarından birisi, çocukluk dönemindeki sağlıklı ortamlarda spor yapılmasıdır(Kuter ve Öztürk, 1997:41). Sekiz yaşından ergenlik çağının

başlangıcına kadar çocukların, spor becerilerini geliştirmek için çalışacakları ve buna uygun öğretiler alacakları sporlarda yer almaya gereksinimleri vardır(Leblanc ve Dickson, 2005:30).

Yapılan araştırmalardan elde edilen sonuçlara göre, çocuğun kalıtımla doğuştan getirdiği özelliklerinin %50'si anne-babadan, 1/4'ü büyükanne-büyükbabadan, 1/8'i ise büyükanne ve büyükbabanın anne ve babalarındandır. Buradan hareketle, çocuğun seçilen spor branşında başarılı olabilmesinde ana-babadan aldığı özelliklerin rolü çok büyüktür. Bu sebeple yönlendirmede, ana-babanın spora olan ilgileri ve psiko-sosyal özellikleri dikkate alınmalıdır(Küçük, 1997:32).

Ülkemizde kitlelerin spora yönlendirilmesi anayasamızın 59.maddesi ile güvence altına alınmıştır. Bu maddeye göre “Devlet her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır. Sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur.”denilmektedir (T.C. Anayasası 1982, Madde:59).

Yapısal olarak adlandırdığımız, genelde kalıtsal özelliğe sahip; boy, ağırlık, natotip, vücut kompozisyonu ve fibril kompozisyonu gibi parametrelerin spor branşlarında beceri ve fonksiyonel faktörleri etkilediği bilinmektedir. Üst düzeyde performansa erişmek için teknik, taktik psikolojik, fizyolojik gibi faktörlerin yanı sıra yapısal faktörler de belirleyici rol oynamaktadır(Özer, 1990:305-306).

Özellikle basın, radyo, televizyon gibi kitle iletişim araçlarındaki gelişmeler, geniş halk kitlelerinin spora olan ilgisinin daha da artmasına sebep olmuştur. Onlara kendi küçük çevrelerinde, beğenilmekten başlayıp, toplumsal bir kahraman olmaya, uluslararası ün kazanmaya uzanan manevi hazlardan, daha iyi parasal koşullardan, toplumsal sınıf değiştirmeye uzanan geniş imkânlar sağladı. Bunun sonucu daha çok genç daha erken yaşlarda spora başladı(Küçük, 1997:74).

Yapılan birçok araştırmada çocukların spora yönelmesinde beden eğitimi ve spor öğretmenin yanında arkadaş gruplarının yanında çok önemli derecede aile ve sosyal çevrenin etkili olduğu ortaya konulmuştur(Yetim, 2005:163).

Türk Milli Kültürü'nün temellerinden birini oluşturan değer yargıları, gelenek ve görenekler fertlerin spora karşı tutumlarının belirlenmesinde de etkili olurlar. Örneğin; mayo ile yüzmek, jimnastik mayosu ile jimnastik yapmak kişi tarafından

benimsenmezse, bu kişinin söz konusu sporları yapması veya bu branşlarda düzenlenmiş spor programlarına katılması gerçekleşmeyebilir. Onun için sporun kitleye yaygınlaştırılmasında uygulanan spor türlerinin, mevcut kültürel formlarla uyum içinde bulunması çok önemlidir(İmamoğlu ve Taşmektepligil, 1996:46).

Muratlı'ya göre öğretmenler çocuklar ve gençleri değişik spor dallarında temel yeteneklerinin geliştirmeleri konusunda desteklemeli, gelişim çağında erken branşlaşmaya izin vermemelidir. Çocuklar yetenek geliştirmeleri konusunda gayret ve iyi davranışları övgüyle ödüllendirmelidir. Anne babalar ise isteksiz bir çocuğu spor yapmaya zorlamamalı, çabanın ve takım ruhunun en az birincilik kadar önemli olduğunu, her türlü sonucun normal olduğunu öğretmelidir. Anne ve babalar çocuğunun çaba ve gelişmesini takdir etmeli ve övmelidir(Muratlı, 1997:262-263).

1.5. Aile

Aile, biyolojik ilişkiler sonucu insan türünün devamını sağlayan, toplumsallaşma sürecinin ilk ortaya çıktığı, karşılıklı ilişkilerin belirli kurallara bağlandığı o güne dek toplumda oluşturulmuş maddî ve manevî zenginlikleri kuşaktan kuşağa aktaran, biyolojik, psikolojik, ekonomik, toplumsal, hukuksal ve benzeri yönleri bulunan toplumsal bir kurumdur(Sayın, 1990:2).

Aile içindeki ilk etkileşim, çocuğun hayatı boyunca devam ettireceği yaşam çizgisini oluşturur. Çünkü çocuk çevresine uyum için gerekli olan sosyal değerleri, inanç ve tutumları ilk önce anne babası aracılığıyla öğrenir. Çocuğun büyümesiyle arkadaş grubu ve yakın çevresi çocuğa farklı deneyimler kazandırır. Çocuk be deneyimleri ailesinden aldığı ilk deneyimlerle birleştirir ve yavaş yavaş kendi kişiliğini oluşturmaya başlar (Muluk, 2004:37).

Anne ve babanın, çocukları üzerinde çok büyük etkileri vardır. Çocuğun kültürel davranışları da, anne babanın çeşitli yönlendirme ve beklentileri doğrultusunda oluşturulur. Çocuğun ilk öğrenmeleri, ilerideki gelişmesinin temelini oluşturur. Önemli ölçüde anne ve babalar iyi insan, iyi vatandaş olmanın, başarılı ve nitelikli olmanın yollarını çocuklarına aktarırlar ve öğretmeye çalışırlar. İnsanın önemli davranış ve özelliklerini çocukluk döneminde kazandığı düşünülürse insan hayatı ve onun sosyalleşmesinde ne kadar önemli olduğu daha kolay anlaşılır..çocuklar için aileler

uzun dönem amaçların ve temel değerlerin benimsenmesinde önemli rol oynarlar (Aracı, 2004:168-169).

Ailelere düşen en önemli görev, çocuklarının duygusal eğitimleridir. Özellikle güvenlik hissi toplumun diğer birimleri tarafından sağlanamaz. Bunun için en önemli görev aileye düşmektedir. Araştırmalar, duygusal sorunların ilk çocukluk döneminde ortaya çıktığını ve bu çağlarda yerleşen anormal davranışların, yetişkinlikte düzeltilmesinin son derece güç olduğuna işaret etmektedir (Salk, 1998:98).

Ailenin temel bir kuram olmasının bir başka nedeni de sosyalleşmede çok önemli bir röle sahip olmasından kaynaklanmaktadır. İnsanın sosyal/kültürel bir varlık olmasını sağlayan bu süreç, önce ailede başlamakta sonra diğer kurumlarında yardımıyla gelişmektedir (Erdemli, 1991:49).

Aile, çocukluk, ergenlik ve hatta gençlik yıllarında, kişi üzerinde en etkili çevredir. Çocukluktan gençliğe doğru gittikçe etkisi biraz azalabilmektedir. Bunun sebebi, ailenin çocuklarına gösterdiği ilginin azalması değildir. Ergenlik ve gençlik dönemlerinde birey, ailenin dışında çevreye yönelmektedir. Bilakis anne kucağından inerek yürümeye başlayan, büyüyen, yetişen toplumun bu küçük üyesinin, karakterinin oluşmasında, kalıtım, yetenek ve eğilimlerinin yönlenmesinde, çevreye uyumun sağlanmasında ve eğitiminde ailenin etkisi tartışılmayacak derecede büyüktür(Kılıçgil, 1998:39).

Çocukların kazanacağı özellikler, aile içindeki sosyal duruma bağlıdır. Aile içindeki ilişkiler katılaşmış rollere dayalı ise, kişisel özelliği olmayan, belirli kategoriler içinde dünyayı gören bireyler yetişir. Aile içindeki ilişkiler kalıplaşmamış ve duruma göre değişebilen bir yapıya sahipse, iç dünyası daha zengin, dünyayı çok boyutlu görebilen bireyler yetişir(Akça.1997:71).

Eğitim basamaklarında geçenlerden, kendine güvenen, insan ilişkilerinde başarılı, girişken ve kendini yenileyebilen kişiler tercih edilmektedir. Bu tür nitelikli insanların iyi ve başarılı eğitim ortamlarında eğitim gördükleri, maddi durumu iyi olan ailelerin çocukları oldukları söylenebilir(Aziz, 2001:20). Burada çocuğun aile yapısı, ailenin çocuğa uyguladığı disiplin, ailenin çocukla ilgili tutumları belirleyici olmaktadır (Aziz, 2001:21).

Çocuğun gelişiminde anne-baba tutumlarının etkisi büyüktür. Kişilik gelişimi her ne kadar insanın yaşamı boyunca süregelse de kişilik gelişiminin temelini çocukluk döneminde atıldığı gerçeği geçerliliğini korumaktadır. Anne-babanın ve ailenin diğer bireylerinin çocukla olan etkileşimi, çocuğun aile ve sosyal hayat içindeki rolünü ve yerini belirlemektedir. Çünkü bu yaklaşım ve etkileşim çocuğun ileride nasıl bir birey olacağını etkilemektedir (Erdemli, 1991:49).

Baskılı ve otoriter aile ortamında, denetlenen çocuk hangi davranışın hangi tepkiyi alacağı hakkında bir fikre sahip değildir. Bu çocuğun, kaygılı bir belirsizlik içerisinde aşırı isyankar veya aşırı boyun eğici olması mümkündür. Böyle bir ortamda büyüyen çocuk dışlan denetimli bir kişilik oluşturur (Aziz, 2001:21).

Ana -babanın ilgisizliğiyle çocuğun öğretmenine, arkadaşlarına ve yakın çevresindeki eşyalara serdiği zarar ve suçluluk davranışı arasında yakın bir ilişki bulunmuştur. Bu konuda yapılan araştırma bulgularına göre ilgisiz ve kayıtsız ana - baba tutumu. çocuğun saldırganlık eğilimini güçlendirmektedir (Aziz, 2001:23).

Güven verici, Destekleyici ve Hoşgörülü Tutumun görüldüğü evde kabul edilen ve edilmeyen davranışların sınırları bellidir. Bu sınırlar içinde çocuk özgürdür. Söz hakkı vardır, duygu ve düşüncelerine saygı duyulur, sevgi ve teşvik görür (Aziz, 2001:23)

Her aile çocuğuna aile üyeleri tarafından benimsenen değerleri, tutumları çoğunlukla bilinçli bir biçimde kazandırmaya çalışır. Bu nedenle aile içinde çocuğa verilen eğitim, yarı formal eğitim olarak kabul edilebilir.

Çocuğun eğitiminde eğitim kurumlarının yanı sıra aile de önemli rol oynadığı için, aile ile eğitim kurumlarının sürekli işbirliği yapması gerekir. Çocuğun aile içinde geçirdiği yaşantılar sonucu elde ettiği bilgi ve beceriler onun okuldaki başarısını etkiler. Çocuğun aile içinde öğrendiği bilgi, tutum ve beceriler, okulda öğrendiklerini destekler nitelikteyse çocuk okulda daha başarılı olur. Okul ile ailenin öğrettikleri arasında çelişki olursa, bu durum çocuğun başarısını olumsuz yönde etkiler. Ayrıca aile içindeki huzursuzluklar, ailenin ait olduğu alt kültürün özellikleri, aile üyelerinin eğitim durumu ve okula karşı tutumu da çocuğun başarısını etkileyen etmenlerden bazılarıdır. Okulda başarısız olan bir çocuğun sorununa çözüm aranırken bu etmenlerin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir (Erden, 2005:88).

Aileler, günlük hayatlarını devanı ettirirken, çocukların eğitimini ikinci plana atmak gibi bir düşünceleri olmamalıdır. Günlük hayatın sorunlarıyla uğraşan aileler çocuklarının ihtiyaçlarıyla, gelişimleriyle ve eğilimleriyle de ilgilenmek durumundadırlar (Muratlı, 1997:13).

Tüm gelişim basamaklarında çocuk Ailesi ile girdiği ilişkilerin etkisinde kalarak mutlu veya mutsuz; doyumlu veya doyumsuz, uyumlu veya uyumsuz olur. Annenin çocuğun ihtiyaçlarına duyarlı olması davranışlarını ve zamanını çocuğun ihtiyaçlarına göre belirlemesi gerekir İlgili anne sadece çocuğu doğrultusunda yaşamak yerine kendisi için yeni şeyler öğrenmekle ilgilenip kendisi içinde bir şeyler yapıyorsa çocukta kendi adımlarıyla gelişip öğrenmeyi başaracaktır. Kendi ilgilerini geliştirmeyi devam eden anneler çocuklarında da benzer girişimi destekler(Yavuzer, 2004:129). Ailenin sosyal yönden gelişmesinde en etkili birey olarak kadının eğitilmesinden söz edilebilir."Bir erkeği eğitirsen bir bireyi, bir kadını eğitirsen bir aileyi eğitmiş olursun" ata sözü kadının aile içindeki önemini yansıtmaktadır (Hasipek, 1990:365).

Yaşadığı yer ve imkânları ne olursa olsun baba ailenin reisidir. Babanın eğitim durumu, kişilik yapısı, tavırları, davranışları ve ailesiyle ilgilenmesi çocukların eğiliminde etkilidir(Aziz, 2001:14).

Baba çocuk için hem bir sevgi nesnesi hem de örnek alınacak kişidir. Baba ile yaşanan ilişki ileriki yıllarda erkek ve kız çocukların cinsel kimliklerine karşı olumlu bir tutum kazanmalarına da önemli bir etkidir(Yavuzer, 2004:130).

Ailenin sosyo - ekonomik statüsünün göstergesi olarak kabul edilen babanın mesleği ile. Çocuğun okuldaki başarıları arasında önemli bir ilişki olduğu ifade edilmektedir. Babanın mesleği vasıfsız, el işine dayanan ve düşük kazanç getiren bir faaliyet olduğu takdirde, çocuğun aile çevresinden olumlu etkilenme imkanı azalmaktadır(Kurktan, 1977:97).

Ailede kardeşlerin rolü son derece önemlidir. Kardeşi olmayan ailede tek çocuk olarak yetişen çocuklar, sosyal yönden eksik yetişirler. Arkadaşlık duyguları zayıftır, bencil olurlar. Toplumda görülen bazı şımarık tipler, genellikle aile hayatında kardeş münasebetleri iyi düzenlenmemiş veya tek çocuk olarak yetişmiş kimselerdir

Ana - babaların çocuklarını birbirleriyle kıyaslamaları kıskançlık duygularının daha da pekişmesine neden olmaktadır. Çocukları birbiriyle kıyaslamalar onların düşmanca duygular geliştirmelerine sebep olmaktadır. Kıyaslamalar kardeşleri teşvik edici olmaktan çok. Çocuğa yetersizlik ve eksiklik duygusu aşılacak niteliktedir(Canovalı, 1999:62).

1.6. Aile ve Spor yönlendirme

Gençlerin davranışları, ailelerin etkisi altındadır. Sosyal hareketlilik veya kentleşmenin getirdiği aile yapısındaki değişiklikler de ailelerdeki ilişki türlerinde değişiklikler yaratmasına neden olmaktadır

Aile, bireye kişiliği kazandırmak ve toplumun kültürünü özümsetmekten başka psikolojik açıdan güvence temelini de oluşturur. Kişiyi dış dünyaya uyum sağlayabilmede gereken gücü kazandıran aile üyelerinden gördüğü destektir(Küntay, 1991:156).

Çocukların boş zamanlarını değerlendirme aile üyelerinin en önemli eğitim görevidir. Okuldan eve gelen çocuğa onun ilgilerine uygun meşguliyetler bulunmazsa elbet kendi kendine bazı işler bulacaktır ve bunun bir kısmı belki de zararlı, eğitimini bozacak uğraşlar olacaktır(Aziz, 2001:18).

Gençlerin boş zaman değerlendirme eğilimleri bazen ailelerin isteklerine uymamakta bu da nesil çatışmalarına yol açmaktadır. Aileler boş zamanların değerlendirilmesinde para harcanılmayan etkinliklerin yapılmasına, ders çalışılmasına, spor yapma, radyo, televizyon izleme gibi aylıklıkla değerlendirilen etkinliklerin yapılmamasına taraf iken, zamanla sosyal gelişim gösterilmesiyle birlikte ailelerin bu düşüncelerinden vazgeçtiği ve özellikle spor gibi etkinliklerin yapılmasına taraf olduğu gözlenmektedir. Spor bireyin sosyalleşmesinde önemli roller üstlendiği için, aileler çocuklarının daha sosyal olabilmelerine fırsat tanıyan spor olgusuna uzak kalmamaktadırlar(Kılıçgil, 1998:43).

Aileler tarafından spora pozitif değer biçme, nesiller arasında spora ilgiyi arttırır. Bundan başka, aileler de spora katılıyor ya da geçmişte sporla ilgilenmişlerse, yine aileler spor yapmaya devam ediyor ya da düzenli olarak televizyondan spor programlarını seyrediyorlarsa, aileler çocuklarının sporda başarılı olmalarını ümit ediyorlarsa ya da amaçlıyorlarsa, aileler spora aktif katılım için çocuklarını

cesaretlendiriyorlarsa ve spor aile içinde genel bir konuysa, çocuklar sporla daha fazla ilgilenebilir ve katılımında bulunabilir(McPherson ve diğ, 1986:40).

Ailelerin sporla ilgili olması çocuğun spora katılımında, hatta sporun toplumun çoğunluğunca yapılmasında olumlu bir etkidir. Ancak ailelerin bu ilgisi bilinçsiz ise çocuğu kapasitesinin üzerinde zorlamaya yol açıyorsa ya da mutlaka başarıya koşullanmışsa yarar yerine zarar getirecektir(McPherson ve diğ, 1986:49).

Ailelerin çocuklarından fiziksel ve sosyal gelişimlerine uygun olmayan performans beklentileri, çocuğun kendine olan güvenini sarsacaktır. Oysa spor çocuğun sosyal, fiziksel gelişimine katkıda bulunarak kendine güven kazanmasını sağlamak amacıyla önerilmektedir. Küçük yaşlarda müsabaka sporlarından uzak durulması gerekir.

Sporda sosyalizasyon süreci aileden çocuğa aktarım şeklinde olmasına rağmen, çocukluk sonrası ve adolesan döneminde iki taraflı sosyalizasyon başlayabilir. Örneğin, arkadaş grupları içinde etkilenen çocuk, sporun içinde yer almaya başlar, kendi kendine asla spora katılmayan ailelerini spora sosyalize edebilir. Çocuklarını ilgilendirdiği için aileler, spora katılmaya başlayabilir veya seyirci olabilir. Hatta antrenör, yönetici vb. ikinci bir rol üstlenebilir (McPherson ve diğ, 1986:40).

Çocuğun spor faaliyetleri içindeyken ailesini yanında görmesi, aile ile paylaşılan konuların çoğalmasa aile bağlarını da güçlendirecektir. Bu durumlarda ailelerin yapması gereken, çocuğa destek olması, eleştirmemesi, asıl olarak böyle olumlu bir aktivite içinde yer almasını takdir etmesidir. Aileler de sporu okullar gibi bir eğitim aracı olarak kullanabilir.

Çocuklar, spor uğraşlarını aileleriyle paylaşmak ve onlar tarafından desteklenmek isterler. Ailelerin yarışma sonrası çocuklarına ne söyledikleri, müsabaka sırasında oluşabilen diğer olaylar gibi kazanma ve kaybetmenin de her zaman olabileceğini anlamalarında gençlere yardımcı olmaları önemlidir(Sporbilim, 11.02.2007). Aileler, çocuklarına olumlu ve güvenli bir ortam yaratmakla yükümlüdürler. Çünkü çocuklar çevresinde gelişen olayları yorumlarken ve davranışlarını geliştirirken ailelerinden etkilenirler. Bu yüzden aileler çocuklarından yıldız sporcular olmasını istemeden önce, çocuklarının hangi sporu yapabileceği, ne düzeyde yapabileceği, yarışmaya katılıp

katılmayacağı ile ilgili bilgilere sahip olmalıdır. Öğretmenler ve antrenörlerle iletişim kurulması bu açıdan çok önemlidir(Öztürk, 1998:64).

Sallis ve arkadaşları dokuz yaş çocuklarının fiziksel aktivitelerinde ailelerin davranışlarının yeri adlı çalışmalarında, ailelerin çocuklarını bizzat kendilerinin bir spor merkezine götürmelerine yardımcı olmaları gerektiğini, çünkü çocuğun spora yönelmede bu durumun daha önemli olduğunu bulmuşlardır. Ailenin geçmişinde spor yapmasının, spora yönelmede söz ile teşvikten daha etkili olduğu görülmüştür. Ailenin çocuk ile oynaması, spor yapması spora yönelmede etkili bulunmuştur. Bireyin spor yapmasında çevresel faktörler önemlidir. Aile bireylerinin çocuğun spora yönelmesinde çok büyük etkileri vardır. Değişik araştırmalarda ortaya çıkan sonuçlara göre, aile bireylerinin spora katılmasının, çocuğun anaokulundan gençlik çağına kadar spora yöneliminde önemli etkisi vardır. Yine bu araştırma sonuçlarına göre aile bireyleri spora yönelmede model teşkil etmektedirler. Çalışan ailelerin çocuklarına az zaman ayırmaları, çocuklarının spora yönelmelerine engeldir(Kılıçgil, 1998:44).

Toplumumuzda genel bir kanı haline gelen sporun akademik başarıyı olumsuz yönde etkilediği fikri ve sakatlanmalara neden olduğu düşüncesi, ailelerin çocuklarının beden eğitimi ve spor aktivitelerine katılımına yönelik olumsuz tutum sergilemesinde başka etkenler olarak karşımıza çıkmaktadır.Sporun akademik başarıyı olumsuz yönde etkilediğine dair çok net bulgular olmamakla birlikte aksine pek çok araştırmada beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılımın akademik başarı üzerinde olumlu etkileri bulunduğu yönünde sonuçlar elde edilmiştir.Ancak gerekli bilinçlendirmenin yapılmaması ve eğitim sisteminin akademik ve spor yaşamının birlikte yürütülmesine yeteri kadar müsait olmaması, ailelerde bu yönde olumsuz fikirler oluşmasına neden olmaktadır(Erdemli, 1991:51).Günümüzde aileler eskiye göre spora daha olumlu yaklaşmakta ve çocuklarını spora yönlendirmektedir. Halen spor aktivitelerinin çocuğunun derslerdeki başarısını engellediğini düşünen aileler bulunmakla birlikte çok sayıda aile de belli bir ücret ödemeyi göze alarak çocuklarını sporla ilgili kurslara kayıt ettirmektedir(Küntay, 1991:198). Aileler çocuklarını derslerinde başarısız olacağı endişesi ile spordan uzaklaştıracaklarına, onlara günlük hayatlarını iyi organize etmelerini, zamanlarını israf etmeden faydalı amaçlarda kullanmayı öğretmelidirler. Dolayısıyla dersine, spora, dinlenmeye, eğlenmeye vs. zamanını iyi ayarlayan çocuklar

ve gençler hem derslerinde hem de spor faaliyetlerinde başarılı olabileceklerdir. Böylelikle de ailelerin spora bakışları daha olumlu olacaktır(Hergüner, 1991:89).

Çocukların temel becerilerinin geliştirilmesi, yeteneklerinin tespit edilerek, başarılı sporcuların bulunması ve yetiştirilmesi sporumuzun geleceği açısından önemlidir. Bunun için de ailelerin sporun bütün faydalarına inanmaları ve okul-aile işbirliğine önem vermeleri gerekmektedir. Kısaca ailelerin çocuklarını bu konuda eğitmeleri için, spor kültürüne sahip olmaları gereklidir. Yeterli bilgiye sahip aileler çocuklarını en sağlıklı şekilde Spor yapmaları için teşvik edecek ve destek olacaklardır. Dolayısıyla ailece aynı heyecanı duyabilecek, başarıyı, yenilgiyi paylaşmayı birlikte hissedeceklerdir. Böylece spor, kuşaklar arası çatışmayı azaltarak, kaynaşmayı sağlayacaktır (Hergüner, 1991:91).

1.6.1. Spora yönlendirme ve aile ekonomisi

Ailelerin sosyo-ekonomik durumları da çocukların beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılımı üzerinde oldukça önemli bir rol oynamaktadır. Özellikle çocukların hangi spor dalı ile ilgilecekleri noktasında bu durum en belirleyici unsurlardan birisidir. Örneğin atletizm, futbol gibi spor branşları ailelere ekonomik yönden pek fazla yük getirmezen tenis, kayak gibi spor dallarında ise durum tersi yöndedir(Erdemli, 1991:53).

Ancak son yıllarda bazı spor branşlarındaki sporcuların, yüksek derecede maddî kazançlar elde etmeye başlamasıyla birlikte ailelerin çocuklarını spora yönlendirme konusunda daha istekli davranmaya başladıkları gözlenmektedir. Bu durum iyi yönde bir işaret gibi gözükse de bunun asıl nedeni; aileler tarafından beden eğitimi ve sporun çocuk gelişimi açısından öneminin kavranması değil sporculuğun bir meslek olarak ekonomik getirilerinin oldukça fazla olduğunun düşünülmesinden kaynaklanmaktadır. Öte yandan çocuklarının okul hayatı ile ilgili geleceğinden umutlu olmayan aileler onların ilgilerini ve kabiliyetlerini gözetmeksizin- çocuklarına sporcu olmaları yönünde baskı yapmaktadırlar. Bu durum çocukların kişilik gelişimi üzerinde oldukça olumsuz etkiler yaratmaktadır (Erdemli, 1991:53).

1.6.2. Spora yönelme ve cinsiyet

Her konuda olduğu gibi, sporda da cinsiyet üstünlükleri söz konusudur. Spor dallarında, farklı yüzde performans düzeyleri ile bir dominant taraf mevcuttur. Ancak gelişim

düzeyleri farklı toplumlarda bu konuya olan bakış açısı değişmekte, endüstrileşmiş ülkelerde kadınların spora katılım oranı fazla iken gelişmekte olan ülkelerde ise bu oran düşüktür. Çünkü bu toplumlarda kadın, hala dışı cinsin yalnızca doğurganlık için yaratıldığı, ter yerine parfüm kokması, aktif yaşam yerine pasif yaşamı seçmesi düşünülmektedir. Spora katıldığında ise, kadının tenis, yüzme, paten gibi artistik ve estetik branşları seçmesi önerilmektedir (Açıkada ve Ergen, 1999:183).

Toplumumuzda kız çocukları ve kadınlar için spor, bir lüks olarak görülmüş ve erkeklere yönelik etkinlik olarak yorumlanmıştır. Erkeklerin sportif etkinliklere katılmalarına bayanlara oranla daha sıcak bakılmıştır. Kız çocukları sportif faaliyetlerde fiziki özellikleri ve geleneksel sebeplerden dolayı hep ikinci planda kalmışlardır. Bu da aktif bayan sporcu sayısının düşmesine ve geleceğin anneleri olacak kişilerin spor konusundaki eğitimlerinin engellenmesine sebep olmaktadır (Hergüner, 1991:89).

Okullarımızdaki potansiyelin iyi bir yanı da, kızlı erkekli guruplara aynı anda spor yaptırma olanağının yaratılmasıdır. Geniş bir kitlenin spor yapmak üzere belirli disiplin içinde bulunması ve istenildiği gibi yönlendirilebilmesi büyük bir avantajdır. Yoksa genç kızlarımızı spordan uzak tutup, gereğiyle spor sevgisi vermeyip sonradan bayanlara spor yaptırmaya kalkmak, körler ülkesinde ayna satmaya benzer, özellikle küçük kentlerimizde kız öğrencilere raporlar alarak beden eğitimi derslerine sokmama eğilimi, toplumsal spor projesine indirilen darbelerden biridir. Gelişme ve spora en elverişli çağlarında beden eğitiminden uzak kalacak yarının anneleri, ileride sporun ailelere kadar girmesine nasıl katkıda bulunabilirler (Karasüleymanoğlu, 1995:53).

Kadın hareketleriyle birlikte belirli ölçüde sosyal değişim sağlanmasına rağmen hala yarışma sporlarına katılımı, çalışma ve serbest zamanları değerlendirilmede sporun yer alışı bakımından kadın ve erkekler arasında büyük farklılıklar vardır. Ancak belli bir sosyo-ekonomik ve kültürel seviyeye sahip aileler, kız çocuklarının spor yapması için çaba sarf etmekte ya da kendisi geçmişte spor yapmış anneler kız çocuklarını spor yapmaya teşvik etmektedir. Buna rağmen spora başlayan kız çocuklarının spor yapma süreleri ve düzeyleri yine toplumun yapısına bağlı olarak erkek çocuklara kıyasla daha düşük olmaktadır (Öztürk, 1998:75). Sağlıklı nesillerin yetiştirilmesinde bir eğitim şekli olan spordan faydalanmak gereklidir. Sporun bedeni ve ruhi gelişimi sağladığı göz ardı

edilmemeli hatta ailelerin görevleri arasında çocuklarını kız erkek ayrımı yapmadan kabiliyetleri doğrultusunda spora yönlendirmek olmalıdır(Hergüner, 1991:88).

1.7. Okul

Okul, birey eğitiminde en etkili olan sosyal bir kurumdur. Eğitim, her nüfusun vazgeçmediği, insanların verim çalışmalarında ve ülke kalkınmada en etkili sosyal bir kurumdur, organize bir topluluktur. Okul topluluğu, yönetici, eğitici ve öğrencilerden meydana gelir. Okul, çalışma yasanına ve ülke insanlarına başarı getirir (Kılıcıgil, 1998:53).

Okul, toplumdaki bireylerin eğitilmesi işlevini üstlenen kurumların ortak adıdır. Okullarda bir grup öğrenciye toplumun ve bireyin ihtiyaçlarına göre önceden hazırlanan programlar doğrultusunda öğretim faaliyetleri sunularak, öğrencilerde istendik davranış değişikliği meydana getirilmeye çalışılır. Okul kontrollü bir ortamdır. Okulda öğrenciye kazandırılacak bilgi, beceri ve tutumlar önceden belirlenmiştir ve bunlar bu konuların uzmanı olan öğretmenler tarafından planlı bir biçimde düzenlenen öğretim faaliyetleri ile kazandırılır(Erden, 2005:49).

Sosyalleşme süreci konusundaki çatışmalarda aile, en önemli sosyalleştirme sistemi olarak ilk sırada belirtilirken, ikinci sırada okul gelmektedir. Çünkü okul, toplumdaki yetişkinlerin görevleriyle ilk elden resmen sorumludur(Kılıcıgil, 1998:54).

Ülkemizde okulun fonksiyonu daha çok öğretime dayalı olmasına rağmen, son yıllarda okullarımızda sportif ve sosyal etkinliklere de yer verildiği ve önemli uğraşlardan biri yapılmaya çalışıldığı görülmektedir(Kılıcıgil, 1998:57). Okula, kendisini saran çevrenin bir kültür merkezi olduğu için, onu sadece diploma veren sıkıcı bir kurum olarak adlandırmak yerine, o çevrenin her türlü sportif etkinliklere, yarışmalara, sanat, kültür ve boş zaman değerlendirme etkinliklerine bir zemin hazırlayan sosyal bir kurum olarak bakmak gerekmektedir(Kılıcıgil, 1998:55).

1.8. Okul ve Spora yönlendirme

Okul spor öğretimi için yeni bir yaklaşım olan "hareket eğitimi; biryandan çocuk ve gençlere çok boyutlu hareket etme, oynama, performans gösterme ve kendini ifade etme olanakları verirken; bir yandan da onları yoğun sanayileşme ve kentleşmenin

olumsuz baskılarından kurtararak daha sağlıklı yaşama alışkanlıkları kazandırmaktadır (Mirzaoğlu, 2003:27).

Doğal hareket alanlarının kısıtlanması sonucu okuldaki sistematik hareket eğitimi önemiyet arz etmektedir. Holmann ve arkadaşları okul sporunun gayelerini şöyle belirtmiştir.

- Çocuğa spor hareketlerinin zevk verdiği öğretilmeli ve geliştirmesi sağlanmalıdır.
- Çeşitli sporların organizmayı nasıl etkilediği sağlık açısında vücut reaksiyonları etkilerinin ne anlam geldiği teorik bilgilerle uygulamalardan kazanılan bilgilerin sentezini yapabilme öğretilmelidir
- Günümüzdeki hareketi sınırlayıcı etkilere karşı her gün spor yapmayı teşvik etmelidir.
- Hangi sporların ömür boyu sürdürülebileceği öğretilmelidir.
- Özürlü çocuklara yapabilecekleri sporlar öğretilmelidir(Küçük, 1997:97).

Okul çevresinin spora yönelmeye etkisinde, okul ortamındaki beden eğitimi derslerinin başarı ile uygulanmasının rolü vardır(Kılcıgil, 1998:37). Beden eğitimi derslerinin spora yönelmede katkıları çoktur. Çünkü bu derslerde kişi kendini tanır, tanıtır, yeteneklerinin sınırını bilir ve geliştirir, sağlıklı bir vücuda sahip olur, vücudunu en etkili ve tasarruflu bir şekilde kullanmayı öğrenir, kişisel becerileri gelişerek toplumsal davranışlar kazanmayı öğrenir(Kılcıgil, 1998:58).

Bir eğitim yuvası olan okullarımıza beden eğitimi ve sporun yaygınlaştırılması, sevdirmesi ve teşviki ile ilgili önemli görevler düşmektedir. Spor sevgisi temel eğitim gibi ailede başlatılıp okulda a desteklenerek pekiştirildiği takdirde, fert okul ve kitle sporunda geniş bir taban oluşturulabilir(Hergüner, 1992:61).

1.8.1. Tesis Araç Ve Gereçleri

Okullar çeşitli grup ve kurumlarca izlenmekle birlikte, bu kurumlarda özel okullar hariç parasız hizmet verildiği için maddi kaynakları diğer kurumlara göre oldukça sınırlıdır okulda çalışanlar sürekli bu kıt kaynaklarla amaçlarına ulaşmak için çaba göstermek zorundadırlar(Erden, 2005:50).

Öğretim, en yeni eğitim teknolojisine ve maksada uygun araç ve gereçlere dayandırılmalıdır. İlköğretim kademesi diğer eğitim kademeleri ile karşılaştırıldığında, eğitim teknolojisine dayalı uygulamaların yoğun olması gereken bir eğitim kademesidir.

Eğitim araç ve gereçleri, öğrenciye eğitim programlarında yer alan hedef ve davranışların kazandırılmasında öğretmenin en önemli yardımcılardan biridir. Okulun fiziki yapısı, araç gereçlerin yeterli sayıda ve nitelikte olması bir yandan öğrenmeyi kolaylaştırırken, diğer yandan da öğrencilerin okula ve derslere yönelik tutumlarını olumlu yönde etkiler(Erden, 2005:59).

Beden eğitimi derslerinin istenilen biçimde yürütülmesini engelleyen faktörlerin başında yeterli araç gereç malzeme ve salon eksikliğinin gösterilmiş olması okulların alım gücünün düşük olduğu ve okul yapımlarında sadece dersliklerin inşa edilip saha ve salonun düşünülmediği anlamına gelir ki bu da sporun tabana yayılmasını olumsuz etkileyen faktör olarak algılanmaktadır(Pehlivan ve diğ, 2003:86).

1.8.2. Öğretmen

Çocuklar, okula farklı çevrelerden gelirler. Bu nedenle, bu her biri değişik yeteneğe, ilgi ve ihtiyaçlara sahiptir. Üst düzeyde gelişimlerini sağlayabilmek için öğretmen, öğrencilerinin gelişim özelliklerini, ilgi ve ihtiyaçlarını iyi bilmelidir. Öğrencilerini daha iyi anlamada ve uygun etkinlikler düzenlemede öğretmene yardımcı olur (Harmandar, 2004:91)Etkili öğretmen öğrencinin uygulanan programın hedefleri doğrultusunda öğrenmesine yardımcı olan öğretmendir(Erden, 2005:38).

Öğretmenin kişisel nitelikleri çocuğun okula ve derse yönelik tutumlarını etkiler. Olumsuz kişilik özelliklerine sahip bir öğretmen, çocuğun bir dersten ya da okuldan tümüyle uzaklaşmasına ya da akademik yönden başarısız olmasına neden olabilir. Öğretmenin kişisel niteliklerinin öğrenci üzerinde çok önemli etkileri olmakla birlikte, bu niteliklerin eğitim yoluyla değiştirilmesi oldukça güçtür. Çünkü bu özelliklerin büyük bir kısmı öğretmenin karakterinden kaynaklanmaktadır. Öğretmede bulunması gereken kişisel özellikler hakkında birçok araştırma yapılmış ve bu araştırmalar sonucu farklı kişilik özelliklerinin önemi üzerinde durulmuştur. Aşağıda genellikle tüm eğitimciler tarafından kabul gören, bir öğretmede bulunması gereken en önemli kişilik özellikleri özetlenmeye çalışılmıştır(Erden, 2005:39).

Beden eğitimi öğretmenleri, öğrencilerini spora yönlendirmede önemli sorumluluklar yüklenmektedirler. Çünkü ders dışı faaliyetlerde de görev alan beden eğitimi öğretmenleri, öğrencilerin hem boş zamanlarının değerlendirilmesinde, hem de o yaşlarda enerjilerinin en aktif bir döneminde bulunan öğrencilerin bu enerjilerini kontrollü ve yararlı bir şekilde kullanmalarında yardımcı olmaktadır. Beden eğitimi öğretmenin öğrenciyi, ülkenin sporcu kitlesi içerisine çekebileceği, kamuoyunun sporun faydaları ve gençler üzerinde bıraktığı olumlu etkiler ve henüz reşit olmamış öğrencinin ders dışı sportif faaliyetlere katılabilmesinde önemli bir etken olduğu bilinmektedir(Kılıcıgil, 1998:58).

1.8.3. Ders dışı sportif etkinlikler

Ders dışı etkinlikler, öğrencilerin zorunlu olarak katıldıkları ve önceden belirlenmiş ve müfredat içeren derslerin dışında, tamamen kendi arzu ve tercihleri istikametinde katıldıkları her türlü spor, müzik, resim, tiyatro, edebiyat gibi faaliyetleri kapsamaktadır, şeklinde de tanımlanabilir. Ders dışı etkinlikler, rekreasyon etkinlikleri karşılığı bir anlam taşımaktadır(Karaküçük, 1997:139).Öğrencilerin ders dışı etkinliklerinde okul, önemli bir merkez oluşturmaktadır.

Türkiye'de, okullardaki ders dışı etkinlikler; özellikle ve ağırlıklı spor üzerine yoğunlaşmıştır. Öncelikle, beden eğitimi öğretmenlerinin, genellikle kendi uzmanlık alanlarına giren spor branşlarına doğru öğrencileri yönlendirmeleriyle rekreasyon uygulamaları başlatılmaktadır. Bu çalışmalar daha sonra okul içinde sınıflar arası veya çeşitli oluşturulan grupların kendi aralarında yaptığı sportif yarışma organizasyonları ile devam ettirilmektedir. Burada okul yönetiminin desteği söz konusudur. Organizasyonlar ilçe veya il bazında Milli Eğitim Müdürlüğü ve Gençlik Spor Müdürlüğü'nün desteğinde devam ettirilmektedir. Daha sonra ise, Milli Eğitim Bakanlığı'nın sorumluluğunda ve Gençlik Spor Genel Müdürlüğü'nün desteğinde bölge veya Türkiye çapında ders dışı organizasyonlara gidilmektedir(Karaküçük, 1997:141).

Ders dışı etkinliklerden müsabakaların amacı eleme yetenek tarama ve yetenek yönlendirmesinden ziyade

- Öğrencileri performans arttırıcı müsabakalara çekmek
- Okul sporlarının gelişmesine zemin hazırlamak

- Okul ve spor kulüpleri arasındaki ilişkileri geliştirmek, iletişimi sağlamak
- Sürekli spor yapma motivasyonu kazandırmak(Küçük, 1997:100).

Bu ders dışı faaliyetlere katılan öğrenciler, bir süre sonra çeşitli okul spor takımlarının, daha sonra da bir spor kulübünün üyeleri olabilmektedirler. Beraber olduğu bir arkadaşının okul spor takımlarından birinde görev alması, kendisinin de o takımda olmak istemesini getirmektedir. Çünkü okulda tanınmak, sevmek, parmakla gösterilmek ve okulu temsil ediyor olmanın getireceği bir gurur da spora yönelmede etkili olmaktadır(Kılıcıgil, 1998:58).

Bireyin spora yönelme nedenleri farklı farklıdır. Okuldaki derslerinde başarısız olan bir öğrencinin kendisini spor yoluyla kanıtama ihtiyacı da olabilir, sevdiği grubundan, arkadaşından ayrı kalmak istemediği için de olabilir. Okul spor takımlarında görev almanın getirdiği tanınmışlığı okulda başka alanlarda kullanmak isteği, okul öğretmenlerinin kendisine daha toleranslı davrandıklarını zannederek kendisine avantaj sağlamak da olabilir veya karşı cins arkadaşlığının kolay sağlandığını zannederek de olabilir, her ne şekilde olursa olsun, okul çevresinin spora yönelmesinde önemli etkileri vardır(Kılıcıgil, 1998:59).

Öğrencilerin sadece beden eğitimi ve spor derslerinde, beden eğitimi ve sporun amaçlarına uygun, yeterli gelişim ve eğilim almaları imkânsızdır. Bu nedenle okul içinde ders dışı spor faaliyetlerine önem verilerek bu çalışmalar tüm öğrencilerin katılımına imkan verecek biçimde düzenlenir ve yürütülür(M.E.B., 2000:265).

Spor faaliyetlerinin tabana yayılarak çocukların küçük yaşlardan itibaren bu faaliyetlerin içine girmeleri, geleceğin sporcularının yetişmeleri açısından önem kazanmakta ve elverişli bir ortam yaratılmış olmaktadır. Sporun potansiyelini oluşturan okullarda kulüpleşmeye gidilmeli, öncelikle spor tesislerinin bakımı ve onarımı yapılmalı, tesisler sağlıklı bir şekilde kullanıma sunulmalıdır(Hergüner, 2001:352).

Okul içindeki çalışmalar beden eğitimi ve spor etkinliklerine özendirme, kendini deneme ve tanıma aracı olarak düşünülmelidir. Şampiyon okul takımı çıkarmak uğruna, okulun tüm imkanlarını az sayıda bir grup öğrenciye tanıma yerine, tüm öğrencileri faaliyet içine sokan okul içi çalışmalara ve sınıflar arası karşılaşmalara ağırlık verilmeli, fırsat eşitliği ilkesi zedelenmemelidir.tabana yayılan bu faaliyetlerde başarılı

öğrenciler, okul takımlarına alınarak okullar arası yarışmalara katılmaları sağlanmalıdır(M.E.B., 1982:32).

1.9. Sakarya’da Eğitim Ve Spor

Sakarya valiliği resmi internet sitesinden alınan bilgilere göre (Sakarya valiliği, 2007) İlin yüzölçümü 4817 km², il merkezinin yüksekliği ise ortalama 31 metredir. 2000 Yılı Genel Nüfus Sayımı sonuçlarına göre, 756.168 olan ilimiz toplam nüfusunun 459.824’ü şehirlerde, (% 60), 296.344’ü ise köylerde (% 40) yaşamakta olup, yıllık nüfus artış hızı %o 10 (binde on) ’dur. Nüfus yoğunluğu olarak km²’ye il genelinde 156, il merkezinde ise 624 kişi düşmektedir. İlimizin ortalama hane halkı büyüklüğü yavaş bir şekilde azalmaktadır. 1955 yılında ortalama hane halkı büyüklüğü 5,7 iken, 2000 yılında 4,5 kişi olmuştur.

İlimiz genelinde 456 okulda, 5.306 derslikte; 167.676 öğrenci, 7.586 öğretmen nezaretinde eğitim-öğretim faaliyetleri sürdürülmektedir.

Tablo 1. Sakarya da İlköğretim Okul Öğretmen Öğrenci Durumu(2005–2006)

2005–2006	İlköğretim Kurum Sayısı	Derslik Sayısı	Öğrenci Sayısı	Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı
	370	3.576	114.950	32	28

Kaynak: Sakarya valiliği (2007)

17 Ağustos depreminin spor tesislerine verdiği zarar yapılan çalışmalarla giderilmiş ve eskisinden daha modern ve fonksiyonel olarak sporun hizmetine sunulmuştur. Özellikle deprem sırasında hastane olarak kullanıldığı için kullanılamaz hale gelen Atatürk Stadyumu yeniden kurularak, deprem sonrasında hayatın normale dönmesinde önemli görevler üstlenmiştir.

1964 yılında yapım çalışmalarına başlanan Atatürk Spor Salonu 1967 yılında hizmete alınmıştır. Atatürk Spor Salonu 1999 Marmara depreminde en büyük hasarı alan spor tesislerimizin başında geliyordu. Atatürk Spor salonuna bitişik olan Lütfü Yaman spor salonu ağır hasar alarak yıktırılmak zorunda kalmıştır. Ancak yıkılan Lütfü Yaman Spor Salonunun olduğu yere çelik yapı ve 3 katlı olarak yeniden inşa edilmiş ve modern

görünümünü almıştır. Bu salonlarımızda, Basketbol, Voleybol, Kürek, Dağcılık, Boks, Güreş, Tekvando, Judo, Masa Tenisi branşları ile kondisyon çalışmalarının yapıldığı bir salonda bulunmaktadır.

Sakarya'da sporcu kamp hizmetleri için kurulan, Rüstemler Kamp Eğitim Merkezi 54.000 m2 alan üzerine kurulmuştur. Yıllarca Milli takımların ve İlimiz sporcularının kamp ihtiyaçlarını karşılayan tesis, Sakarya spor tarafından kullanılmaktadır.

Atıcılık alanında Atatürk Stadı altında bulunan Havalı Silahlar atış poligonu ile Arifiye İl Ormanı içinde bulunan ve 17 yatak kapasitesiyle kamp amaçlıda kullanılabilen Arifiye Atış Poligonu trap - skeet atışlarında kullanılmaktadır.

1999 depreminin sonrasında İlimizde Olimpiyat Komitesi tarafından 1000 m2 alanda inşa edilmiş olan Olimpiyat Gençlik Merkezi 12 oda, 1 salon şeklinde Sakarya Üniversitesi Kampüs yolu üzerinde kurulmuştur. Ayrıca yine deprem sonrası gençlerin Atatürk İlkeleri doğrultusunda ülkesine milletine yararlı, araştırmacı, yaratıcı, birleştirici, yeteneklerini geliştirmek, serbest zamanlarını ilgi istek ve yetenekleri doğrultusunda değerlendirmelerini sağlamak, onları sosyal, sanatsal ve kültürel faaliyetlere yönlendirmek amacıyla kurulmuş olan zirai donatım bahçesindeki Gençlik evi Bilgisayar, yabancı diller, uygulamalı güzel sanatlar (Resim, Çinicilik, müzik, dans, halk dansları, tiyatro, edebiyat, fotoğrafçılık), el sanatları (takı tasarım, ahşap boyama, kumaş boyama, alüminyum folyo, kırkyama vitray) dallarında eğitim vermektedir.

Tablo 2. Sakarya spor kulübü sayısı

İl	Toplam	Gençlik Spor Kulübü	İhtisas Spor Kulübü
Sakarya	126	113	13

Kaynak: Sakarya valiliği (2007).

Sakarya'da toplam 126 spor kulübü faaliyet göstermekte ve bunların 113'ü gençlik spor il müdürlüğüne bağlı spor kulübü iken 13'ü ihtisas spor kulübüdür.

Tablo 3. Gençlik Ve Spor Genel Müdürlüğü bağlı kulüplerde lisanslı ve lisanssız sporcu sayısı (2005)

İl	Lisanslı Sporcu			Faal Sporcu		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
Sakarya	2 557	2 144	413	2 219	1 858	361

Kaynak: Sakarya valiliği (2007).

Gençlik spor genel müdürlüğüne bağlı 2144 erkek ve 413 bayan lisanslı sporcu bulunmakta, bunların 2219'u faal spor yapmaktadır.

Tablo 4. 2006 / 2007 öğretim yılında küçükler-yıldızlar-gençler kategorilerinde spor yarışmalarına katılan takım ve sporcu öğrenci sayıları

Branşlar	Yıldızlar kategorisi					
	Küçükler Sporcu öğrenci Sayısı			Yıldızlar kategorisi Sporcu öğrenci Sayısı		
	Kız	Erkek	Toplam	Kız	Erkek	Toplam
P. Atletizm	45	48	93	101	103	204
Badminton		15	15		15	15
Basketbol	24	84	108	36	144	180
Boks	-	-	-	-	-	-
Jimnastik	-	-	-	-	-	-
Eskrim	-	-	-	3	-	3
Futbol	-	684	684	18	774	792
Güreş	-	134	134	-	88	88
Halter	-	-	-	-	2	2
Hentbol	12	36	48	72	72	144
Judo	-	-	-	8	8	16
Karate	18	23	41	47	62	109
Kayak	-	-	-	-	-	-
Kros	39	33	72	54	43	97
Masa Tenisi	32	36	68	32	60	92
Satranç		171	171		167	167
Tekvando	-	-	-	4	8	12
Voleybol	132	60	192	420	132	552
Yüzme	2	2	4	5	3	8
Tenis	-	-	-	-	-	-
Toplam	304	1326	1630	800	1681	2481

Milli eğitim müdürlüğüne bağlı ilköğretim okullarında küçükler kategorisinde (1,2,3,4,5. sınıflar) 304 kız, 1326 erkek, yıldızlar kategorisinde (6,7,8. sınıflar)800 kız, 1681 erkek sporcu toplam 4111 sporcu faal olarak okul içi ve okullar arası sportif aktivitelere katılmışlardır.

BÖLÜM 2:YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren örnekleme, veri toplama aracının geliştirilmesi, verilerin toplanması için izlenen yol, bunların geçerlilik – güvenilirlik çalışması ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel tekniklerle ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın modeli

Araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemde amaç var olan durumu var olduğu gibi ortaya koymaktır. Araştırmada öğrencilerin spora başlama ve ara verme nedenlerini, branş seçimine etki eden nedenlerini, spordaki başarılarını, sporla ilgili maddi ihtiyaçlarının karşılanabilirliğini, ailenin spor yapmasına karşı tutumunu, ailenin spordan beklentilerini, okul imkanları ve bunların kullanılabilirliğini ve sporla ilgili hedeflerini okul, aile ve kişisel bilgilerindeki farklı değişkenler açısından incelemek amaçlandığından bu yöntem kullanılmıştır. Çalışma teorik ve uygulamalı olmak üzere iki aşamadan oluşmaktadır birinci aşamada konuyla ilgili literatür taranmış daha önce yapılan araştırma sonuçları incelenmiştir. Elde edilen bilgilerle araştırma konusuyla ilgili kuramsal çerçeve oluşturulmuştur. İkinci aşamada ise teorik bilgiler ışığı altında oluşturulan hipotezleri deneyecek ve “öğrencinin spor yapmasında okul ve aile faktörünün etkisi” ni belirlemek için 24 soruluk anket oluşturulmuştur. Elde edilen verilerin yorum ve analizi yapılmıştır.

2.2. Evren ve örneklem

Araştırmanın evrenini Sakarya ilinde 3, 4, 5, 6, 7, 8. sınıflarda okuyan lisanslı aktif spor yapan öğrencilerden oluşmaktadır. Sakarya ili merkez ilçesi olan Adapazarı’nda 117 ilköğretim okulu, bu okullarda 2006–2007 eğitim öğretim yılı itibariyle lisans çıkarılan ve lisans vizesi olup sportif faaliyetlere katılan 4111 sporcu öğrenci bulunmaktadır. Bazı merkez okullarda sportif faaliyetlere katılım olmadığı, bazı okullarında faaliyetlere katılımın çok az olduğu tespit edildiğinden araştırma kapsamına alınmamıştır. Spor faaliyetlerine katılımın ve sporcu öğrenci sayılarının ağırlıkta olduğu 24 ilköğretim okulu araştırma kapsamına alınmıştır. Bu okullarda okuyan 1158 lisanslı sporcu öğrenci arasından random yöntemi ile seçilen toplam 500 sporcu öğrenci evreni oluşmaktadır. Aşağıda tablo 5’de okul adları ve lisanslı sporcu öğrenci sayıları belirtilmiştir.

Tablo 5. Okullara göre ve lisanslı öğrenci sayıları

Okul adı	Sporcu Öğrenci Sayısı	Dağıtılan anket	Geçerli anket	Geçerli anket yüzdesi
Erenler İ.Ö.O	13	10	8	1,6
Erenler 50.yıl İ.Ö.O	38	20	10	2,0
21 Haziran İ.Ö.O	77	40	35	7,0
Ali Dilmen İ.Ö.O	55	30	30	6,0
Karaosman İ.Ö.O	55	30	20	4,0
Şeker İ.Ö.O	48	30	25	5,0
Zübeyde Hanım İ.Ö.O	94	50	40	8,0
Merkez Atatürk İ.Ö.O	74	50	30	6,0
Sabiha Hanım İ.Ö.O	56	35	20	4,0
Atatürk İ.Ö.O	108	60	30	6,0
Orhan Gazi İ.Ö.O	47	35	25	5,0
Ahmet Akkoç İ.Ö.O	110	55	35	7,0
Mustafa Kemalpaşa İ.Ö.O	26	20	20	4,0
Büyük Gazi İ.Ö.O	60	40	30	6,0
Eser İ.Ö.O	14	10	10	2,0
Necdet İslar İ.Ö.O	32	20	15	3,0
Camili Sait Faik İ.Ö.O	19	15	10	2,0
Karaman 17 ağustos İ.Ö.O	15	10	10	2,0
Aykut Yiğit İ.Ö.O	66	35	25	5,0
Mehmet Nuri İ.Ö.O	32	30	25	5,0
Mehmet Akif Ersoy İ.Ö.O	18	15	10	2,0
Özel Saü vakfı İ.Ö.O	21	20	10	2,0
Özel Ufuk İ.Ö.O	44	20	15	3,0
Özel Şahin İ.Ö.O	36	20	12	2,4
Toplam okul : 24	1158	700	500	100

2.3. Veri toplama aracının geliştirilmesi

Araştırmada bilgi toplama aracı olarak kullanılan anket 20 sorudan oluşmaktadır. Anket sorularını oluştururken öncelikle 75 öğrenciye aşağıdaki açık uçlu sorular sorulmuş

1. Kimlerin ve nelerin etkisiyle spor yapmaya başladınız?
2. Ailenizin ve sizin spordan beklentileriniz nelerdir?
3. Sizin ailenizden spor ile ilgili beklentileriniz nelerdir?
4. Ailenizin sporla ilgili karşılayabildiği ve karşılayamadığı ihtiyaçlarınız nelerdir?
5. Ailenizde spora karşı tavır ve ilgi nasıldır?

6. Spor ve kendi branşınızı yapmanızda okul imkanlarınızın durumu nedir?
7. Okulunuzda spora karşı tavır ve ilgi nasıldır?
8. Spora ara vermenizden aileniz ve okulunuzun etkisi oldu mu?

Yukarıdaki sorulara alınan cevaplardan yola çıkarak 30 kapalı uçlu soru hazırlanmış ve tez danışmanının görüşleri alınarak anket taslağı haline getirilmiştir. Ali Dilmen ilköğretim, 21 Haziran ilköğretim, Mustafa Kemal Paşa ilköğretim, Zübeyde Hanım ilköğretim, Merkez Atatürk ilköğretim okulu öğrencilerinden toplam 150 öğrencilik pilot gruba taslak anketle ön uygulama yapılmış, alınan veri sonuçlarına göre tez danışmanının ve alanında uzman kişilerin görüş ve tavsiyeleri alınarak taslağa son şekli verilmiş ve 20 soruluk anket hazırlanmıştır. Hazırlanan anket Sakarya ili içerisinde 24 ilköğretim okulundaki kız ve erkek sporcu öğrencilere okul müdürlüklerinin izni alınarak araştırmacı tarafından beden eğitimi derslerinde dağıtılmıştır. Anketin yapılma sebebi açıklanarak, anketi nasıl dolduracakları konusunda öğrencilere bilgi verilmiş ve, 40 dk süre sonunda araştırmacı tarafından toplanmıştır.

20 soruluk ankette kapalı uçlu sorularla birlikte spora başlama ve devam etme nedenleri, ailenin spora gönderme nedenleri, spora ara verme nedenleri, “çok az” , ”az” , ”orta” , ”fazla” , ”çok fazla” şeklinde 5’li derecelendirme ölçeği, ailenin sporla ilgili ihtiyaçları karşılaması derecesi, ailenin spora karşı ilgi ve tutumu, okulun spora karşı ilgi ve tutumu ”her zaman ”, ”nadiren “, ”sık sık ” , ”hiçbir zaman “ şeklinde 4’lü derecelendirme ölçeği, okul imkanları ve bunların kullanılabilirlik durumu “katılıyorum”,“fikrim yok“, “katılmıyorum” şeklinde 3’lü derecelendirme ölçeği kullanılmıştır(Ek 2).

2.4. Anketin geçerlilik ve güvenilirlik analizi

Araştırmayla ilgili daha önce yapılmış benzer çalışmalarda kullanılan anketler incelenmiş alanında uzman kişilerin ve tez danışmanının görüşleri alınarak yeni bir ölçek geliştirilmiştir. 20 soruluk araştırma anketi önce 150 kişilik pilot gruba uygulanmış ve anketin güvenilirlik katsayısı (Cronbach-alpha) 0,548 olarak hesaplanmıştır. İnceleme türü çalışmalarda alfa değerinin 0,5’e kadar makul kabul edilebileceği bazı araştırmacılarca öngörülmektedir(Altunışık ve diğ., 2004:115). Anket uygulaması 700 denek üzerinde yapıp 500 anket geçerli sayılmıştır.

2.5. Verilerin analizi ve yorumlanması

Anketlerden elde edilen verilerin çözümlenmesinde frekans ve yüzde dağılımları bulunmuş, çapraz tablolar oluşturulan değişkenler arasındaki anlamlılık düzeyi ise ki-kare çözümlemesi ile test edilmiştir. Ki-kare çözümlemelerinin anlamda kabulü için anlam düzeyi 0.05 benimsenmiştir.

BÖLÜM 3: BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde alt problemler doğrultusunda öğrencilerin kişisel bilgilerine ait tablolar, anket sorularına verdikleri cevapların frekans tabloları ve kişisel bilgilerine göre verdikleri cevaplar arasında istatistiki açıdan önemli bulunan bulgular çapraz tablolar halinde verilmiş ve anlamlılık ki-kare analizi yapılarak test edilmiştir.

3.1 Öğrencilerin kişisel bilgileri ve ankete verdikleri cevapların frekans dağılımları

Aşağıda öğrencilerin kişisel bilgileri ve anket sorularına verdiklerin cevapların frekans tabloları verilmiştir.

Tablo 6: öğrencilerin okudukları Okul türü dağılımları tablosu

	f	%
Devlet okulu	462	92,4
Özel okul	38	7,6
Total	500	100,0

Araştırmaya katılan sporcu öğrencilerin %92,4'ü devlet okulu, % 7,6'sı özel okul öğrencileridir.

Tablo 7. Cinsiyete göre branş dağılımları tablosu

Cinsiyet	Spor Branşı											Toplam	
	Futbol	Basketbol	Voleybol	Hentbol	Atletizm	Judo	Tekvando	Güreş	Karate	Jimnastik	Diğer		
kız	n	3	12	90	1	21	2	21	0	2	1	17	170
	%	1,8	7,1	52,9	,6	12,4	1,2	12,4	,0	1,2	,6	10	100
Erkek	n	166	87	5	3	4	0	34	6	10	1	14	330
	%	50,3	26,4	1,5	,9	1,2	,0	10,3	1,8	3,0	,3	4,2	100
toplam	n	169	99	95	4	25	2	55	6	12	2	31	500
	%	33,8	19,8	19	,8	5,0	,4	11	1,2	2,4	,4	6,2	100

Bayan sporcu öğrencilerin % 52,9'u voleybol, %12,4'ü atletizm ve tekvando sporu ile uğraşmaktadırlar. Basketbol oynayan kızların oranı ise %7,1'dir. Erkeklerin %50,3'ü futbol , %26,4'ü basketbol, %10,3'ü tekvando %1,5'ide voleybol oynamaktadır. Selçuk(

2006) ‘un orta öğretim öğrencilerinin ders dışı sportif faaliyetlerine katılımı ve sorunları adlı çalışmasında öğrencilerin katıldığı spor faaliyetinin cinsiyete göre değişim gösterdiğini tespit etmiş ve erkeklerde futbol bayanlarda ise voleybol branşlarının ağırlıklı olarak tercih edildiğini belirtmiştir. Kadın hareketleriyle birlikte belirli ölçüde sosyal değişim sağlanmasına rağmen hala yarışma sporlarına katılımında çalışma ve boş zamanları değerlendirmede sporun yer alışı bakımından kadın ve erkekler arasında büyük farklılıklar vardır. Ancak belli sosyo -ekonomik ve kültürel seviyeye sahip aileler kız çocuklarının spor yapması için çaba sarf etmekte ya da kendisi geçmişte spor yapmış anneler çocuklarını spor yapmaya teşvik etmektedir.

Tablo 8. Anne öğrenim düzeyi ve anne mesleği dağılımları tablosu

Anne öğrenim düzeyi		Anne mesleği						Toplam
		İşçi	Memur	Ev hanımı	Serbest meslek	Emekli	Diğer	
İlkokul	f	4	2	225	3	1	3	238
	%	1,7	,8	94,5	1,3	,4	1,3	100
Ortaokul	f	2	2	89	0	0	1	94
	%	2,1	2,1	94,7	,0	,0	1,1	100
Lise	f	2	9	97	7	5	2	122
	%	1,6	7,4	79,5	5,7	4,1	1,6	100
Üniversite	f	0	25	9	3	4	5	46
	%	,0	54,3	19,6	6,5	8,7	10,9	100
Toplam	f	8	38	420	13	10	11	500
	%	1,6	7,6	84,0	2,6	2,0	2,2	100

Sporcu öğrencilerin annelerinin çoğunluğunu (238) ilkokul mezunu anneler oluşturmaktadır. İlkokul mezunu annelerin %94,5’i ev hanımı, %0,8’i memur annelerdir. 94 ortaokul mezunu annenin %94,7’si ev hanımı, % 2,1’i işçi, %2,1’ide işçidir. 122 Lise mezunu annenin %79,5’i ev hanımı , %7,4’ü memur, %5,7’si serbest meslek %4,1’i emekli bayanlardır. 46 Üniversite mezunu annenin %54,3’ü memur, %19,6’sı ev hanımı %8,7’si emekli, %%6,5’i de serbest meslekle uğraşan bayanlardır. Annelerin eğitim seviyesi yükseldikçe ev hanımı olan oranlarının düştüğü görülmektedir. Kılıçgil’in (1998) sosyal çevre ve spor adlı çalışmasında anne mesleklerinin %61,3’ünün ev hanımı, % 9’unun memur, %10,3’ünün serbest meslek

sahibi anneler olduğu belirtilmiştir. Anne mesleklerinde ilk üç sırasında ev hanımları serbest meslek ve memur olması durumu bu araştırmayla paralellik göstermektedir.

Tablo 9. Baba öğrenim düzeyi ve baba mesleği dağılımları tablosu

Baba öğrenim düzeyi		Baba mesleği						Toplam
		İşçi	Memur	Çiftçi	Serbest meslek	Emekli	Diğer	
İlkokul	f	40	4	7	51	12	21	135
	%	29,6	3,0	5,2	37,8	8,9	15,6	100
Ortaokul	f	30	6	1	38	11	25	111
	%	27,0	5,4	,9	34,2	9,9	22,5	100
Lise	f	35	19	3	46	17	36	156
	%	22,4	12,2	1,9	29,5	10,9	23,1	100
Üniversite	f	1	46	2	20	11	17	97
	%	1,0	47,4	2,1	20,6	11,3	17,5	100
Okur-yazar değil	f	0	0	0	0	0	1	1
	%	,0%	,0	,0	,0	,0	100,0	100
Toplam	f	106	75	13	155	51	100	500
	%	21,2	15,0	2,6	31,0	10,2	20,0	100

135 ilkokul mezunu babanın %29,6'sı işçi, %37,8'i serbest meslek,%8,9'u emekli '5,2'si çiftçidir. 111 ortaokul mezunu babanın %34,2'si serbest meslek, %27,0'ı işçi, %9,9'u emekli, %5,4'ü memurdur. 156 lise mezunu babanın %29,5'i serbest, %22,4'ü işçi, %12,2'si memur %10,9'u emekli babalardır. Üniversite mezunu babaların ise %47,4'ü memur, %11,3'ü emekli, %20,6'sı serbest meslek sahibidir. Sporcu öğrencilerin babaların çoğunluğunu (156 kişi) lise mezunları oluşturmaktadır. Kılıçgil'in (1998) sosyal çevre ve spor adlı çalışmasında baba mesleklerinin %38,8'inin serbest meslek, %28,8'inin emekli, %13,6'sının işçi, %9,7'sinin memur olduğu belirtilmiştir. Her iki çalışmada da serbest meslek ve işçi gruplarının fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 10. Öğrencilerin ailelerinin ortalama aylık gelirdüzeyi dağılımı tablosu

Ortalama aylık gelir	f	%
500 ytl ve altı	53	10,6
501 ve 750 ytl arası	108	21,6
751 ve 1000 ytl arası	154	30,8
1001 ve 1250 ytl arası	105	21,0
1250 ytl ve daha üstü	80	16,0
Toplam	500	100,0

Sporcu öğrencilerin ailelerini ortalama aylık delir gruplarına ayırdığımızda %10,6'sının 500 ytl ve aşağısı, %21,6'ının 501- 750 ytl arası, %30,8'inin 751 ve 1000 ytl arası , %21,0'ının 1001- 1250 ytl arası , %16,0'ının 1250 ytl ve üstü gelir grubunda olduğu tespit edilmiştir. Spora başlama ve devamında etkili olan faktörlerin öğrenci cevaplarına göre dağılımları aşağıda Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Spora başlama ve devamında etkili olan faktörlerin öğrenci cevaplarına göre dağılım tablosu

		Çok az	Az	Orta	Fazla	Çok fazla	Toplam
Ailemden birilerinin aktif spor yapması	f	137	107	134	49	73	500
	%	27,4	21,4	26,8	9,8	14,6	100
Yaptığım spor Branşını sevmem	f	143	24	24	48	261	500
	%	28,6	4,8	4,8	9,6	52,2	100
sağlıklı kalabilmek	f	14	10	70	140	266	500
	%	2,8	2,0	14,0	28,0	53,2	100
Boş zamanlarımı değerlendirmek	f	33	47	114	135	171	500
	%	6,6	9,4	22,8	27,0	34,2	100
Okulda spor etkinliklerinin fazla olması	f	56	99	162	86	97	500
	%	11,2	19,8	32,4	17,2	19,4	100
Spor takımlarının başarısı ve sporcuya verilen değer	f	61	42	113	111	173	500
	%	12,2	8,4	22,6	22,2	34,6	100
Oyun oynamak	f	96	71	130	98	105	500
	%	19,2	14,2	26,0	19,6	21,0	100
Evime yakın spor kulübü olması	f	210	88	77	59	66	500
	%	42,0	17,6	15,4	11,8	13,2	100
Ailemin İstemesi	f	48	39	100	130	183	500
	%	9,6	7,8	20,0	26,0	36,6	100
Öğretmenimin İstemesi	f	130	57	92	89	132	500
	%	26,0	11,4	18,4	17,8	26,4	100

Spora başlama ve devam etme üzerinde etkili olan etkenlerin “Fazla ve çok fazla” seçeneklerinin cevap yüzdelerini topladığımızda aileden birilerinin spor yapması etkeni %24,4, yaptığı spor branşını sevmesi % 61,8, sağlıklı kalabilmek % 81,2, boş zamanlarını değerlendirmek % 61,2, okuldaki spor etkinliklerinin fazla olması %36,6,spor takımlarının başarısı ve sporcuya verilen değer % 56,8, oyun oynama isteği % 40,6, eve yakın spor kulübünün olması % 25, aile % 62,6, öğretmen % 44,2 oranında etkili olduğu ifade edilmiştir. Öğrencilerin spora başlamalarında en büyük etkinin boş zamanlarını değerlendirme isteği, ikinci sırada ailenin yönlendirmesi, üçüncü etken sağlıklı kalabilmek, dördüncü sırada ise spor takımlarının başarısı ve sporcuya verilen değer gelmektedir. Çon ve arkadaşlarının yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin spora yönelmelerinde etken olan unsurlardan ailelerin ikinci sırada yer almaktadır(Çon,1997). Ailede spor yapan birilerinin olması spora başlama ve devam etme üzerinde en düşük etkiye sahip olandır. Buda bize ailenin yönlendirmesinin fazla olduğunu fakat bunun ailedeki sporcu varlığından kaynaklanmadığını göstermektedir. Yorulmazlar ve arkadaşlarının(2007),Türkiye’deki ve dünya’daki elit badminton sporcularının sosyo-ekonomik bir analizi adlı çalışmasında elit sporcuların badmintona başlama amaçlarının önem derecesi incelendiğinde %26,7’si sağlıklı olmak amacıyla, % 4,0’ı diğer sebeplerden olan okula girebilmek (Beden Eğitim Spor Yüksek Okulu) amacıyla, % 21,8’i boş zamanları değerlendirmek, % 10,9’u ailelerinin zorlamasıyla, % 7,9’u spor etkinliklerinin yeterliliğinden, % 10,9’u arkadaş çevresi edinmek için, % 4,0’ı beğendikleri sporcuya özendikleri için, % 2,0’ı yeni bir meslek edinmek için, % 2,0’ı medyanın etkisinden, % 20’si maddi kazanç sağlamak için, % 2,0’ı ülkelerini başarı ile temsil edebilmek için, % 1,0’ı yaşadıkları yerdeki spor tesislerinin yeterli olmasından, % 10’u arkadaşlarının iyi bir oyuncu olması amacıyla badmintona başlamışlardır.

Tablo 12. Ailede sporcu varlığı durumu dağılımı tablosu

Ailede Sporcu Varlığı	f	%
Evet	239	47,8
Hayır	261	52,2
Toplam	500	100

Sporcu öğrencilerin %52,2 sınıfın ailesinde halen spor yapan birisi varken %47,8’inde spor yapan bir aile üyesi bulunmamaktadır. Ailede birilerinin sporla ilgilenmesi sporla tanışma ve spora yönelmesinde etkili olabilmektedir. Değişik araştırmalarda ortaya

ıkan sonuçlara göre aile bireylerinin spora katılmasının, çocuğun anaokulundan gençlik çağına kadar spora yöneliminde etkisi vardır. Aile bireyleri spora yönelmede model teşkil etmektedirler(Kılıcıl, 1998:44).

Tablo 13.Branş seçiminde etkili olan kişiler

Bu branşa yönelmenizde öncelikle kim etkili olmuştur?	f	%
Ailem	227	45,4
Öğretmenlerim	82	16,4
Arkadaşlarım	127	25,4
nl Sporcular	64	12,8
Toplam	500	100,0

Branş seçimin de en büyük çoğunlukla (%45,4) ailenin etkisi olduğu tespit edilmiş, %12,8 i ünlü sporculardan, %16,4 ' öğretmenlerinden,% 25,4'de arkadaşlarından etkilenmişlerdir. Yorulmazlar ve arkadaşlarının (2007), Türkiye'deki ve dünya'daki elit badminton sporcularının sosyo-ekonomik bir analizi adlı çalışmasında elit sporcuların badmintona yönelmesinde önem derecesine göre % 42,6'ile aile, % 5,0'ile diğer sebepler, % 23,8 ile arkadaş çevreleri, % 6,9 ile öğretmenlerin etkisi, % 10,9 ile antrenörler, % 4,0 ile akrabalar yer almaktadırlar. Bu araştırma yapılan bu araştırma ile benzer niteliktedir.

Tablo 14. Sporda başarı durumu tablosu

Spor başarısı	f	%
Okul içi müsabakalarda derecelerim var	67	13,4
Okullar arası müsabakalarda derecelerim var	104	20,8
İl dışı müsabakalarda derecelerim var	79	15,8
Milli sporcuyum	7	1,4
Henüz bir derecem yok	243	48,6
Toplam	500	100,0

Öğrencilerin %48,6'sının henüz bir derecesi yokken %20,8'inin okullar arası ,%15,8 ininde il dışı, %13,4'ünün okul içi müsabakalarda başarıları bulunmaktadır. %1,4 ile 7 kişi milli sporcuyu ifade etmektedir.

Tablo 15. Ailenin spordan beklentilerinin öğrenci görüşlerine göre dağılım tablosu

		çok az	az	orta	fazla	çok fazla	toplam
Sağlıklı olmamı istemeleri	f	14	26	55	99	303	497
	%	2,8	5,2	11,1	19,9	61,0	100,0
Boyumun uzamasını istemeleri	f	70	70	115	94	147	496
	%	14,1	14,1	23,2	19,0	29,6	100,0
Zayıflamamı istemeleri	f	257	77	63	46	53	496
	%	51,8	15,5	12,7	9,3	10,7	100,0
Ünlü sporcu olmamı istemeleri	f	69	65	97	74	195	500
	%	13,8	13,0	19,4	14,8	39,0	100,0
Para kazanmamı istemeleri	f	187	68	85	65	95	500
	%	37,	13,6	17,0	13,0	19,0	100,0
Boş zamanlarımı değerlendirmem için	f	34	37	92	97	240	500
	%	6,8%	7,4	18,4	19,4	48,0	100,0
Arkadaş edinebilmem için	f	94	67	119	101	118	499
	%	18,8	13,4	23,8	20,2	23,6	100,0
Çok ısrar ettiğim için	f	120	66	90	77	147	500
	%	24,0	13,2	18,0	15,4	29,4	100,0

Ailelerin çocuklarının spor yapmasında beklentilerinde fazla ve çok fazla seçeneklerinin yüzde olarak topladığımızda % 80,9'unun sağlıklı olmasını istemeleri, % 67,4'ünün boş zamanını değerlendirmesini istediği, 53,8'inin ünlü sporcu olmasını istemeleri, 48,6'sının boyunun uzamasını istemeleri, % 22,7'sinin zayıflamasını istemesi, % 32'sinin para kazanmasını istediği, % 43,8'inin arkadaş edinmesini istemeleri, % 44,8'ide çocuğunun ısrarı ile spora gönderdikleri tespit edilmiştir. Ailelerin çocuğunun spora göndermesinde en büyük beklentisinin sağlıklı olması olduğu, sonrasında boş zamanlarını değerlendirmesi ve ünlü sporcu olmasını istemeleri gelmektedir. Keskin (2006), çocuklarını spora yönlendiren anne ve babaların beklentileri adlı araştırmasında çocukların fiziksel ve fizyolojik gelişimlerine sporun olumlu katkısı olacağını belirten babaların %91,4, annelerin %88 oranında olduğu tespit edilmiş. Bu oran araştırmaya katılan velilerin çocuklarının fiziksel ve fizyolojik gelişimlerine sporun olumlu katkısı olacağını ifade etmektedirler. Araştırmamızda ailelerin çocuklarını spora göndermesinde en büyük beklentilerinin sağlıklı olması için olduğuna göre bu çalışmayla paralel niteliktedir.

Tablo 16. Ailenin öğrencinin sporla ilgili maddi ihtiyaçlarını karşılayabilme düzeyinin öğrenci görüşlerine göre dağılımı tablosu

		Her zaman	Nadiren	Sık sık	Hiçbir zaman	Toplam
Spor yapmam için gerekli tüm malzemeyi temin eder	f	321	93	75	11	500
	%	64,2	18,6	15,0	2,2	100
Antrenman ve müsabakalara gidiş geliş yol masraflarını karşılar	f	361	55	60	24	500
	%	72,2	11,0	12,0	4,8	100
Sporda daha başarılı olmam için yaz spor okullarına gönderir	f	150	139	63	148	500
	%	30,0	27,8	12,6	29,6	100
Spor kulübüne yazdırır.	f	207	144	54	94	499
	%	41,5	28,9	10,8	18,8	100
Spor kulübü masraflarını düzenli öder	f	317	43	64	76	500
	%	63,4	8,6	12,8	15,2	100
Branşıyla ilgili yardımcı kitap ve dergiler alır	f	103	172	74	151	500
	%	20,6	34,4	14,8	30,2	100
Daha başarılı olmam için yardımcı ek gıdalar alır	f	255	103	82	60	500
	%	51,0	20,6	16,4	12,0	100

Ailelerin çocuklarının sporla ilgili maddi ihtiyaçlarını karşılama düzeylerine bakıldığında spor yapması için tüm malzemeyi temin etme oranının %64,2 her zaman , %18,6 nadiren, %15,0 sık sık, %2,2 hiçbir zaman olduğu belirtilmiştir. Ailenin yol masraflarını karşılaması oranı %72,2 her zaman , %11,0 nadiren, %12,0 sık sık, %4,8 hiçbir zamandır. Ailenin başarılı olması için yaz spor okullarına göndermesi oranı %30,0 her zaman , %27,8 nadiren, %12,6 sık sık, %29,6 hiçbir zamandır. Ailenin spor kulübüne yazdırması oranlarının %41,5 her zaman , %28,9 nadiren, %10,8 sık sık, %18,8 hiçbir zamandır. spor kulübü masraflarının düzenli ödenme oranlarının %63,4 her zaman , %8,6 nadiren, %12,8 sık sık, %15,2 hiçbir zamandır. Ailenin yardımcı kitap ve dergiler alma oranlarının %20,6 her zaman , %34,4 nadiren, %14,8 sık sık, %30,2 hiçbir zamandır. Ailenin yardımcı ek gıdalar alması oranının %51,0 her zaman , %20,6 nadiren, %16,4 sık sık, %12,0 hiçbir zamandır. Ailelerin çocuklarının spor yol masraflarını karşılama düzeyinin birinci sırada olduğu, ikinci sırada spor ile ilgili malzemeleri temin ettikleri, üçüncü sırada spor kulübü masraflarını karşıladıkları görülmektedir. Yazları spor okullarına gönderme ve branşıyla ilgili yardımcı kaynaklar temin etme düzeylerinin düşük olduğu belirlenmiştir.

Tablo 17. Ailenin spora ve çocuğunun spor yapmasına karşı tutumuna yönelik öğrenci görüşleri dağılımı tablosu

		Her zaman	Nadiren	Sık sık	Hiçbir zaman	Toplam
Dereceye girdiğimde veya başarılı olduğumda ödüllendirir.	f	277	113	70	40	500
	%	55,4	22,6	14,0	8,0	100
Beni devamı spor yapmam için teşvik ederler.	f	310	86	76	28	500
	%	62,0	17,2	15,2	5,6	100
Antrenmanlarımı izlemeye gelirler.	f	140	181	77	102	500
	%	28,0	36,2	15,4	20,4	100
Müsabaka ve yarışmalarımı izlemeye gelirler.	f	211	133	73	83	500
	%	42,2	26,6	14,6	16,6	100
Başarılı olmadığımda beni teselli ederler.	f	364	48	58	30	500
	%	72,8	9,6	11,6	6,0	100
Başarılı olmazsam beni cezalandırırlar.	f	18	25	16	441	500
	%	3,6	5,0	3,2	88,2	100
Evde spor programları ve müsabakaları izlenir.	f	214	144	94	48	500
	%	42,8	28,8	18,8	9,6	100
Evde sporla ilgili gazete ve dergi haberleri okunur.	f	195	152	87	66	500
	%	39,0	30,4	17,4	13,2	100
Sporun derslerimi olumsuz etkilediğini düşünür.	f	47	131	61	261	500
	%	9,4%	26,2	12,2	52,2	100
Sporu bırakmam için bana baskı yaparlar.	f	26	38	16	420	500
	%	5,2%	7,6%	3,2	84,0	100
Antrenman ve müsabakalar için zorla izin alırım.	f	34	41	18	407	500
	%	6,8%	8,2%	3,6	81,4	100

Yukarıdaki tabloda Öğrencilerin cevaplarına bakıldığında Ailenin çocuğu başarılı olduğunda ödüllendirmesi oranı % 55,4 her zaman, %22,6 nadirendir. Spor yapması için devamlı teşvik %62,0 her zaman, %17,2 nadirendir. Ailelerin çocuğunun antrenmanlarını izleme oranı % 28,0 her zaman, %36,2 nadiren %20,4 hiçbir zamandır. Ailelerin çocuğunun müsabaka ve yarışmalarını izleme oranının %42,2 her zaman, %26,6 nadiren, %16,6 hiçbir zamandır. Ailelerin başarılı olmadığında çocuğunu teselli etme oranının %72,8 ile her zaman ve yüksek olduğu görülmektedir. Ailelerin başarılı olmadığında çocuğunu cezalandırma oranının %88,2 ile hiçbir zaman olduğu tespit edilmiştir. Cezanın araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunun ailesi tarafında hiç kullanılmadığı anlaşılmıştır. Aileler tarafından evde spor programı izleme oranı %42,8 her zaman, %28,8 nadiren, %18,8 sık sık, %9,6 hiçbir zamandır. Aileler tarafından evde

sporla ilgili gazete ve dergi okuma oranı %30 her zaman, %30,4 nadiren,%17,4 sık sık tır. Ailelerin % 9,4 ü her zaman, %26,2'si nadiren, %12,2'si sık sık düşünürken, %52,2'si sporun dersleri olumsuz etkilediğini hiçbir zaman düşünmemektedirler.

Tablo 18. Sporcu öğrencinin spora ara verme nedenlerine ilişkin görüşlerinin dağılımı tablosu

		Çok az	Az	Orta	Fazla	Çok fazla	Toplam
Ailemin yorulmamı istememesi	f	187	74	67	32	56	416
	%	45,0	17,8	16,1	7,7	13,5	100
Ailemin maddi zorluklar yaşaması	f	249	78	67	8	14	416
	%	59,9	18,8	16,1	1,9	3,4	100
Ailemin derslerimin aksadığını düşünmesi	f	154	78	116	38	37	423
	%	36,4	18,4	27,4	9,0	8,7	100
Öğretmenlerimin izin vermemesi	f	263	49	47	28	23	410
	%	64,1	12,0	11,5	6,8	5,6	100
Sporda kendimi başarısız hissetmem	f	223	74	54	26	38	415
	%	53,7	17,8	13,	6,3	9,2	100
Okulumdaki malzeme ve saha yetersizliği	f	189	45	91	41	49	415
	%	45,5	10,8	21,9	9,9	11,8	100

Çok fazla ve fazla cevapları toplandığında Okuldaki malzeme ve saha eksikliği yüzünden ara verme oranı %21,7, ailesinin yorulmasını istememesi yüzünden ara verme oranı % 21,2, kendisini başarısız hissetmesi yüzünden ara verme oranı %15,5, ailenin derslerini aksadığını düşünmesi yüzünden ara verme oranı %14,7, öğretmenlerin izin vermeme yüzünden spora ara verme oranı % 12,4, ailenin maddi zorluklar yaşaması yüzünden spora ara verme oranı ise %5,3'tür. Sporcu öğrenciler en fazla okul ve sonrasında aile etmenleri yüzünden spora ara vermek zorunda kalmışlardır.

Tablo 19. Okulun mevcut spor imkanları ve bunların kullanılabilirlik durumuna ilişkin öğrenci görüşleri tablosu

		Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Toplam
Beden Eğitimi Derslerinde branşım ile ilgili egzersizler yapamıyorum	f	295	64	141	500
	%	59,0	12,8	28,2	100
Branşım ile ilgili spor malzemeleri yeterli değil	f	223	73	204	500
	%	44,6	14,6	40,8	100
Mevcut spor malzemelerini istediğim zaman kullanamıyorum	f	273	67	160	500
	%	54,6	13,4	32,0	100
Kendi spor branşını yapacak uygun saha yok	f	251	57	192	500
	%	50,2	11,4	38,4	100
Mevcut spor Sahalarını istediğim Zaman kullanamıyorum	f	275	65	160	500
	%	55,0	13,0	32,0	100
Okul kütüphanesinde spor branşları ile ilgili kaynak yeterli değil	f	271	117	112	500
	%	54,2	23,4	22,4	100
Kullanabileceğimiz soyunma odaları yok	f	303	43	154	500
	%	60,6	8,6	30,8	100
Kullanabileceğimiz kendimize ait dolaplar yok	f	370	37	93	500
	%	74,0	7,4	18,6	100
Beden eğitimi dersi veya egzersiz sonrası kullanabileceğimiz duşlar yok	f	413	34	53	500
	%	82,6	6,8	10,6	100
Beden eğitimi dersi veya egzersiz sonrası sıcak su kullanma imkânımız yok	f	398	40	62	500
	%	79,6	8,0	12,4	100

Okulun mevcut imkanları ve bunların kullanılabilirlik durumuna ilişkin öğrenci görüşlerine bakıldığında Öğrencilerin %59'u katılıyorum cevabını vererek beden eğitimi derslerinde branşlarına yönelik çalışmalarını yapamadıklarını, % 28,2'si yapabildiklerini belirtmiştir. %44,6'sının branşıyla ilgili spor malzemelerinin yeterli bulmadıklarını, %54,6'sında mevcut spor malzemelerini istedikleri zaman kullanamadıkları tespit edilmiştir. Kendi spor branşını yapacak uygun saha olmadığını düşünenlerin oranı %50,2 iken yeterli saha olduğunu düşünenler %38,4'tür. Araştırma grubunun %55'i mevcut sahaları istedikleri zaman kullanamamaktadırlar. Sınıf ve soyunma odalarında kendilerine ait dolapların olmayışına deneklerin %74 ü tarafından "katılıyorum" denmesi okullarda bu imkânın az olduğunu göstermektedir. Spor sonrası

duş alamadığını belirten % 82,6 öğrenci varken ve sıcak su imkanının olmadığını belirten %79,6 öğrenci bulunmaktadır.

Tablo 20. Okulda spora ve spor yapmaya karşı tutumun öğrenci görüşleri dağılımı tablosu

		Her zaman	Nadiren	Sık Sık	Hiçbir Zaman	Toplam
Müsabaka zamanları okul idaresi tarafından izinli sayılıyım	f	341	81	33	45	500
	%	68,2	16,2	6,6	9,0	100
Öğretmenlerim önemli müsabakalarımı izlemeye gelirler	f	146	164	50	140	500
	%	29,2	32,8	10,0	28,0	100
İsteyen herkesin katılabileceği spor turnuvaları yapılıyor	f	193	142	80	85	500
	%	38,6	28,4	16,0	17,0	100
Sportif başarı gösterenler ödüllendirilir	f	306	104	51	39	500
	%	61,2	20,8	10,2	7,8	100
Öğretmenlerimden bazıları spor yapmam için beni daima destekler	f	243	127	67	63	500
	%	48,6	25,4	13,4	12,6	100
Arkadaşlarımdan Spordaki başarımdan dolayı övgüler alırım	f	218	149	75	58	500
	%	43,6	29,8	15,0	11,6	100
Okulumda sporcuları motive edici kamp veya geziler yapılır	f	68	103	43	286	500
	%	13,	20,6	8,	57,2	100
Bazı öğretmenlerim sporun derslerimi olumsuz etkilediğini söylemektedir	f	51	161	54	234	500
	%	10,2	32,2	10,8	46,8	100
Bazı öğretmenlerim sporu bırakmam için baskı yapmaktadırlar	f	31	32	14	423	500
	%	6,2	6,4	2,8	84,6	100

Öğrencilerin %48,6'sı müsabakalar için okul idaresinden izin konusunda sorun yaşamadıklarını belirtirken %9'u sorun olduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin müsabakaları izlemeye gelmesi tutumuna öğrencilerden %32,8'si nadiren ve %28'i hiçbir zaman, %29,2'si her zaman, %10'u ise sık sık cevabını vermişlerdir. 306 kişiyle her zaman cevabını verenler spora başlamada motive edici unsur olan ödüllendirmenin okulların %61,2'si tarafından kullanıldığını göstermektedir. Öğretmenlerin bazılarının öğrencinin spor yapmasına desteğini %48,6'sı her zaman görürken, %12,6'sı öğretmenlerinden bu konuda destek görememektedirler. Okulunda sporcular için motive edici kamp ve gezilerin hiçbir zaman yapılmadığını ifade edenlerin oranı %57,2, nadiren olduğunu ifade edenler ise %20,6'dır. Öğretmenlerin %46,8'i sporun dersleri olumsuz etkilediğini düşünmemekte, öğretmenlerin %20,6'sı nadiren etkilediğini

düşünmektedir. Öğretmenler tarafından öğrenciye sporu bırakması için yapılan baskının % 84,6 ile hiçbir zaman oranında olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 21. Öğrencilerin sporla ilgili hedef tablosu

	f	%
Milli sporcu olmak	309	61,8
Para kazanmak	24	4,8
Antrenör olmak	35	7,0
Beden eğitimi öğretmeni olmak	5	11,2
Diğer	76	15,2
Toplam	500	100

Deneklerimizin gelecekte beklediği %61.8 milli sporcu olma, %11,2 beden eğitimi öğretmeni olmak, % 7'si antrenör olmak, % 4,8'i para kazanmak, %15,2'si ise sporla ilgili hedefleri olmadığını belirlemiştir.

Tablo 22. Sporcu öğrencinin ilköğretimden sonra gitmek istediği okul türü tablosu

	f	%
Düz lise	12	2,4
Anadolu Lisesi	123	24,6
Fen lisesi	190	38,0
Meslek lisesi	53	10,6
Spor lisesi	107	21,4
Diğer	14	2,8
Toplam	499	99,8
Cevaplanmayan	1	,2
Toplam	500	100

Araştırma grubunun %38'i fen lisesine gitmek istediklerini, %24,6'sı Anadolu liselerine, %21,4'ü spor liselerine, %10,6'sı meslek liselerine, %2,4'ü düz liselere gitmek istemektedir. Çocukların gelecek hedefini içinde buldukları okul ve aile ortamında edindikleri deneyim ve davranışlar belirlemektedir. Aile ve okulun doğru ve pozitif yaklaşımları, sundukları sosyal gelişim imkânları, olumlu manevi ortam, gelecek hedef ve beklentilerine yön verebilmektedir.

3.2. Aile öğrenim düzeyi, ailede sporcu varlığı, cinsiyet ve okul türüne göre Spora başlama nedenlerine ilişkin öğrenci görüşleri

Deneklerin spora başlama nedenlerine verdikleri cevaplar ile ailelerinin öğrenim düzeyleri, ailede sporcu varlığı, cinsiyet ve okul türü arasındaki ilişki aşağıda tablolar halinde verilmiştir. Ailenin isteği ile spora başlayan öğrencilerin Anne öğrenim düzeylerine göre dağılımları çapraz tablo ve ki – kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 23’de verilmiştir.

Tablo 23. Ailenin isteği ile spora başlayan öğrencilerin Anne öğrenim düzeylerine göre dağılımları tablosu

Anne Öğrenim Düzeyi		Ailenin isteği ile spora başlama					Toplam
		Çok az	Az	Orta	Fazla	Çok fazla	
İlkokul	n	20	21	52	61	84	238
	%	8,4	8,8	21,8	25,6	35,3	100
Ortaokul	n	11	6	18	18	41	94
	%	11,7	6,4	19,1	19,1	43,6	100
Lise	n	13	10	25	37	37	122
	%	10,7	8,2	20,5	30,3	30,3	100
Üniversite	n	4	2	5	14	21	46
	%	8,7	4,3	10,9	30,4	45,7	100
Toplam	n	48	39	100	130	183	500
	%	9,6	7,8	20,0	26,0	36,6	100

$$p = 0,505 > 0,05$$

Yukarıdaki tabloda anneleri ilkokul mezunu deneklerin %35,3’ü, ortaokul mezunu olanların %43,6’sı, ortaokul mezunlarının % 30,3 ve anneleri üniversite mezunu annelerin %45,7’si çok fazla seçeneği ile ailelerinin isteğiyle spora başladıklarını belirtmişlerdir. Annesi üniversite mezunu deneklerin spora başlamada %8,7, ortaokul mezunu deneklerin %11,7’si, anneleri ilkokul mezunu deneklerin ise %8,4’ü spora başlamalarında ailelerinin etkisini çok az olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Öğrenim düzeyi yükseldikçe ailelerin spora başlamada etkili oldukları görülmektedir. Fakat 0,05 anlamlılık düzeyinde $p > 0,05$ olması sonucu anne öğrenim düzeyleri arasında ailenin spora yönlendirmesi bakımından anlamlı fark yoktur. Çon ve arkadaşlarının yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin spora yönelmelerinde etken olan unsurlardan ailelerin ikinci sırada yer almaktadır(Çon,1997). Eren tarafından sosyal

tabakalaşma ve spor ilişkisi üzerine yaptığı çalışmada ailelerinin eğitim ve gelir seviyelerinin yükseldikçe spora ilginin arttığı çocukları yönlendirme yoğunluğunun arttığı buna karşılık eğitim düzeyi düştükçe spora karşı ilgiyi ve yönlendirmeyi olumsuz etkilediği görülmüştür(Eren,1998).

Ailenin isteği ile spora başlayan öğrencilerin baba öğrenim düzeylerine göre dağılımları çapraz tablo ve ki – kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 24’de verilmiştir.

Tablo 24. Ailenin isteği ile spora başlayan öğrencilerin baba öğrenim düzeylerine göre dağılımları tablosu

Baba Öğrenim Düzeyi		Ailenin isteği ile spora başlama					Toplam
		Çok az	Az	Orta	Fazla	Çok Fazla	
İlkokul	n	12	11	29	31	52	135
	%	8,9	8,1	21,5	23,0	38,5	100
Ortaokul	n	12	8	22	29	40	111
	%	10,8	7,2	19,8	26,1	36,0	100,
Lise	n	15	12	35	41	53	156
	%	9,6	7,7	22,4	26,3	34,0	100
Üniversite	n	9	8	14	29	37	97
	%	9,3	8,2	14,4	29,9	38,1	100
Okur-yazar Değil	n	0	0	0	0	1	1
	%	,0	,0	,0	100,0	,0	100
Toplam	n	48	39	100	130	183	500
	%	9,6	7,8	20,0	26,0	36,6	100

$p = ,991 > 0,05$

Yukarıdaki tabloda babaları ilkokul mezunu deneklerin %38,5’ i, ortaokul mezunu olanların %36 sı, lise mezunlarının % 34 ‘ ü ve anneleri üniversite mezunu annelerin %38,1’i çok fazla seçeneği ile ailelerinin isteğiyle spora başladıklarını belirtmişlerdir. Babası üniversite mezunu deneklerin %9,3’ü, ortaokul mezunu deneklerin %%10,8’i, babaları ilkokul mezunu deneklerin ise %8,9’u spora başlamalarında ailelerinin etkisini çok az olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Ki-kare analiz sonucuna göre,(991> 0,05) anlamlılık düzeyinde spora başlama ve aile yönlendirmesi arasında anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır. Demir’in, Burhan Felek spor tesisi yaz spor okuluna gelen 7–14 yaş grubu 481 çocuk üzerinde yaptığı çalışmada ise çocukların spora yönelmesinde ailelerin önemli etken olduğu, anne babanın eğitim düzeyine paralel olarak arttığını belirtmiştir (Demir:1996). Fidan tarafından Türkiye’de ve dünyadaki elit jimnastikçilerin sosyo -

ekonomik analizi ü erine yapılan araştırmada spora başlamada ailenin oldukça büyük etkisinin olduğu eğitim seviyesi yüksek anne babalara sahip sporcuların bilinçli olarak spora yönlendirmesinin başarıyı arttırdığı sonucuna varılmıştır(Fidan, 2002).

Aileden birilerinin aktif spor yapması yüzünden spora başlayan öğrencilerin Ailede sporcu varlığı durumuna göre dağılımları çapraz tablo ve ki – kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 25’te verilmiştir.

Tablo 25. Aileden birilerinin aktif spor yapması yüzünden spora başlayan öğrencilerin Ailede sporcu varlığı durumuna göre dağılımları tablosu

Ailede Sporcu Varlığı		Spora başlamada Ailemden Birilerinin Aktif Spor Yapmasının etkisi					Toplam
		Çok Az	Az	Orta	Fazla	Çok Fazla	
Evet	n	23	36	89	36	55	239
	%	9,6	15,1	37,2	15,1	23,0	100,0
Hayır	n	114	71	45	13	18	261
	%	43,7	27,2	17,2	5,0	6,9	100,0
Toplam	n	137	107	134	49	73	500
	%	27,4	21,4	26,8	9,8	14,6	100,0

$p = ,000 < 0,05$

Ailede aktif sporcu olması durumunun spora başlama ve devam etme üzerindeki etkisinin araştırılmak istendiği tabloda ailesinde spor yapan birisi olan deneklerin %23,0’ı, ailesinde spor yapan birisi olmayan deneklerin ise %6,9 u çok fazla seçeneğini işaretlemişlerdir. Ailemden birilerinin aktif spor yapmasının spora başlamamda etkisi çok az diyen deneklerin %43,7 sinin ailesinde sporcu yokken ,%9,6 sınıfın ailesinde sporcu varlığı mevcuttur. Bu dağılım ailedeki sporcu varlığının spora başlama üzerinde sporcu olmaması durumundan daha fazla etkili olduğunu göstermektedir. Ki-kare analizine göre ($p < 0,05$) bu durum anlamlılık ifade etmektedir. Sallis ve arkadaşlarının dokuz yaş çocuklarının fiziksel aktivitelerinde ailelerinin davranışlarının yeri adlı çalışmasında ailelerin geçmişte spor yapması veya spora yönelmede söz ile teşvikten daha önemli olduğunu bulmuşlardır. Ailelerin çocuk ile oynaması spor yapması spora yönelmede etkili bulunmuştur(Sallis,1992). Yapılan birçok araştırmada spora ailenin etkisiyle gerçekleştiğini ve sporcu olma oranının ailede sporcu olmayanlara göre yüzde elli daha fazla olduğu bulunmuştur. Yine değişik araştırmalara göre aile bireylerinin

spora katılmasının çocuğun anaokulundan spora yönelmesinde etkili olmuştur. Aile bireyleri spora yönelmede model teşkil etmektedir. Çalışan ailelerin çocuklarına az zaman ayırmaları çocuklarının spora yönelmelerine engeldir(Kılıçgil, 1998:44).

Ailenin isteği ile spora başlayan öğrencilerin cinsiyete göre dağılımları çapraz tablo ve ki – kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 26’da verilmiştir.

Tablo 26. Ailenin isteği ile spora başlayan öğrencilerin cinsiyete göre dağılımları tablosu

Cinsiyet		Ailenin isteği ile spora başlama					Toplam
		Çok az	Az	Orta	Fazla	Çok fazla	
Kız	n	17	14	37	44	58	170
	%	10,0	8,2	21,8	25,9	34,1	100
Erkek	n	31	25	63	86	125	330
	%	9,4	7,6	19,1	26,1	37,9	100
Toplam	n	48	39	100	130	183	500
	%	9,6	7,8	20,0	26,0	36,6	100

$p = ,919 > 0,05$

Ailelerin spora teşvik etmesi ve cinsiyet faktörü arasındaki ilişkiyi bulmak için yapılan analizde kızların ailenin yönlendirmesine %34,1, erkeklerin bu yönlendirmeye %37,9 ile çok fazla maruz kaldığı görülmektedir. Yine ailenin isteğiyle spora başlamada kızların %10,9 u çok az yanıtını verirken erkeklerin ise %9,4 ü çok az yanıtını vermişlerdir. Cinsiyet ve spora başlamada aile yönlendirmesi arasında yapılan ki-kare analize göre($,919 > ,05$) anlamlı ilişkiye rastlanmamıştır. Kılıç’ın yaptığı araştırmada 787 orta öğretim öğrencisi üzerinde yaptığı araştırmada cinsiyetin spora teşvik edilme konusunda etkili olmadığı vurgulanmıştır. Aile isteği ile spora başlayan öğrencilerin %80,6’sını erkekler %19,4’ünü bayanlar oluşturmaktadır(Kılıç, 2006).

Öğretmenin isteği ile spora başlayan öğrencilerin cinsiyete göre dağılımları çapraz tablo ve ki – kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 27’da verilmiştir.

Tablo 27. Öğretmenin isteği ile spora başlayan öğrencilerin cinsiyete göre dağılımları tablosu

Cinsiyet		Öğretmenin isteği ile spora başlama					Toplam
		Çok az	Az	Orta	Fazla	Çok fazla	
Kız	n	41	21	33	26	49	170
	%	24,1	12,4	19,4	15,3	28,8	100,0
Erkek	n	89	36	59	63	83	330
	%	27,0	10,9	17,9	19,1	25,2	100,0
Toplam	n	130	57	92	89	132	500
	%	26,0	11,4	18,4	17,8	26,4	100,0

$p = ,702 > 0,05$

Cinsiyet ve öğretmenin yönlendirmesi ile spora başlama arasındaki ilişkiyi ölçmek için yapılan analizde kız öğrencilerin %28,8 inin erkeklerin ise %25,2 sinin öğretmenlerinin yönlendirmesine çok fazla etkilendiklerini, kızların %24,1 inin erkeklerin ise %27 sinin çok az cevabını vermişlerdir. Kızların erkeklerden daha fazla öğretmenin yönlendirmesi ile spora başladıkları görülmektedir. Fakat bu ilişkinin derecesini ölçmek için yapılan ki-kare analizinde ise cinsiyet ve spora başlamada öğretmenin yönlendirmesi arasında ($,702 > .05$) anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Kılıç'ın yaptığı araştırmada bayan ve erkeklerde spora teşvik edilmelerinde beden eğitimi öğretmeninden etkilenme derecesi en yüksek çıkmıştır. Fakat bayanların erkeklere oranla daha fazla etkilendikleri ifade edilmiştir(Kılıç, 2006). 1873 orta öğretim öğrencisi üzerinde yapılan araştırmada beden eğitimi öğretmenin spora teşviki her iki cinste de ilk sırada yer almıştır. Arkadaş ikinci aile ise üçüncü sırada yer almaktadır(Selçuk,2006). Aslan'ın Kocaeli bölgesi ilköğretim okullarında okuyan öğrencilerin spora yönelmelerinde ailenin beden eğitimi öğretmeni ve çevrenin etkileri adlı çalışmasında beden eğitimi öğretmenlerinin spora yöneltmedeki etkisi konusunda cevapların %43,40 ı çok %26,60 ı orta%17,30 u hiç yok şeklinde olduğu gözlenmiştir(Aslan,2002).

Okulda spor etkinliklerinin fazla olması nedeni ile spora başlayan öğrencilerin Okul türüne göre dağılımları çapraz tablo ve ki – kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 28'de verilmiştir.

Tablo 28. Okulda spor etkinliklerinin fazla olması nedeni ile spora başlayan öğrencilerin Okul türüne göre dağılımları tablosu

Okul Türü		Spora başlamada spor etkinliklerinin fazla olması					Toplam
		Çok az	Az	Orta	Fazla	Çok fazla	
Devlet Okulu	n	53	94	152	72	91	462
	%	11,5	20,3	32,9	15,6	19,7	100
Özel Okul	n	3	5	10	14	6	38
	%	7,9	13,2	26,3	36,8	15,8	100
Toplam	n	56	99	162	86	97	500
	%	11,2	19,8	32,4	17,2	19,4	100

$$p = 0,024 < 0,05$$

Okuldaki spor etkinlikleri ve spora yönelme arasındaki ilişkiyi ölçmek için yapılan analizde devlet okullarında okuyan deneklerin spora yönelmelerinde %19,7 sinin çok fazla ,%15,6 sınıfın fazla ,%11,5 inin okuldaki spor etkinliklerinin fazla olmasından çok az etkilendikleri, özel okullarda okuyan deneklerin ise %15,8 inin çok fazla, %36,8 inin fazla %7,9 unun çok az etkilendiği tespit edilmiştir Spor etkinliklerinin özel okullarında okuyanların devlet okullarında okuyan deneklere göre spora yönelmelerinde daha fazla etkili olduğu görülmektedir. Okul türleri arasında okullardaki spor etkinliklerinin spora yönelmeye etkisi bakımından yapılan ki-kare analizine göre (,024 < ,05) anlamlı fark vardır. Kılıcıgil'in çalışmasında okullardaki etkinlik düzeyinin spora yöneltmede etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Okulun spora yöneltme işlevi ile okuldaki spor etkinliklerinin fazla olması durumu arasında anlamlı ilişkilere rastlanmıştır(Kılıcıgil, 1998). Özel okullardaki etkinliklerin fazla olması spora başlamada önemli bir etken oluşturmaktadır.

Öğretmenin isteği ile spora başlayan öğrencilerin okul türüne göre dağılımı çapraz tablo ve ki – kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 29'da verilmiştir.

Tablo 29. Öğretmenin isteği ile spora başlayan öğrencilerin okul türüne göre dağılımı tablosu

Okul Türü		Öğretmenin isteği ile spora başlama					Toplam
		Çok az	Az	Orta	Fazla	Çok fazla	
Devlet Okulu	n	122	51	85	81	123	462
	%	26,4	11,0	18,4	17,5	26,6	100
Özel Okul	n	8	6	7	8	9	38
	%	21,1	15,8	18,4	21,1	23,7	100
Toplam	n	130	57	92	89	132	500
	%	26,0	11,4	18,4	17,8	26,4	100

$$p = 0,837 > 0,05$$

Okul türlerine göre Spora yönelmede öğretmenin etkisini ölçmek amaçlı yapılan istatistikî analizde devlet okullarında okuyan deneklerin %26,6 sı çok fazla %17,5 i fazla, %18,4 orta,%11,0 ı az,%26,4 ü ise çok az yanıtını vermiştir. Özel okullarda ise %23,7 si çok fazla ,%21,1 i fazla %18,4 ü orta ,%15,8 i az ,%21,1 i ise çok az ifadelerini işaretlemişlerdir. Okul türü ve spora yönelmede öğretmenin etkisi arasındaki ilişkiyi 0,05 anlam düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Okul türleri arasında öğretmenlerin spora yöneltme işlevi farklılık göstermemektedir. Her iki okul türünde de öğrencilerin öğretmen tarafından spora yönlendirilmesi çok az olmaktadır.

3.3. Aile öğrenim düzeyi, aile ortalama aylık gelir düzeyi, cinsiyet ve okul türüne göre Spora ara verme nedenlerine ilişkin öğrenci görüşleri

Deneklerin spora ara verme nedenlerine verdikleri cevaplar ile ailelerinin öğrenim düzeyleri, aile ortalama aylık gelir düzeyi, cinsiyet ve okul türü arasındaki ilişki aşağıda tablolar halinde verilmiştir

Ailesinin yorulmasını istememesi nedeni ile spora ara veren öğrencilerin Anne öğrenim düzeyine göre dağılımları çapraz tablo ve ki – kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 30’da verilmiştir.

Tablo 30. Ailesinin yorulmasını istememesi nedeni ile spora ara veren öğrencilerin Anne öğrenim düzeyine göre dağılımları tablosu

Anne Öğrenim Düzeyi		Ailemin yorulmamı istememesi					Toplam
		Çok az	Az	Orta	Fazla	Çok fazla	
İlkokul	n	82	39	34	16	32	203
	%	40,4	19,2	16,7	7,9	15,8	100
Ortaokul	n	37	19	11	7	9	83
	%	44,6	22,9	13,3	8,4	10,8	100
Lise	n	48	12	13	7	12	92
	%	52,2	13,0	14,1	7,6	13,0	100
Üniversite	n	20	4	9	2	3	38
	%	52,6	10,5	23,7	5,3	7,9	100
Toplam	n	187	74	67	32	56	416
	%	45,0	17,8	16,1	7,7	13,5	100

$$p = 0,549 > 0,05$$

Spora ara vermede ailenin yorulmasını istememesi nedenine annesi ilköğretim mezunu deneklerin %15,8 i çok fazla ,%19,2 si az, ortaokul mezunu olanların %10,8'i çok fazla %44,6 sı çok az, lise mezunu olanların %13,0'ı çok fazla %52,2 si çok az, üniversite mezunu olanların ise %7,9'u çok fazla , %52,6 sı çok az olarak belirtmiştir. Yapılan ki-kare analizinde aile öğrenim düzeylerine göre ailenin yorulmasını istememesi yüzünden spora ara verme nedeni arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır($p > 0,05$). Ailelerin öğrenim düzeyleri arasında çocuğun ailesinin yorulmasını istememesi yüzünden sporu bırakması bakımından anlamlı bir fark yoktur.

Ailesinin derslerin aksadığını düşünmesi nedeni ile spora ara veren öğrencilerin Baba öğrenim düzeylerine göre dağılımları çapraz tablo ve ki – kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 31’de verilmiştir.

Tablo 31. Ailesinin derslerin aksadığını düşünmesi nedeni ile spora ara veren öğrencilerin Baba öğrenim düzeylerine göre dağılımları tablosu

Baba Öğrenim Düzeyi		Ailemin derslerimin aksadığını düşünmesi					Toplam
		Çok az	Az	Orta	Fazla	Çok Fazla	
İlkokul	n	34	22	40	16	8	120
	%	28,3	18,3	33,3	13,3	6,7	100,0
Ortaokul	n	30	17	27	13	9	96
	%	31,3	17,7	28,1	13,5	9,4	100,0
Lise	n	53	23	35	7	11	129
	%	41,1	17,8	27,1	5,4	8,5	100,0
Üniversite	n	37	16	14	1	9	77
	%	48,1	20,8	18,2	1,3	11,7	100,0
Okur-yazar Değil	n	0	0	0	1	0	1
	%	,0	,0	,0	100,0	,0	100,0
Toplam	n	154	78	116	38	37	423
	%	36,4	18,4	27,4	9,0	8,7	100,0

$$p = 0,006 < 0,05$$

Yukarıdaki tabloda ve ailenin derslerini aksadığını düşünmesi yüzünden spora ara verme ve baba öğrenim düzeyleri arasındaki ilişki belirlemeye çalışılmıştır. Fazla ve çok fazla yanıtları toplandığında Babası ilkokul mezunu olan deneklerin %20'sinin ortaokul mezunu olanların %22,9'unun, lise mezunu olanların %13,9'unun, üniversite mezunu olanların ise %13'ünün aileleri spor yapması yüzünden derslerin aksadığını düşünmüş ve spora ara vermek zorunda kalmıştır. Spora ara vermesinde ailesinin derslerini aksattığını düşünmesi etkisinin çok az olduğunu ifade eden 154 öğrencinin (%36,4), babası üniversite mezunu olan denekler %48,1, lise mezunu olan denekler %41,1, ortaokul mezunu olanlar %31,3, ilkokul mezunu olanlar ise %28,3'tür. Ki-kare analizine göre baba öğrenim düzeyleri arasında ailelerin derslerinin aksadığını düşünmesi bakımından anlamlı bir fark vardır(, 006<,05). Baba öğrenim seviyesi düştükçe aileler sporun dersleri aksattığını düşünmektedir. Aileler çocuklarının derslerinde başarısız olacak diye spordan uzaklaştıracaklarına onlara günlük hayatlarını iyi organize etmelerini, zamanlarını israf etmeden faydalı amaçlarda kullanmalarını öğretmelidirler(Hergüner, 1991:89).

Ailesinin maddi zorluklar yaşaması nedeni ile spora ara veren öğrencilerin Aile gelir düzeylerine göre dağılımları çapraz tablo ve ki – kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 32’de verilmiştir.

Tablo 32: Ailesinin maddi zorluklar yaşaması nedeni ile spora ara veren öğrencilerin Aile gelir düzeylerine göre dağılımları tablosu

Aile aylık gelir Düzeyi		Ailemin maddi zorluklar yaşaması					Toplam
		Çok az	Az	Orta	Fazla	Çok fazla	
500 ytl ve altı	n	15	8	17	0	3	43
	%	34,9	18,6	39,5	,0	7,0	100
501 ve 750 ytl arası	n	45	23	20	1	3	92
	%	48,9	25,0	21,7	1,1	3,3	100
751 ve 1000 ytl arası	n	81	30	20	3	4	138
	%	58,7	21,7	14,5	2,2	2,9	100
1001 ve 1250 ytl arası	n	59	10	6	3	4	82
	%	72,0	12,2	7,3	3,7	4,9	100
1250 ytl ve üstü	n	49	7	4	1	0	61
	%	80,3	11,5	6,6	1,6	,0	100
Toplam	n	249	78	67	8	14	416
	%	59,9	18,8	16,1	1,9	3,4	100

$p = 0,000 < 0,05$

Yukarıdaki tablo da 500 ytl ve altı ortalama aylık kazancı olan ailelerin %34,9’u, 501 ve 750 ytl arası ailelerin %48,9’u, 751 ve 1000 ytl ailelerin %58,7’si, 1001 ve 1250 ytl ortalama aylık kazancı olan ailelerin %72’si, 1250 ytl ve üstü olanların ise %80,3’ü spora ara vermelerinden ailelerinin maddi sıkıntılarını çok az etkili bulmuşlardır. Gelir düzeyi yükseldikçe spora ara vermede maddi sıkıntıların etkisi azalmaktadır. Ailenin ortalama aylık gelir düzeyine göre maddi sıkıntılar yüzünden spora ara verme arasında yapılan ki-kare testine göre anlamlı farklar vardır($p < 0,05$). Aslan’ın Kocaeli bölgesi ilköğretim okullarında okuyan öğrencilerin spora yönelmelerinde ailenin beden eğitimi öğretmeni ve çevrenin etkileri adlı çalışmasında yapamadıkları spor branşlarının yapılmama nedenleri arasında maddi olanaksızlıklar gelmektedir.(Aslan,2002). Kılıçgil’in yaptığı çalışmada spora ara verme durumunun maddi zorluklar nedeniyle ara verilmesi durumundan bağımsız olmadığı saptanmıştır. Maddi zorlukların spora ara verme veya kesintiye uğratmada etkili olabileceği savunulmuştur(Kılıçgil,1998).

Ailesinin derslerin aksadığını düşünmesi nedeni ile spora ara veren öğrencilerin cinsiyete göre dağılımları çapraz tablo ve ki – kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 33’de verilmiştir.

Tablo 33. Ailesinin derslerin aksadığını düşünmesi nedeni ile spora ara veren öğrencilerin cinsiyete göre dağılımları tablosu

Cinsiyet		Ailemin derslerimin aksadığını düşünmesi					Toplam
		Çok az	Az	Orta	Fazla	Çok fazla	
Kız	n	56	20	36	7	13	132
	%	42,4	15,2	27,3	5,3	9,8	100
Erkek	n	98	58	80	31	24	291
	%	33,7	19,9	27,5	10,7	8,2	100
Toplam	n	154	78	116	38	37	423
	%	36,4	18,4	27,4	9,0	8,7	100

$$p = 0,185 > 0,05$$

Yukarıdaki tabloda ailesinin derslerini aksattığı düşüncesi yüzünden kızların %9,8’i erkeklerin ise %8,2’si çok fazla etkilendiklerini ifade etmişlerdir. Fazla etkilenenlerden %5,3 ünü kızlar %10,7’sini erkekler oluşturmaktadırlar. Çok az etkilendiklerini ifade edenler ise kızlarda %42,4 erkeklerde ise %33,7’dir. Yapılan ki-kare anlamlılık testine göre 0,05 anlamlılık düzeyinde kız ve erkekler arasında ailenin derslerini aksattığı düşüncesi yüzünden spora ara vermede bakımından anlamlı bir fark vardır.

1873 orta öğretim öğrencisi üzerinde yapılan araştırmada okul spor yarışmalarına katılım süresince derslerde meydana gelen değişme her iki cinste de benzer oranlarda gözlenmiştir. Bu sonuca göre değişim yönünün cinsiyetten etkilenmediği belirtilmiş her iki cinste derslerde değişim olmadığı en yüksek, başarısızlığım arttı diyenler ise düşük orandadır. Bu dağılım istatistikî olarak anlamlı bulunmamıştır.(Selçuk, 2006). Hergüner’in (2001) yaptığı araştırma sonuçları incelendiğinde 1073 sporcu öğrencinin 611’inin derleri çok iyi ve iyi, 401’inin orta, 61’inin ise zayıf olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç sporcu öğrencilerin spor yapmalarından dolayı derslerindeki başarının düşmediği aksine yükseldiğini ortaya koymuştur.

Okuldaki öğretmenlerin izin vermemesi nedeni ile spora ara veren öğrencilerin Cinsiyetlere göre dağılımları çapraz tablo ve ki – kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 34’de verilmiştir.

Tablo 34. Okuldaki öğretmenlerin izin vermemesi nedeni ile spora ara veren öğrencilerin Cinsiyetlere göre dağılımları tablosu

Cinsiyet		Okulumdaki öğretmenlerimin izin vermemesi					Toplam
		Çok az	Az	Orta	Fazla	Çok fazla	
Kız	n	77	17	13	9	8	124
	%	62,1	13,7	10,5	7,3	6,5	100
Erkek	n	186	32	34	19	15	286
	%	65,0	11,2	11,9	6,6	5,2	100
Toplam	n	263	49	47	28	23	410
	%	64,1	12,0	11,5	6,8	5,6	100

$$p = 0,910 > 0,05$$

Yukarıdaki tabloda cinsiyetlere göre öğretmenlerin izin vermeme yüzünden spora ara verenlerin dağılımları görülmektedir. Kızlarda öğretmenin etkisini çok fazla olduğunu ifade edenler %6,5 iken erkeklerde bu oran %5,2'dir. Çok az olduğunu ifade edenlerden kızlarda %62,1 erkeklerde ise %65,0'dır. Erkek ve kızların oranlarında fazla farklılıklar olmadığı görülmektedir. Bu durum yapılan ki-kare testinde de açıkça görülmektedir. Ki – kare testinde $p > 0.05$ olması öğretmenlerin izin vermemesi yüzünden spora ara verme etkeninin öğrenci görüşleri dağılımı cinsiyetlere göre anlamlı düzeyde bulunmamıştır.

Okuldaki öğretmenlerin izin vermemesi nedeni ile spora ara veren öğrencilerin okul türüne göre dağılımları çapraz tablo ve ki – kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 35'de verilmiştir.

Tablo 35. Okuldaki öğretmenlerin izin vermemesi nedeni ile spora ara veren öğrencilerin okul türüne göre dağılımları tablosu

Okul Türü		Okulumdaki öğretmenlerimin izin vermemesi					Toplam
		Çok az	Az	Orta	Fazla	Çok fazla	
Devlet Okulu	n	240	48	44	25	22	379
	%	63,3	12,7	11,6	6,6	5,8	100
Özel Okul	n	23	1	3	3	1	31
	%	74,2	3,2	9,7	9,7	3,2	100
Toplam	n	263	49	47	28	23	410
	%	64,1	12,0	11,5	6,8	5,6	100

$$p = 0,479 > 0,05$$

Okul türlerine spora ara vermelerinde öğretmenlerin olumsuz tavrından çok fazla etkilendiklerini ifade edenlerden %5,8'ini devlet ,%3,2'sini özel okullarda okuyan

öğrenciler oluşturmaktadır. Fazla etkilenenlerin %6,6'sını devlet %9,7'sini özel okullar, çok az etkilenenlerin %63,8'ini devlet %74,2'sini ise özel okullarda okuyan sporcu öğrencilerdir. Yapılan ki-kare analiz testinden de anlaşılacağı gibi($p > 0,05$) okul türleri arasında spora ara vermede öğretmenin izin vermemesi dağılımı bakımından anlamlı bir fark yoktur.

Okuldaki malzeme ve saha yetersizliği nedeni ile spora ara veren öğrencilerin Okul türüne göre dağılımları çapraz tablo ve ki – kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 36 'da verilmiştir.

Tablo 36. Okuldaki malzeme ve saha yetersizliği nedeni ile spora ara veren öğrencilerin Okul türüne göre dağılımları tablosu

Okul Türü		Okulumdaki malzeme ve saha yetersizliği					Toplam
		Çok az	Az	Orta	Fazla	Çok fazla	Çok az
Devlet Okulu	n	165	43	89	41	46	384
	%	43,0	11,2	23,2	10,7	12,0	100
Özel Okul	n	24	2	2	0	3	31
	%	77,4	6,5	6,5	,0	9,7	100
Toplam	n	189	45	91	41	49	415
	%	45,5	10,8	21,9	9,9	11,8	100

$$p = 0,004 < 0,05$$

Yukarıdaki tabloda okul türlerine göre okullardaki spor malzemesi ve saha yetersizliği yüzünden spora ara verenlerin dağılımları görülmektedir. Spora ara vermelerinde bu nedenden çok fazla etkilenen 49 kişinin %12,9'unu devlet %9,7 sini özel okulları oluşturmaktadır. Fazla etkilendiklerini ifade edenlerde özel okullarda %0 iken devlet okullarında bu oran %10,7'dir. Çok az etkilendiğini ifade edenlerden %43,0'ı devlet, %77,4 'ü özel okullarda okuyan öğrencilerdir. Görüldüğü gibi spora ara vermede okuldaki malzeme ve saha eksikliğinin etkisi devlet okullarında daha fazla görülmektedir. Etkilenme özel okullarda daha az olmaktadır. Yapılan ki-kare analizinde bu dağılım anlamlı bulunmuştur($p < 0,05$). Spora ara vermede malzeme ve saha eksikliğinden etkilenme derecesi okul türlerine göre farklılık göstermektedir. Kılıçgil in yaptığı çalışmada sakatlık dışında spora ara verme durumunun okul nedeniyle kesintiye uğraması durumundan bağımsız olduğu saptanmıştır. Yani spora yöneltmede ikinci

etkili olan okulun sakatlık dışında spor ara verilmesinde etkin değildir sonucuna varılmıştır(Kılıcıgil, 1998).

3.4. Aile öğrenim düzeyleri, gelir düzeyi, ailede sporcu varlığı, cinsiyet ve okul türü ne göre Branş ve Branş seçimine etki eden kişilere ilişkin öğrenci görüşleri

Deneklerin branş ve branşa seçimine etkili olan kişilere verdikleri cevaplar ile ailelerinin öğrenim düzeyleri, gelir düzeyleri, ailede sporcu varlığı, cinsiyet ve okul türü arasındaki ilişki aşağıda tablolar halinde verilmiştir Anne öğrenim düzeyine göre Sporcu öğrencilerin branşa yönelmelerinde etkilendikleri kişilere ilişkin öğrenci görüşlerinin dağılımı çapraz tablo ve ki – kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 37’de verilmiştir.

Tablo 37. Anne öğrenim düzeyine göre branş seçimine etkili olan kişilere ilişkin öğrenci görüşleri dağılımı

Anne Öğrenim Düzeyi	Bu branşa yönelmenizde öncelikle kim etkili olmuştur?					Toplam
		Ailem	Öğretmenlerim	Arkadaşlarım	Ünlü sporcular	
İlkokul	n	98	48	70	22	238
	%	41,2	20,2	29,4	9,2	100
Ortaokul	n	45	15	20	14	94
	%	47,9	16,0	21,3	14,9	100
Lise	n	58	17	30	17	122
	%	47,5	13,9	24,6	13,9	100
Üniversite	n	26	2	7	11	46
	%	56,5	4,3	15,2	23,9	100
Toplam	n	227	82	127	64	500
	%	45,4	16,4	25,4	12,8	100

$$p = 0,016 < 0,05$$

Yukarıdaki tabloda branş seçiminde aileden etkilenme %45,4, öğretmenden etkilenme %16,4, arkadaştan etkilenme %25,4, ünlü sporculardan etkilenme ise %12,8 dir. Annelerin tüm eğitim düzeylerinde en fazla etki yine aileden olmaktadır. Fakat aileden etkilenme eğitim düzeyi yükseldikçe fazla olmaktadır. Branş seçiminde öğretmenden etkilenen öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyi yükseldikçe azalmaktadır. Branşa yönlendirme etkisi ailenin eğitim seviyesi azaldıkça azalmakta öğretmen ve arkadaş faktörününki artmaktadır. P<0,05 olması ki- kare analizine göre anne eğitim düzeyleri

arasında branş seçimine etki eden faktörlerde anlamlı fark yoktur. Tümer in gençleri spora yönlendirmede ailenin etkisi İzmit ili örneği adlı çalışmasında branş seçiminde kimlerin katkıları olmuştur sorusuna 200 denekten %24,5 i aile %22,5 i ailede sporcu varlığı %24 ü okulundaki öğretmeni %29 u arkadaş faktöründen etkilendiğini ifade etmiştir(Tümer,2001).

Baba öğrenim düzeyine göre branşa seçiminde etkili olan kişilere ilişkin öğrenci görüşlerinin dağılımı çapraz tablo ve ki – kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 38’de verilmiştir.

Tablo 38. Baba öğrenim düzeyine göre branşa seçiminde etkili olan kişilere ilişkin öğrenci görüşleri dağılımı

Baba Öğrenim Düzeyi		Bu branşa yönelenizde öncelikle kim etkili Olmuştur?				Toplam
		Ailem	Öğretmenler	Arkadaşlar	Ünlü sporcular	
İlkokul	n	48	28	48	11	135
	%	35,6	20,7	35,6	8,1	100
Ortaokul	n	47	22	22	20	111
	%	42,3	19,8	19,8	18,0	100
Lise	n	72	24	36	24	156
	%	46,2	15,4	23,1	15,4	100
Üniversite	n	59	8	21	9	97
	%	60,8	8,2	21,6	9,3	100
Okur-yazar Değil	n	1	0	0	0	1
	%	100,0	,0%	,0	,0	100
Toplam	n	227	82	127	64	500
	%	45,4	16,4	25,4	12,8	100

$$p = 0,003 < 0,05$$

Tabloda branş seçiminde aileden etkilenen 227 denegin babası ilkokulu mezunu olanlar %35,6’, ortaokul mezunu olanlar, %42,3, babası lise mezunu olanlar, %46,2, üniversite mezunu olanların ise %60,8 oranındadır. Branş seçiminde babası üniversite mezunu olan deneklerin babaları diğer eğitim düzeyinde olan öğrencilerden daha fazla aileden etkilendikleri görülmektedir. Branş seçiminde öğretmenlerinden etkilenen öğrencilerin %20,7’sinin babası ilkokulu mezunu, %19,8’inin orta okul mezunu, %15,4’ünün lise mezunu, %8,2’inin üniversite mezunudur.. Öğretmeninde en fazla etkilenen öğrencilerin babası ilkokul mezunu olan denekler olduğu saptanmıştır. Bundan yola çıkarak

babaların eğitim seviyesi yükseldikçe ailelerin çocuklarının branş seçiminde daha fazla etkili olduğu eğitim seviyesi azaldıkça diğer etkenlerden daha fazla etkilendikleri görülmektedir. Genel anlamda bakıldığında tüm eğitim düzeylerinde çocuklarını en fazla branş seçiminde etkileyen etkenin yine aile olduğu görülmektedir. Yapılan ki-kare analiz testinde de görülmektedir ki p değerinin 0,05 anlam seviyesinden küçük olması babaların öğrenim düzeyleri arasında spor branşı seçimine etki eden nedenler bakımından anlamlı bir fark vardır. Keskin'in çocuklarını spora yönlendiren anne ve babaların beklentileri adlı çalışmasında Çocuklarını spora yönlendiren ailelerin eğitim seviyeleri dikkate alındığında velilerin spor branşı seçiminde çocukların görüşleri doğrultusunda branş belirlediklerini ifade edilmiş ortaokul mezunu ailelerin %50 si çocukları spor branşı seçiminde serbest bırakırken %32,3 ü branşı kendileri seçtiklerini ifade etmişlerdir. İlkokul ve ortaokul mezunu aileler %41,3 oranında çıkmıştır(Keskin, 2006).

Spor branşlarının aile ortalama aylık gelir düzeyine göre dağılımı çapraz tablo ve ki – kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 39' da verilmiştir.

Tablo 39. Spor branşlarının aile ortalama aylık gelir düzeyine göre dağılımı tablosu

Spor branşı	Aile ortalama aylık gelir düzeyi						Toplam
		500 ytl ve altı	501 ve 750 ytl arası	751 ve 1000 ytl arası	1001 ve 1250 ytl arası	1250 ytl ve daha üstü	
Futbol	n	21	37	53	33	25	169
	%	39,6	34,3	34,4	31,4	31,3	33,8
Basketbol	n	4	15	31	22	27	99
	%	7,5	13,9	20,1	21,0	33,8	19,8
Voleybol	n	8	22	32	25	8	95
	%	15,1	20,4	20,8	23,8	10,0	19,0
Hentbol	n	1	1	2	0	0	4
	%	1,9	,9	1,3	,0	,0	,8
Atletizm	n	5	8	4	5	3	25
	%	9,4	7,4	2,6	4,8	3,8	5,0
Judo	n	0	0	0	1	1	2
	%	,0	,0	,0	1,0	1,3	,4
Tekvando	n	11	15	12	10	7	55
	%	20,8	13,9	7,8	9,5	8,8	11,0
Güreş	n	2	0	2	0	2	6
	%	3,8	,0	1,3	,0	2,5	1,2
Karate	n	0	4	6	1	1	12
	%	,0	3,7	3,9	1,0	1,3	2,4
Jimnastik	n	0	0	2	0	0	2
	%	,0	,0	1,3	,0	,0	,4
Diğer	n	1	6	10	8	6	31
	%	1,9	5,6	6,5	7,6	7,5	6,2
Toplam	n	53	108	154	105	80	500
	%	100	100	100	100	100	100

$p = 0,036 < 0,05$

Branşı futbol olan öğrencilerin ailelerinin %39,6'sı 500 ytl ve altı gelir düzeyine, %34,3'ü 501-750 arası gelir düzeyine, %34,4'ü 750-1000 ytl arası , % 31,4'ü 1001-1250 ytl arası gelire, %31,3'ü 1250 ve yukarı gelir düzeyine sahiptirler. Çocuğu basketbol oynayan ailelerin ise %7,5'i 500 ytl ve aşağısı, %13,9'u 501-750 ytl arası, %20,1'i 751-1000 ytl arası, %21,0'ı 1001-1250 ytl arası, %33,8'i 1250 ytl ve daha yukarı gelir düzeyindedir. Voleybol oynayan öğrencilerin %15,1'inin ailesi 500 ytl ve aşağısı, %20,4'ü 501-750 ytl arası, %20,8'i 751-1000 ytl arası, %23,8'i 1001-1250 ytl arası, %10'u 1250 ytl ve daha üstü ortalama aylık gelir düzeyine sahip ailelerin

çocuklarıdır. Teakwando branşını yapan öğrencilerin ailelerin gelir düzeyleri yükseldikçe tekvando yapma oranında düştüğü tespit edilmiştir. Aile gelir düzeyleri arasında öğrencilerin spor branşları bakımından yapılan ki- kare an analizinde 0,05 anlamlılık düzeyinde anlamlı farklar olduğu belirlenmiştir. Ailelerin gelir düzeyleri spor branşları seçiminde etkilidir.

Branş seçimine etkili olan kişilerin ailede sporcu varlığı durumuna göre dağılımı çapraz tablo ve ki – kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 40’da verilmiştir.

Tablo 40. Branş seçimine etkili olan kişilerin ailede sporcu varlığı durumuna göre dağılımı tablosu

Ailede Sporcu Varlığı	Bu branşa yönelenizde öncelikle kim etkili olmuştur?				Toplam	
		Ailem	Öğretmenler	Arkadaşlar		Ünlü sporcular
Evet	n	127	23	58	31	239
	%	53,1	9,6	24,3	13,0	100
Hayır	n	100	59	69	33	261
	%	38,3	22,6	26,4	12,6	100
Toplam	n	227	82	127	64	500
	%	45,4	16,4	25,4	12,8	100

$$p = 0,000 < 0,05$$

Yukarıdaki tabloda Ailesinde spor yapan birisi olan deneklerin branş seçiminde %53,1 ile en fazla aileden Ailesinde spor yapan birisi olmayan deneklerin ise %38,3 oranında ailelilerinden etkilendikleri görülmektedir. Ailede Sporcu varlığı branş seçiminde ailenin etkisini arttırdığını göstermiştir. Ailesinde spor yapan birisi olmayan öğrenciler olanlara oranla (%22,6 ya %9,6) daha fazla öğretmenden etkilenmişlerdir. Branş seçiminde arkadaş ve ünlü sporcuların etkisi iki grup arasında birbirine yakın gözükmektedir. Ki- kare analizinde $P < 0,05$ olması ailesinde spor yapan birisinin olan veya olmayan öğrenciler arasında branş seçimine etki eden etkenler arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır.

Spor branşlarının cinsiyete göre dağılımı çapraz tablo ve ki – kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 41’de verilmiştir.

Tablo 41. Spor branşlarının cinsiyete göre dağılımı tablosu

Spor branşı	Cinsiyet		Toplam	
	Kız	Erkek		
Futbol	n	3	166	169
	%	1,8	50,3	33,9
Basketbol	n	12	87	99
	%	7,1	26,4	19,8
Voleybol	n	90	5	95
	%	53,3	1,5	19,0
Hentbol	n	1	3	4
	%	,6	,9	,8
Atletizm	n	20	4	24
	%	11,8	1,2	4,8
Judo	n	2	0	2
	%	1,2	,0	,4
Tekvando	n	21	34	55
	%	12,4	10,3	11,0
Güreş	n	0	6	6
	%	,0	1,8	1,2
Karate	n	2	10	12
	%	1,2	3,0	2,4
Jimnastik	n	1	1	2
	%	,6	,3	,4
Diğer	n	17	14	31
	%	10,1	4,2	6,2
Toplam	n	169	330	499
	%	100	100	100

$p = 0,000 < 0,05$

Tabloda kızların %53,3'ü voleybol %12,4'ü tekvando, %11,8'i voleybol, %7,1'i basketbol oynamaktadır. Erkeklerin % 50,3'ü futbol, %26,4'ü basketbol, %10,3'ü tekvando sporunu yapmaktadır. Voleybol branşı kızlarda, erkeklerde ise futbol branşını yapan daha fazladır. Cinsiyetler arasında 0,05 anlamlılık düzeyinde spor branşları bakımından anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Cinsiyete göre Branş seçimine etkili olan kişilerin dağılımı çapraz tablo ve ki – kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 42'de verilmiştir.

Tablo 42. Branş seçimine etkili olan kişilerin cinsiyete göre dağılımı tablosu

Cinsiyet		Bu branşa yönelmenizde öncelikle kim etkili olmuştur?				Toplam
		Ailem	Öğretmenler	Arkadaşlar	Ünlü sporcular	
Kız	n	68	42	47	13	170
	%	40,0	24,7	27,6	7,6	100
Erkek	n	159	40	80	51	330
	%	48,2	12,1	24,2	15,5	100
Toplam	n	227	82	127	64	500
	%	45,4	16,4	25,4	12,8	100

$$p = 0,000 < 0,05$$

Yukarıdaki tablodaki dağılımlara göre branş seçiminde aileden etkilenen kızlar %40, erkekler ise %48'dir. Her iki cinsiyette branş seçiminde en çok aileden etkilenilmiştir. Öğretmenlerden etkilenme oranı kızlarda %24,7 iken erkeklerde% 12,1'dir. Kızlar branş seçiminde ikinci sırada arkadaşlardan(%27,6) üçüncü sırada öğretmenlerden(%24,7) etkilenmişlerdir. Erkekler ise ikinci sırada arkadaşlardan (%24,2), üçüncü olarak ünlü sporculardan etkilenmişlerdir. Ki-kare sonucu $P < ,05$ olduğundan cinsiyete göre branş seçimine etki eden faktörler arasında anlamlı farklılıklara rastlanmıştır.

Branş seçimine etkili olan kişilerin okul türüne göre dağılımı çapraz tablo ve ki – kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 43'de verilmiştir.

Tablo 43. Branş seçimine etkili olan kişilerin okul türüne göre dağılımı tablosu

Okul Türü		Bu branşa yönelmenizde öncelikle kim etkili olmuştur?				Toplam
		Ailem	Öğretmenler	Arkadaşlar	Ünlü sporcular	
Devlet Okulu	n	202	77	124	59	462
	%	43,7	16,7	26,8	12,8	100
Özel Okul	n	25	5	3	5	38
	%	65,8	13,2	7,9	13,2	100
Toplam	n	227	82	127	64	500
	%	45,4	16,4	25,4	12,8	100

$$p = 0,029 < 0,05$$

Okul türlerine göre branş seçimine etki eden nedenlerin farklılık gösterip göstermediğini açıklayan tablodan özel okullarda okuyan öğrencilerin%65,8 ile en fazla aileden, devlet okullarında okuyanların ise % 43,7 ile aileden etkilendikleri

görülmektedir. ailenin branş seçimindeki etkisi özel okullarda okuyan öğrencilerde daha fazladır. Özel okullarda branş seçiminde etki eden ikinci faktör öğretmen ve ünlü sporcular iken (%13,2) devlet okullarında %26,8 ile arkadaşlardır. $p < .0,05$ olması okul türlerine göre branş seçimine etki eden faktörler arasında anlamlı farklılıklara rastlanmıştır.

Spor branşlarının okul türüne göre dağılımı çapraz tablo ve ki – kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 44’de verilmiştir.

Tablo 44. Okul türüne göre spor branşlarının dağılımı tablosu

Spor branşı		Okul türü		Toplam
		Devlet okulu	Özel okul	
Futbol	n	161	8	169
	%	34,8	21,1	33,8
Basketbol	n	81	18	99
	%	17,5	47,4	19,8
Voleybol	n	94	1	95
	%	20,3	2,6	19,0
Hentbol	n	4	0	4
	%	,9	,0	,8
Atletizm	n	25	0	25
	%	5,4	,0	5,0
Judo	n	2	0	2
	%	,4	,0	,4
Tekvando	n	54	1	55
	%	11,7	2,6	11,0
Güreş	n	6	0	6
	%	1,3	,0	1,2
Karate	n	11	1	12
	%	2,4	2,6	2,4
Jimnastik	n	2	0	2
	%	,4	,0	,4
Diğer	n	22	9	31
	%	4,8	23,7	6,2
Toplam	n	462	38	500
	%	100	100	100

$p = 0,000 < 0,05$

Futbol, devlet okulunda %34,8, özel okulda %21,1, basketbol devlet okulunda %17,5 iken özel okullarda %47,4 oranındadır. Voleybol devlet okulunda %20,3, özel okullarda % 2,6’dır.devlet okullarında tekvando % 11,7 oranında yapılırken, özel okullarda diğer

seçeneği ile % 23,7 oranında yüzme branşı yapılmaktadır. Bu dağılım istatistiksel olarak anlamlı görünmekte okul türleri arasında spor branşları bakımından anlamlı farklılıklar vardır. Okul türü branş seçimini etkilemektedir.

3.5. Aile öğrenim düzeyi, gelir düzeyi, ailede sporcu varlığı, cinsiyet ve okul türüne göre spordaki başarı düzeylerine ilişkin öğrenci görüşleri

Deneklerin spordaki başarıları ile ailelerinin öğrenim düzeyleri, gelir düzeyleri, ailede sporcu varlığı, cinsiyet ve okul türü arasındaki ilişkiler aşağıda tablolar halinde verilmiştir.

Öğrencilerin spordaki başarı düzeylerinin anne öğrenim düzeylerine göre dağılımı çapraz tablo ki – kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 45’de verilmiştir

Tablo 45. Öğrencilerin spordaki başarı düzeylerinin anne öğrenim düzeylerine göre dağılımı tablosu

Anne Öğrenim düzeyi		Branştaki başarılarımız nelerdir?					Toplam
		Okul içi	Okullar arası	İl dışı	Milli sporcu	Derecem yok	
İlkokul	n	31	51	35	3	118	238
	%	13,0	21,4	14,7	1,3	49,6	100
Ortaokul	n	16	22	11	2	43	94
	%	17,0	23,4	11,7	2,1	45,7	100
Lise	n	15	19	26	2	60	122
	%	12,3	15,6	21,3	1,6	49,2	100
Üniversite	n	5	12	7	0	22	46
	%	10,9	26,1	15,2	,0	47,8	100
Toplam	n	67	104	79	7	243	500
		13,4	20,8	15,8	1,4	48,6	100

$$p = 0,730 > 0,05$$

Anne öğrenim düzeyi ilkokul olan öğrencilerin %49,6’sının başarısı bulunmamakta,%21,4’ü okullar arası ,% 14,7’i il dışı, %13,0’ı okul içi başarıları varken , %1,3’ünde milli sporcudur. Ortaokul olan öğrencilerde %45,7’sinin başarısı yokken %23,4’ünün okullar arası, % 17,0’ının okul içi, %11,7’sinin il dışı başarıları bulunmaktadır. Anne öğrenim düzeyi lise olan öğrencilerin %49,2’sinin başarısı bulunmamakta ,%21,3’ünün il dışı, %15,6’sının okullar arası, %12,3’ünün okul içi başarıları vardır. Lise olanların %47,8’inin başarısı yokken %26,1’inin okullar arası,

%15,2'sinin il dışı, %10,9'unun okul içi başarıları vardır. Ki- kare analizinde 0,05 anlamlılık seviyesinde anne öğrenim düzeyleri arasında branştaki başarılar bakımından anlamlı düzeyde farklılık yoktur($p>0,05$).Yorulmazlar Ve Arkadaşlarının (2007)Türkiye'deki ve dünya'daki elit badminton sporcularının sosyo-ekonomik bir analizi adlı çalışmasında eğitilmiş ailelere mensup sporcuların daha planlı ve programlı olarak çalıştıkları bu sporda çeşitli şekillerde başarı kazandıkları tespit edilmiştir. Elit badminton sporcularının genel olarak orta gelir grubuna mensup oldukları tespit edilirken, orta tabaka ailelere mensup sporcuların elit düzeye gelme oranlarının yüksek olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin spordaki başarı düzeylerinin aile ortalama aylık gelir düzeylerine göre dağılımı çapraz tablo ki – kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 46'da verilmiştir

Tablo 46. Öğrencilerin spordaki başarı düzeylerinin aile ortalama aylık gelir düzeylerine göre dağılımı tablosu

Aylık gelir Düzeyi		Branştaki başarılarınız nelerdir?					Toplam
		Okul İçi	Okullar Arası	İl Dışı	Milli sporcu	Derece yok	
500 ytl ve altı	n	5	12	7	2	27	53
	%	9,4	22,6	13,2	3,8	50,9	100
501 – 750 ytl arası	n	16	17	19	4	52	108
	%	14,8	15,7	17,6	3,7	48,1	100
751- 1000 ytl arası	n	21	37	20	1	75	154
	%	13,6	24,0	13,0	,6	48,7	100
1001 -1250 ytl arası	n	16	19	15	0	55	105
	%	15,2	18,1	14,3	,0	52,4	100
1250 ytl ve üstü	n	9	19	18	0	34	80
	%	11,3	23,8	22,5	,0	42,5	100
Toplam	n	67	104	79	7	243	500
	%	13,4	20,8	15,8	1,4	48,6	100

$p = 0,307 > 0,05$

1250 ytl ve üstü gelir grubunda okullar arası başarı %23,8, il dışı başarı %22,5, okul içi başarı %11,3, başarısı olmayan %42,5'dir. 1001 ytl ve 1250 ytl arası gelir grubunda okul içi başarı 15,2, okullar arası başarı %14,3 il dışı başarı %22,5, başarısı olmayan % 52,4 oranındadır. 500 ytl ve aşağısı gelir grubunda en yüksek başarı oranı % 22,6 ile okullar arası yapılan yarışma veya müsabakalardadır.%50,9'ununda henüz bir başarısı yoktur.0,05 anlam düzeyinde $p > 0,05$ olmasından dolayı gelir grupları arasında

branştaki başarılar bakımından anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Pekel ve diğ.(2006) Türkiye’deki elit atletlerin sosyo - ekonomik durumları üzerine yaptığı araştırmalarında atletizmle ilgilenen sporcuların ekonomik olarak vasatın altındaki kesimde yaşamakta olduklarını ve araştırma grubundaki sporcuların başarısının aile sosyo – ekonomik düzeyleri ile ilişkisi olmadığı tespit edilmiştir.

Öğrencilerin spordaki başarı düzeylerinin ailede sporcu varlığı durumuna göre dağılımı çapraz tablo ki – kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 47’de verilmiştir

Tablo 47. Öğrencilerin spordaki başarı düzeylerinin ailede sporcu varlığı durumuna göre dağılımı tablosu

Ailede Sporcu varlığı		Branştaki başarılarınız nelerdir?					Toplam
		Okul içi	Okullar arası	il dışı	Milli sporcu	Derecem yok	
Evet	n	35	54	40	4	106	239
	%	14,6	22,6	16,7	1,7	44,4	100
Hayır	n	32	50	39	3	137	261
	%	12,3	19,2	14,9	1,1	52,5	100
Toplam	n	67	104	79	7	243	500
	%	13,4	20,8	15,8	1,4	48,6	100

$$p = 0,488 > 0,05$$

Ailesinde spor yapan birisi olan öğrencilerin %44,4’ünün derecesi yokken %22,6’sının okullar arası ,%14,6’sının okul içi ,%16,7’sinin il dışı başarıları,%1,7’sinin milli sporcululuğu vardır. Ailesinde spor yapan kimse olmayan öğrencilerin %52,5’inin başarısı yok, %19,2’sinin okullar arası, %12,3’ünün okul içi, %14,9’unun il dışı başarıları, %1,1’ininde milli sporcululuğu bulunmaktadır. 0,05 anlam düzeyinde $p > 0,05$ olması iki grup arasında branştaki başarılar bakımından anlamlı bir farkın olmadığını göstermektedir.

Öğrencilerin spordaki başarı düzeylerinin cinsiyete göre dağılımı çapraz tablo ki – kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 48’de verilmiştir

Tablo 48. Öğrencilerin spordaki başarı düzeylerinin cinsiyete göre dağılımı tablosu

Cinsiyet		Branştaki başarılarınız nelerdir?					Toplam
		Okul İçi	Okullar Arası	İl Dışı	Milli sporcu	Derecem yok	
Kız	n	13	21	21	2	113	170
	%	7,6	12,4	12,4	1,2	66,5	100
Erkek	n	54	83	58	5	130	330
	%	16,4	25,2	17,6	1,5	39,4	100
Toplam	n	67	104	79	7	243	500
	%	13,4	20,8	15,8	1,4	48,6	100

$$p = 0,000 < 0,05$$

Kızlarda başarısı olmayanların oranı %66,5, erkeklerde %39,4'tür. Okullar arası başarı kızlarda %12,4, erkeklerde %25,2'dir. okul içi başarı kızlarda %7,6, erkeklerde %16,4'tür. Erkeklerde başarı oranının fazla olması dikkat çekmektedir. Bu durum istatistikî açıdan da anlamlı bulunmuş, 0,05 anlam düzeyinde $p < 0,05$ olması kızlar ve erkekler arasında spordaki başarıları bakımından anlamlı farklılıkların olduğunu göstermektedir. Kılıç'ın yaptığı araştırmada okullar arası derecesi olanların %56 sı erkek %10,9 u bayandır. Erkek ve bayanlarda elde edilen derecelerin cinsiyet farklılığı açısından bir rolü olmadığı görülmüştür(Kılıç, 2006).

Öğrencilerin spordaki başarı düzeylerinin okudukları okul türüne göre dağılımı çapraz tablo ki – kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 49'da verilmiştir.

Tablo 49. Öğrencilerin spordaki başarı düzeylerinin okudukları okul türüne göre dağılımı tablosu

Okul Türü		Branştaki başarılarınız nelerdir?					Toplam
		Okul İçi	Okullar Arası	il dışı	Milli sporcuyum	Derecem yok	
Devlet Okulu	n	61	93	74	7	227	462
	%	13,2	20,1	16,0	1,5	49,1	100
Özel Okul	n	6	11	5	0	16	38
	%	15,8	28,9	13,2	,0	42,1	100
Toplam	n	67	104	79	7	243	500
	%	13,4	20,8	15,8	1,4	48,6	100

$$p = 0,626 > 0,05$$

Devlet okulu öğrencilerinin %49,1'inde, özel okul öğrencilerinin %42,1'inde başarı bulunmamaktadır. il dışı başarılarında özel okul öğrencileri %13,2, devlet okulu öğrencileri %16,0'dır.devlet okulu öğrencilerinin okullar arası başarısı %20,1, özel okulların %28,9'dur.bu dağılım istatistiki olarak anlamlı bulunmamış, $p > 0,05$ olması okul türleri arasında spordaki başarıları açısından anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır.

3.6. Aile öğrenim düzeyi, aile gelir düzeyi, ailede sporcu varlığı, cinsiyet ve okul türüne göre ailenin çocuğunun spor yapmasından beklentilerine ilişkin öğrenci görüşleri

Deneklerin spora başlama ve devam etme nedenlerine verdikleri cevaplar ile aile öğrenim düzeyi, aile gelir düzeyi, ailede sporcu varlığı, cinsiyet ve okul türü arasındaki ilişki aşağıda tablolar halinde verilmiştir

Ailenin çocuğunu spora göndermesinde ünlü sporcu olması beklentisinin Anne öğrenim düzeylerine göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 50'de verilmiştir

Tablo 50. Ailenin çocuğunu spora göndermesinde ünlü sporcu olması beklentisinin Anne öğrenim düzeylerine göre dağılımı tablosu

Anne öğrenim Düzeyi		Ünlü sporcu olmama istemeleri					Toplam
		Çok az	Az	Orta	Fazla	Çok fazla	
İlkokul	n	26	33	45	39	95	238
	%	10,9	13,9	18,9	16,4	39,9	100
Ortaokul	n	10	10	22	10	42	94
	%	10,6	10,6	23,4	10,6	44,7	100
Lise	n	26	13	20	21	42	122
	%	21,3	10,7	16,4	17,2	34,4	100
Üniversite	n	7	9	10	4	16	46
	%	15,2	19,6	21,7	8,7	34,8	100
Toplam	n	69	65	97	74	195	500
	%	13,8	13,0	19,4	14,8	39,0	100

$p = 0,187 > 0,05$

İlkokul mezunu annelerin çocukları %39,9 çok fazla, %16,4 fazla, ortaokul mezunu annelerin çocukları %44,7 çok fazla ,%10,6 fazla, lise mezunu annelerin çocukları %34,4 çok fazla , %17,2 fazla, üniversite mezunu annelerin çocukları ise %34,8 çok

fazla,%8,7 fazla seçeneklerini işaretleyerek ailelerinin ünlü bir sporcu olma beklentilerinin derecesini belirtmişlerdir. Ki-kare analizine göre $p > 0,05$ olmasından dolayı ailelerin sporcu olmasını istemeleri beklentisi ve annelerin öğrenim düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Keskinin 2006 yılında yaptığı çalışmada eğitim seviyelerine göre ilkokul mezunu ailelerin %41,6'sı,ortaokul mezunu ailelerin %45,6'sı, lise mezunu ailelerin %31,1'i, üniversite mezunu ailelerin %24,1'i çocuklarının ünlü ve başarılı bir sporcu olmaları için spora yönlendirdiklerini belirtmişlerdir. Bu durum istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiş(Keskin, 2006).

Ailenin çocuğunu spora göndermesinde para kazanması beklentisinin baba öğrenim düzeylerine göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 51'de verilmiştir

Tablo 51. Ailenin çocuğunu spora göndermesinde para kazanması beklentisinin baba öğrenim düzeylerine göre dağılımı tablosu

Baba öğrenim Düzeyi		Para kazanmamı istemeleri					Toplam
		Çok az	Az	Orta	Fazla	Çok fazla	
İlkokul	n	45	12	22	25	31	135
	%	33,3	8,9	16,3	18,5	23,0	100
Ortaokul	n	34	14	21	13	29	111
	%	30,6	12,6	18,9	11,7	26,1	100
Lise	n	57	31	28	20	20	156
	%	36,5	19,9	17,9	12,8	12,8	100
Üniversite	n	51	11	13	7	15	97
	%	52,6	11,3	13,4	7,2	15,5	100
Okur-yazar Değil	n	0	0	1	0	0	1
	%	,0	,0	100,0	,0	,0	100
Toplam	n	187	68	85	65	95	500
	%	37,4	13,6	17,0	13,0	19,0	100

$$p = 0,004 < 0,05$$

Baba öğrenim düzeyleri arsında spordan maddi kazanç beklentisinin araştırılmak istendiği tabloda baba öğrenim düzeyinin ilkokul olduğu ailelerde % 23'ünün çok fazla, % 18,5'inin fazla, ortaokul olan ailelerde %26,1'ünün çok fazla, %11,7'sinin fazla, lise olan ailelerde % 12,8'inin çok fazla, %12,8'inin fazla, üniversite olan ailelerde ise %15,5'inin çok fazla, %7,2'sinin fazla yanıtını verdiği görülmektedir. Babaların öğrenim düzeyi azaldıkça spordan maddi kazanç beklentisinin arttığı söylenebilir. Bu durum ki-

kare analizinde de görülmektedir ki baba öğrenim düzeyleri değiştikçe spordan maddi kazanç beklentisi de değişmektedir. Bu farklılıklar istatistiksel olarak ta anlamlı bulunmaktadır.

Ailenin çocuğunu spora göndermesinde ünlü sporcu olması beklentisinin aile aylık gelir düzeylerine göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşığıda Tablo 52’de verilmiştir

Tablo 52. Ailenin çocuğunu spora göndermesinde ünlü sporcu olması beklentisinin aile aylık gelir düzeylerine göre dağılımı tablosu

Aylık gelir Düzeyi		Ünlü sporcu olmamı istemeleri					Toplam
		Çok az	Az	Orta	Fazla	Çok fazla	
500 ytl ve altı	n	3	7	11	5	27	53
	%	5,7	13,2	20,8	9,4	50,9	100
501 ve 750 ytl arası	n	14	8	16	20	50	108
	%	13,0	7,4	14,8	18,5	46,3	100
751 ve 1000 ytl arası	n	20	27	32	25	50	154
	%	13,0	17,5	20,8	16,2	32,5	100
1001 ve 1250 ytl arası	n	13	15	20	18	39	105
	%	12,4	14,3	19,0	17,1	37,1	100
1250 ytl ve üstü	n	19	8	18	6	29	80
	%	23,8	10,0	22,5	7,5	36,3	100
Toplam	n	69	65	97	74	195	500
	%	13,8	13,0	19,4	14,8	39,0	100

$p = 0,042 < 0,05$

Ünlü sporcu olması beklentisi Ortalama Aylık Kazancı 500 ytl ve altı olan ailelerin %50,9’unda, 501 ve 750 ytl arası olanların %46,3’ünde, 750 ve 1000 ytl arası olanların %32,5’inde, 1001 ve 1250 ytl arası olan ailelerin % 37,1’inde, 1250 ve daha üstü olanların %36,3’ünde çok fazladır. 1250 ytl ve daha üstü aylık kazancı olan ailelerin %23,8’inde, 1001 ve 1250 ytl arası olan ailelerin %12,4’ünde, 751 ve 1000 ytl aralığında olanların %13,0’ında, 500 ytl ve aşığı aralığında olanların % 5,7’sinde ünlü sporcu olması beklentisi çok azdır. Aylık gelir düzeyleri arasında ailenin ünlü sporcu olması beklentisi bakımından anlamlı bir fark vardır. Keskin’in 2006 yılında çocuğunu spora gönderen anne ve babaların beklentileri adlı çalışmasında ailelerinin aylık seviyesine bakıldığında maddi kazancı 250-500 ytl aralığında olan ailelerin %55,6, 500-750 ytl olanların %33,1, 750-1000 ytl olanların %25,6 1000-1250 olanların %37,2, 1250-1500

olanların ise %16,2 oranında çocuklarını ünlü ve başarılı bir sporcu olmasını istedikleri belirtmişler ve anlamlı ilişkilere rastlanmıştır(Keskin, 2006).

Ailenin çocuğunu spora göndermesinde para kazanması beklentisinin aile aylık gelir düzeylerine göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 53’de verilmiştir.

Tablo 53. Ailenin çocuğunu spora göndermesinde para kazanması beklentisinin aile aylık gelir düzeylerine göre dağılımı tablosu

Aylık gelir Düzeyi		Para kazanmamı istemeleri					Toplam
		Çok az	Az	Orta	Fazla	Çok fazla	
500 ytl ve altı	n	13	12	10	5	13	53
	%	24,5	22,	18,9	9,4	24,5	100,0
501 ve 750 ytl arası	n	41	13	20	16	18	108
	%	38,0	12,0	18,5	14,8	16,7	100,0
751 ve 1000 ytl arası	n	50	24	26	25	29	154
	%	32,5	15,6	16,9	16,2	18,8	100,0
1001 ve 1250 ytl arası	n	45	14	17	11	18	105
	%	42,9	13,3	16,2	10,5	17,1	100,0
1250 ytl ve üstü	n	38	5	12	8	17	80
	%	47,5	6,3	15,0	10,0	21,3	100,0
Toplam	n	187	68	85	65	95	500
	%	37,4	13,6	17,0	13,0	19,	100,0

$p = 0,293 < 0,05$

Yukarıdaki tabloda ailenin çocuğunu spora göndermesinde çocuğunun para kazanması beklentisine deneklerin ailesinin ortalama aylık kazancı 500 ytl ve aşağı olanların %24,5’i, 501 ve 750 ytl arası olanların %16,7’si, 701 ve 1000 ytl arası olanların %18,8’i, 1001 ve 1250 ytl arası olanların %17,1’i, 1250 ytl ve üstü ortalama aylık kazancı olan ailelerin ise %21,3’ü çok fazla etkili olduğunu ifade etmiştir. Yapılan ki-kare testinde ailelerin aylık kazancına göre ailenin çocuğunun spor yapmasından para kazanması beklentisine verilen cevapların dağılımları anlamlılık ifade etmemektedir. ($P > 0,05$). Bu durum Ailelerin ekonomik düzeyi de spora devam etmeyi etkileyebilmesine rağmen aileler maddi kazanç beklentisi içine girmeyip sporun niçin, neden önemli olduğu bilincine varıp, önemli olanın spor yapmaktan haz almak ve sağlıklı olmak görüşünü benimsemiş olmalarından kaynaklanıyor olabilir. Göktaş farklı sosyo-ekonomik yapıdaki orta öğretim öğrencilerinin spora katılımına etki eden

faktörleri incelemiş ekonomik sebeplerden dolayı spor yapan çocukların yüzdelik dilimde çok küçük(%1,6)bir grup oluşturduğunu bunlarında alt gelir grubunda yer aldıklarını belirtmiştir(Göktaş,1994).

Ailenin çocuğunu spora göndermesinde ünlü sporcu olması beklentisinin Cinsiyete göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 54’de verilmiştir.

Tablo 54.Ailenin çocuğunu spora göndermesinde ünlü sporcu olması beklentisinin Cinsiyete göre dağılımı tablosu

Cinsiyet		Ünlü sporcu olmamı istemeleri					Toplam
		Çok az	Az	Orta	Fazla	Çok fazla	
Kız	n	41	26	27	13	63	170
	%	24,1	15,3	15,9	7,6	37,1	100,0
Erkek	n	28	39	70	61	132	330
	%	8,5	11,8	21,2	18,5	40,0	100,0
Toplam	n	69	65	97	74	195	500
	%	13,8	13,0	19,4	14,8	39,0	100,0

$$p = 0,000 < 0,05$$

Ailenin çocuğunun ünlü bir sporcu olması beklentisinin cinsiyetlere göre dağılımlarının verildiği tabloda bu beklentinin kızlarda %37,1 çok fazla iken erkeklerde %40,0 dır. Ünlü sporcu olması beklentisinin fazla olduğunu ifade eden grupta %7,6 sının kız çocukları %18,5 inin ise erkek çocukları olduğu görülmektedir. Beklentinin çok az olduğunu ifade eden grupta kızların %24,1’i erkeklerin ise %8,5’i’dir. Aileler Erkek çocuklarına kızlara oranla daha fazla bu beklenti içerisine girmişlerdir. P değerinin (,000) ,05 anlamlılık düzeyinden küçük olması ailelerin çocuklarının ünlü sporcu olması beklentisinde cinsiyete göre değişiklik olduğunu göstermektedir.

3.7. Aile öğrenim düzeyi, aile gelir düzeyi, ailede sporcu varlığı ve cinsiyete göre ailenin çocuğunun sporla ilgili maddi ihtiyaçları karşılayabilme düzeyine ilişkin öğrenci görüşleri

Ailelerinin çocuklarının sporla ilgili maddi ihtiyaçlarını karşılayabilme durumu ile aile öğrenim düzeyi, aile gelir düzeyi, ailede sporcu varlığı, cinsiyet arasındaki ilişkiler aşağıda tablolar halinde verilmiştir.

Ailenin çocuğuna daha başarılı olması için yardımcı ek gıdalar alabilme düzeyinin anne öğrenim düzeylerine göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 55’de verilmiştir.

Tablo 55. Ailenin çocuğunun daha başarılı olması için yardımcı ek gıdalar alabilme düzeyinin anne öğrenim düzeylerine göre dağılımı tablosu

Anne Öğrenim Düzeyi		Daha başarılı olmam için yardımcı ek gıdalar alır.				Toplam
		Her zaman	Nadiren	Sık Sık	Hiçbir zaman	
İlkokul	n	106	60	41	31	238
	%	44,5	25,2	17,2	13,0	100
Ortaokul	n	50	15	14	15	94
	%	53,2	16,0	14,9	16,0	100
Lise	n	66	20	24	12	122
	%	54,1	16,4	19,7	9,8	100
Üniversite	n	33	8	3	2	46
	%	71,7	17,4	6,5	4,3	100
Toplam	n	255	103	82	60	500
	%	51,0	20,6	16,4	12,0	100

$p = 0,027 < 0,05$

Ailelerin daha başarılı olması için yardımcı ek gıdalar alma durumuna Annesi ilkokul mezunu öğrencilerin %44,5’inin, annesi ortaokul mezunu öğrencilerin %53,2’si, annesi lise mezunu öğrencilerin %54,1’i, annesi üniversite mezunu öğrencilerin ise %71,7’si her zaman yanıtını vermiştir. Hiçbir zaman yanıtını veren 60 öğrencinin ise annesi ilkokul mezunu öğrencilerde %13, ortaokul mezunlarında %16, lise mezunlarında %9,8, üniversite mezunlarında ise %4,3 tür. Ki-kare testinde öğrenim düzeylerine göre ailenin yardımcı ek gıdalar alma dağılımında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Ailelerin öğrenim düzeyleri yükseldikçe başarılı olması için çocuğuna yardımcı ek gıdalar alma düzeyi artmaktadır.

Ailenin çocuğuna branşıyla ilgili yardımcı kitap ve dergiler alabilme düzeyinin baba öğrenim düzeylerine göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 56’da verilmiştir.

Tablo 56. Ailenin çocuğuna branşıyla ilgili yardımcı kitap ve dergiler alabilme düzeyinin baba öğrenim düzeylerine göre dağılım tablosu

Baba öğrenim Düzey		Branşıyla ilgili yardımcı kitap ve dergiler alır				Toplam
		Her zaman	Nadiren	sık sık	Hiçbir zaman	
İlkokul	n	13	48	25	49	135
	%	9,6	35,6	18,5	36,3	100
Ortaokul	n	26	30	18	37	111
	%	23,4	27,0	16,2	33,3	100
Lise	n	33	59	23	41	156
	%	21,2	37,8	14,7	26,3	100
Üniversite	n	31	34	8	24	97
	%	32,0	35,1	8,2	24,7	100
Okur-yazar Değil	n	0	1	0	0	1
	%	,0	100,0	,0	,0	100
Toplam	n	103	172	74	151	500
	%	20,6	34,4	14,8	30,2%	100

$p = 0,009 < 0,05$

Ailesinin branşıyla ilgili yardımcı kitap ve dergileri almadığını ifade eden öğrenci sayısı 151, nadiren alır diyen öğrenci sayısı 172, sık sık alır diyenler 74 her zaman alır diyen öğrenci sayısı 103 tür. Babası ilkokul mezunu öğrencilerin %9,6'sinin, Babası ortaokul mezunu öğrencilerin %23,4'si, Babası lise mezunu öğrencilerin %21,2'i, Babası üniversite mezunu öğrencilerin ise %32,0'si her zaman yanıtını vermiştir. Hiçbir zaman yanıtını veren 151 öğrencinin ise Babası ilkokul mezunu öğrencilerde %36,3, ortaokul mezunlarında %33,3, lise mezunlarında %26,3, üniversite mezunlarında ise %24,7tür.

Ki-kare testinde baba öğrenim düzeyleri arasında ailenin yardımcı kitap ve dergiler alır görüşleri bakımından anlamlı farklar bulunmaktadır($p<0,05$). Bu anlam baba öğrenim düzeyi arttıkça kitap ve dergi alma düzeyinin de arttığı şeklinde ifade edilebilir.

Ailenin çocuğunun antrenman ve müsabakalara gidiş geliş yol masraflarını karşılayabilme düzeyinin aile aylık gelir düzeyine göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 57'de verilmiştir.

Tablo 57. Ailenin çocuğunun antrenman ve müsabakalara gidiş geliş yol masraflarını karşılayabilme düzeyinin aile aylık gelir düzeyine göre dağılımı tablosu

Aylık gelir Düzeyi		Antrenman ve müsabakalara gidiş geliş yol masraflarını karşılar				Toplam
		Her zaman	Nadiren	Sık Sık	Hiçbir zaman	
500 ytl ve altı	n	31	15	5	2	53
	%	58,5	28,3	9,4	3,8	100
501 ve 750 ytl arası	n	77	10	16	5	108
	%	71,3	9,3	14,8	4,6	100
751 ve 1000 ytl arası	n	106	18	24	6	154
	%	68,8	11,7	15,6	3,9	100
1001 ve 1250 ytl arası	n	79	8	10	8	105
	%	75,2	7,6	9,5	7,6	100
1250 ytl ve üstü	n	68	4	5	3	80
	%	85,0	5,0	6,3	3,8	100
Toplam	n	361	55	60	24	500
	%	72,2	11,0	12,0	4,8	100

$p = 0,003 < 0,05$

Yukarıda Ailenin çocuğunun antrenman için yol masraflarını karşılama derecelerinin ailenin gelir düzeyine göre dağılımını gösteren çapraz tablo oluşturulmuştur. Ailenin antrenman yol masraflarını karşılaması sorusuna gelir grubu 500 ytl ve aşağısı olan ailelerin çocukları %58,5'i her zaman , %28,3'ü nadiren , %9,4'ü sık sık ,%3,8'i hiçbir zaman yanıtını vermiştir. Ortalama aylık gelirleri 504 ve 750 ytl arası olan ailelerin çocukları %71,3'ü her zaman , %9,3'ü nadiren , %14,8'i sık sık ,% 4,6'sı hiçbir zaman yanıtını vermiştir. Ortalama aylık gelirleri 750 ve 1000 ytl arası olan ailelerin çocukları %68,8'i her zaman ,%11,7'si nadiren,%15,6'sı sık sık ,%3,9'u hiçbir zaman yanıtı vermiştir. Ortalama aylık gelirleri 1001 ve 1250 ytl arası olan ailelerin çocukları %75,2'si her zaman ,% 7,6'sı nadiren,% 9,5'i sık sık ,% 7,6'sı hiçbir zaman yanıtı vermiştir. Ortalama aylık gelirleri 1250 ve yukarısı olan ailelerin çocukları %85'i her zaman,%5'i nadiren, %6,3'ü sık sık ,%3,8'i hiçbir zaman yanıtını vermişlerdir. Yapılan ki- kare testinde öğrencinin yol masraflarının karşılanma durumunun ortalama aylık gelir düzeyine göre değişiklik gösterdiği ve anlamlı farklılıklar oluşturduğu, gelir düzeyi arttıkça öğrencinin bu ihtiyacının karşılanma düzeyinin arttığı görülmektedir.

Ailenin çocuğunu sporda daha başarılı olması için yaz spor okullarına gönderme düzeyinin aile aylık gelir düzeyi göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 58’de verilmiştir.

Tablo 58. Ailenin çocuğunu sporda daha başarılı olması için yaz spor okullarına gönderme düzeyinin aile aylık gelir düzeyi göre dağılımı tablosu

Aylık gelir Düzeyi		Sporda daha başarılı olmam için yaz spor okullarına gönderir				Toplam
		Her zaman	Nadiren	Sık Sık	Hiçbir zaman	
500 ytl ve altı	n	17	11	4	21	53
	%	32,1	20,8	7,5	39,6	100
501 ve 750 ytl arası	n	24	28	15	41	108
	%	22,2	25,9	13,9	38,0	100
751 ve 1000 ytl arası	n	41	41	23	49	154
	%	26,6	26,6	14,9	31,8	100
1001 ve 1250 ytl arası	n	31	41	14	19	105
	%	29,5	39,0	13,3	18,1	100
1250 ytl ve üstü	n	37	18	7	18	80
	%	46,3	22,5	8,8	22,5	100
Toplam	n	150	139	63	148	500
	%	30,0	27,8	12,6	29,6	100

$p = 0,003 < 0,05$

Tabloda başarılı olmam için yaz spor okullarına her zaman gönderir diyen 150 öğrenciden ailesi ortalama aylık geliri 500 ytl ve altı olan ailelerin %32,1’i, 501 ve 750 ytl arası olanların %22,2’si, 750 ve 1000 ytl arası olanların %29,5’i, 1001 ve 1250 ytl arası olanların %29,5’i, 1250 ytl ve üstü olanların ise %46,3’ü dür. Her zaman ve sık sık yanıtlarını veren öğrencilerin ailesinin gelir düzeyi yükseldikçe fazlaştığı görülmektedir. Gelir düzeyine spor okullarına gönderme dağılımlarının farklılık göstermektedir. Yapılan ki – kare analizinde de bu dağılımdaki farklılıkların anlamlı düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Ailelerin gelir düzeyi yükseldikçe çocuğunu spor okullarına gönderme oranı da artmaktadır

Ailenin çocuğuna daha başarılı olması için yardımcı ek gıdalar alma düzeyinin ailenin ortalama aylık gelir düzeyine göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 59’da verilmiştir.

Tablo 59. Ailenin çocuğuna daha başarılı olması için yardımcı ek gıdalar alma düzeyinin ailenin ortalama aylık gelir düzeyine göre dağılımı tablosu

Aylık gelir Düzeyi		Daha başarılı olmam için yardımcı ek gıdalar alır.				Toplam
		Her zaman	Nadiren	Sık Sık	Hiçbir zaman	
500 ytl ve altı	n	20	17	3	13	53
	%	37,7	32,1	5,7	24,5	100
501 ve 750 ytl arası	n	52	20	19	17	108
	%	48,1	18,5	17,6	15,	100
751 ve 1000 ytl arası	n	75	34	28	17	154
	%	48,7	22,1	18,2	11,0	100
1001 ve 1250 ytl arası	n	56	24	18	7	105
	%	53,3	22,9	17,1	6,7	100
1250 ytl ve üstü	n	52	8	14	6	80
	%	65,0	10,0	17,5	7,5	100
Toplam	n	255	103	82	60	500
	%	51,0	20,6	16,4	12,0	100

$p = 0,003 < 0,05$

Yukarıdaki tabloda ailenin başarıyı arttırması için yardımcı ek gıdalar alması durumunun Ailenin ortalama aylık gelir düzeylerine göre dağılımı verilmiştir. Öğrencilerden ailesinin ortalama aylık geliri 500 ytl ve altı olanların oranı %37,7, 501 ve 750 ytl arası olanlarda %48,1, 751 ve 1000 ytl arası olanlarda %48,7, 1001 ve 1250 ytl arası olanlarda %53,3, 1250 ytl ve üstü olanlarda %65,0 her zaman yanıtını vermiştir. Ailenin aylık geliri arttıkça bu ihtiyaçlarının karşılanma düzeyinde arttığı görülmüştür. Yapılan ki-kare testinden de görüldüğü gibi ($p < ,05$) yardımcı ek hıdalar alma durumu ile ortalama aylık gelir düzeyleri arasında anlamlı farklılıklara rastlanmıştır. Hergüner'in 2001 de farklı liselerdeki sporcu öğrencilerin problem ve beklentilerinin belirlenmesi adlı çalışmasında problem alanlarında en fazla problem sahibi öğrenciler aileleri düşük gelire sahip olanlar olduğu tespit edilmiştir. Gelir düzeyi düşük ailelerin çocuklarının sporla ilgili problemlerini çözmekte yetersiz kaldığı yüksek gelirli ailelerde ise spor yaşamlarındaki problemleri çözmede daha başarılı ve çözümcü oldukları belirtilmiştir(Hergüner, 2001). Gelir durumunun iyi olması çocuklarının ailelerine daha iyi yaşam koşulları ve sosyal imkânlar sunmasında etkili olmaktadır. Gelir seviyesi yükseldikçe aileler çocuklarını spor yanında resim müzik tiyatro faaliyetlere yönlendirebilmektedirler.

Ailenin çocuğunun spor yapması için gerekli tüm malzemesini temin etmesi düzeyinin cinsiyete göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 60'da verilmiştir.

Tablo 60. Ailenin çocuğunun spor yapması için gerekli tüm malzemesini temin etmesi düzeyinin cinsiyete göre dağılımı tablosu

Cinsiyet		Spor yapmam için gerekli tüm malzemeyi temin eder.				Toplam
		Her zaman	Nadiren	Sık Sık	Hiçbir zaman	
Kız	n	105	41	17	7	170
	%	61,8	24,1	10,0	4,1	100
Erkek	n	216	52	58	4	330
	%	65,5	15,8	17,6	1,2	100
Toplam	n	321	93	75	11	500
	%	64,2	18,6	15,0	2,2	100

$p = 0,005 < 0,05$

Cinsiyetlere göre spor yapması için gerekli tüm malzemeleri ailenin temin etme durumunun değişiklik gösterdiği görülmektedir. Bu ihtiyacın karşılanmasında kızların %61,8 'i erkeklerin %65,5'i her zaman, kızların %4,1'i, erkeklerin %1,2'si hiçbir zaman yanıtını vermiştir. $p < 0,05$ olması cinsiyetlere göre ailenin malzeme temin etme dağılımının anlamlı düzeyde olduğu saptanmıştır. Aileler erkeklere oranla kızların bu ihtiyacının daha az oranda karşılamaktadır.

Ailenin çocuğunu sporda daha başarılı olması için yaz spor okullarına gönderme düzeyinin cinsiyete göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 61'de verilmiştir.

Tablo 61. Ailenin çocuğunu sporda daha başarılı olması için yaz spor okullarına gönderme düzeyinin cinsiyete göre dağılımı tablosu

Cinsiyet		Sporda daha başarılı olmam için yaz spor okullarına Gönderir				Toplam
		Her zaman	Nadiren	Sık Sık	Hiçbir zaman	
Kız	n	36	50	17	67	170
	%	21,2	29,4	10,0	39,4	100
Erkek	n	114	89	46	81	330
	%	34,5	27,0	13,9	24,5	100
Toplam	n	150	139	63	148	500
	%	30,0	27,8	12,6	29,6	100

$p = 0,001 < 0,05$

Kızların ailelerinin yaz spor okullarına gönderme durumuna her zaman yanıtını verenler %21,2 iken erkeklerin ise %34,5 dir. Nadiren yanıtını veren 63 kişiden kızlarda bu oran %10,0, erkeklerde %13,9 dur. Hiçbir zaman yanıtının erkeklerde %24,5 kızlarda %39,4 dür. Erkeklerin aileleri tarafından daha fazla yaz spor okullarına gönderildiği, kızlara oranla daha fazla olumlu tutum sergiledikleri görülmektedir. $P < ,05$ olmasıyla bu durum istatistikî olarak anlamlı bulunmuştur.

Ailenin çocuğunu sporda daha başarılı olması için yaz spor okullarına gönderme düzeyinin okul türüne göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 62’de verilmiştir.

Tablo 62. Ailenin çocuğunu sporda daha başarılı olması için yaz spor okullarına gönderme düzeyinin okul türüne göre dağılımı tablosu

Okul Türü		Sporda daha başarılı olmam için yaz spor okullarına gönderir				Toplam
		Her zaman	Nadiren	Sık Sık	Hiçbir zaman	
Devlet Okulu	n	130	129	59	144	462
	%	28,1	27,9	12,8	31,2	100
Özel Okul	n	20	10	4	4	38
	%	52,6	26,3	10,5	10,5	100
Toplam	n	150	139	63	148	500
	%	30,0	27,8	12,6	29,6	100

$p = 0,007 < 0,05$

Ailenin çocuğunu daha başarılı olması için yaz spor okullarına gönderme durumuna ilişkin devlet okullarında okuyan öğrencilerin %28,1'i her zaman, %27,9'u nadiren, %31,2'si hiçbir zaman olduğunu ifade etmişlerdir. Özel okulda okuyan öğrencilerin ise %52,6'sı her zaman, %26,3'ü nadiren ,%10,5'i hiçbir zaman olduğunu belirtmişlerdir. Özel okul öğrencilerinin ailelerinin çocuklarını daha başarılı olması için spor okullarına gönderme oranının yüksek çıkması özel okulda okuyan çocukların zaten maddi gelir düzeyi yüksek olan ailelerin çocuklarıdır. Bu dağılım istatistikî açıdan anlamlı bulunmuş, $p = 0,007$ 'nin 0,05 anlamlılık düzeyinden küçük olması okul türlerine arasında ailenin yaz spor okullarına gönderme düzeyi bakımından anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir.

3.8. Aile öğrenim düzeyi, aile mesleği, ailede sporcu varlığı, cinsiyet ve okul türüne göre Ailenin spora ve çocuğunun spor yapmasına karşı tutumuna ilişkin öğrenci görüşleri

Deneklerin ailelerinin spor yapmasına karşı tutumuna verdikleri cevaplar ile aile öğrenim düzeyi, aile mesleği, ailenin spora ilgisi, cinsiyet ve arasındaki ilişki aşağıda tablolar halinde verilmiştir

Ailenin çocuğunun antrenmanlarını izlemesi tutumunun anne öğrenim düzeyine göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 63'de verilmiştir

Tablo 63. Ailenin çocuğunun antrenmanlarını izlemesi tutumunun anne öğrenim düzeyine göre dağılımı tablosu

Anne Öğrenim Düzeyi		Antrenmanlarını izlemeye gelirler				Toplam
		Her zaman	Nadiren	Sık Sık	Hiçbir zaman	
İlkokul	n	56	91	35	56	238
	%	23,5	38,2	14,7	23,5	100
Ortaokul	n	21	38	16	19	94
	%	22,3	40,4	17,0	20,2	100,
Lise	n	40	38	18	26	122
	%	32,8	31,1	14,8	21,3	100
Üniversite	n	23	14	8	1	46
	%	50,0	30,4	17,4	2,2	100
Toplam	n	140	181	77	102	500
	%	28,0	36,2	15,4	20,4	100

$p = 0,007 < 0,05$

Üniversite mezunu annelerin olduğu ailelerde antrenmanı izleme durumunun %50,0 her zaman, %30,4 nadiren %17,4 sık sık , %2,2 hiçbir zaman olduğu görülmektedir. Annesi ilkokul mezunu öğrencilerin ailelerinin antrenmanlarının izlenme düzeyinin %23,5 her zaman,%ortaokul mezunlarında %22,3 her zaman ,%lise mezunlarında %32,8 her zaman olmaktadır. Anne öğrenim düzeylerinde ailenin antrenmanlarını izleme oranında değişiklik olduğu görülmektedir. Anne öğrenim düzeyi arttıkça ailenin antrenmanları izlemeye gitmesi oranında artış olmaktadır. Bu dağılım istatistikî olarak anlamlı bulunmuştur.

Ailenin çocuğunu sporda başarılı olamadığında teselli etme tutumunun anne öğrenim düzeyine göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 64’de verilmiştir.

Tablo 64. Ailenin çocuğunu sporda başarılı olamadığında teselli etme tutumunun anne öğrenim düzeyine göre dağılımı tablosu

Anne Öğrenim Düzeyi		Başarılı olamadığımda beni teselli ederler				Toplam
		Her zaman	Nadiren	Sık sık	Hiçbir zaman	
İlkokul	n	162	27	33	16	238
	%	68,1	11,3	13,9	6,7	100
Ortaokul	n	68	13	7	6	94
	%	72,3	13,8	7,4	6,4	100
Lise	n	95	5	16	6	122
	%	77,9	4,1	13,1	4,9	100
Üniversite	n	39	3	2	2	46
	%	84,8	6,5	4,3	4,3	100
Toplam	n	364	48	58	30	500
	%	72,8	9,6	11,6	6,0	100,

$$p = 0,111 > 0,05$$

Ailenin sporda teselli etme tutumunun anne öğrenim düzeyine göre dağılımının verildiği tabloda anne öğrenimi ilkokul olan ailelerde %68,1’inin, ortaokul olanlarda %72,3’ünün, lise olanlarda %77,9’unun, üniversite olanlarda %84,8’inin her zaman yanıtını verdiği görülmektedir. Yukarıdaki tablodaki dağılımın istatistikî olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. $P < ,05$ olması sporda ailelerin teselli etme oranlarının anne öğrenim düzeylerine göre anlamlı farklılıklar yaratmadığı söylenebilir. Çocuğun spor faaliyetleri içindeyken ailesini yansında görmesi, aile ile paylaşılan konuların çoğalması

aile bağlarını da güçlendirecektir. Bu durumda ailenin yapması gereken çocuğuna destek olması, eleştirmemesi, asıl olarak böyle olumlu bir aktivite içinde yer almasını takdir etmesidir(Öztürk, 1998:63).

Ailenin çocuğunu sporda başarılı olamadığında cezalandırma tutumunun anne öğrenim düzeyine göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 65’de verilmiştir

Tablo 65. Ailenin çocuğunu sporda başarılı olamadığında cezalandırma tutumunun anne öğrenim düzeyine göre dağılımı tablosu

Anne Öğrenim Düzeyi		Başarılı olmazsam beni cezalandırırlar				Toplam
		Her zaman	Nadiren	Sık sık	Hiçbir zaman	
İlkokul	n	10	12	7	209	238
	%	4,2	5,0	2,9	87,8	100
Ortaokul	n	3	5	4	82	94
	%	3,2	5,3	4,3	87,2	100
Lise	n	3	8	3	108	122
	%	2,5	6,6	2,5	88,5	100
Üniversite	n	2	0	2	42	46
	%	4,3	,0	4,3	91,3	100
Toplam	n	18	25	16	441	500
	%	3,6	5,0	3,2	88,2	100

$$p = 0,872 > 0,05$$

Ailenin çocuğu sporda başarılı olmazsa cezalandırma tutumunun anne öğrenim düzeyine göre dağılımının verildiği tabloda anne öğrenimi ilkokul olan ailelerin %87,8’i, ortaokul olanların %87,2’si, lise olanların %88,5’i, üniversite olanların %91,3’ü hiçbir zaman yanıtını vermiştir. Bu oranların birbirine yakın olduğu görülmektedir. Yukarıdaki tablodaki dağılımın istatistikî olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. $P < ,05$ olması sporda ailelerin sporda başarılı olmazsa cezalandırma oranlarının anne öğrenim düzeylerine göre anlamlı farklılıklar yaratmadığı söylenebilir.

Ailenin çocuğunun spor yapmasının derslerini olumsuz etkilediğini düşünmesi tutumunun anne öğrenim düzeyine göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 66’da verilmiştir.

Tablo 66. Ailenin çocuğunun spor yapmasının derslerini olumsuz etkilediğini düşünmesi tutumunun anne öğrenim düzeyine göre dağılımı tablosu

Anne Öğrenim Düzeyi		Sporun derslerimi olumsuz etkilediğini düşünür.				Toplam
		Her zaman	Nadiren	Sık Sık	Hiçbir zaman	
İlkokul	n	22	72	34	110	238
	%	9,2	30,3	14,3	46,2	100
Ortaokul	n	8	22	14	50	94
	%	8,5	23,4	14,9	53,2	100
Lise	n	12	28	9	73	122
	%	9,8	23,0	7,4	59,8	100
Üniversite	n	5	9	4	28	46
	%	10,9	19,6	8,7	60,9	100
Toplam	n	47	131	61	261	500
	%	9,4	26,2	12,2	52,2	100

$$p = 0,267 > 0,05$$

Anne öğrenim durumunun ilkokul olduğu ailelerin %9,2'si ortaokul olan ailelerin %8,5'i, lise olan ailelerin %9,8'i, üniversite olan ailelerin %10,9'u her zaman sporun dersleri olumsuz etkilediğini düşünmektedir. Tüm öğrenim düzeylerinde bu oranın az olduğu görülmektedir. Yapılan ki-kare analizinde de görüldüğü gibi Anne öğrenim durumlarına göre sporun dersleri olumsuz etkilediği düşüncesi dağılımı istatistikî olarak anlamlı bulunmamıştır.($p < ,05$).Poyraz'ın yaptığı çalışmada spor etkinliklerine katılan ve katılmayan öğrenciler arasında akademik başarı açısından iki grup arasında anlamlı bir fark bulunamamış ve bu çalışma spor faaliyetlerine katılımın dersleri olumlu ya da olumsuz yönde etkilemediğini göstermiştir. (Poyraz,1999).

Ailenin çocuğuna sporu bırakması için baskı yapması tutumunun anne öğrenim düzeyine göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 67'de verilmiştir.

Tablo 67. Ailenin çocuğuna sporu bırakması için baskı yapması tutumunun anne öğrenim düzeyine göre dağılımı tablosu

Anne Öğrenim Düzeyi		Sporu bırakmam için bana baskı yaparlar.				Toplam
		Her zaman	Nadiren	Sık Sık	Hiçbir zaman	
İlkokul	n	7	24	9	198	238
	%	2,9	10,1	3,8	83,2	100
Ortaokul	n	9	7	1	77	94
	%	9,6	7,4	1,1	81,9	100
Lise	n	5	7	5	105	122
	%	4,1	5,7	4,1	86,1	100
Üniversite	n	5	0	1	40	46
	%	10,9	,0	2,2	87,0	100
Toplam	n	26	38	16	420	500
	%	5,2	7,6	3,2	84,0	100

$$p = 0,047 < 0,05$$

Anne öğrenim düzeyinin ilkokul olduğu ailelerde her zaman yanıtını verenler %2,9, ortaokul mezunu olanlarda %9,6, lise mezunu olanlarda %4,1, üniversite olanlarda %10,9 dur. Baskı yapmayan ailelerin %83,2'si ilkokul, %81,9'u ortaokul, %86,1'i lise, %87,0'ı üniversite mezunu olan anneler bulunmaktadır. Tablodaki dağılım, 05 anlam düzeyinde istatistikî açıdan anlamlı bulunmuştur ($p < ,05$) Ailedeki spor yapmamaya karşı tutumda anne öğrenim düzeylerine göre anlamlı farklılıklar vardır. Aile öğrenim düzeyi yükseldikçe

Kılıç'ın okul takımlarında yer alan sporcu öğrencilerin kulüp bazında spor yapma oranları ve bunu etkileyen faktörler adlı çalışmasında araştırmaya katılanlardan ailesinden spor yapması konusunda destek görenlerden annesi ilkokul mezunu olanların %25'i, ortaokul mezunu annelerin %15'i, lise mezunu annelerin %15'i, üniversite mezunu annelerin ise %5'i çocuklarının spor yapmalarına karşı çıkmaktadır. Bu tutumun % 40'ı ise okuryazar olmayan ailelerden oluşmaktadır. Yani aile eğitim seviyesi yükseldikçe spora karşı olumsuz tutum artmaktadır.(Kılıç, 2006). Yapılan çalışmalarda göstermektedir ki yüksek öğrenim düzeyindeki aileler çocuklarını spor yapmamaları konusunda daha fazla baskı yapmaktadır.

Ailenin çocuğunun müsabaka ve yarışmalarını izlemeye gitmesi tutumunun Baba öğrenim düzeyine göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 68'de verilmiştir

Tablo 68. Ailenin çocuğunun müsabaka ve yarışmalarını izlemeye gitmesi tutumunun Baba öğrenim düzeyine göre dağılımı tablosu

Baba Öğrenim Düzeyi		Müsabaka ve yarışmalarını izlemeye gelirler				Toplam
		Her zaman	Nadiren	Sık Sık	Hiçbir zaman	
İlkokul	n	36	49	21	29	135
	%	26,7	36,3	15,6	21,5	100
Ortaokul	n	39	35	18	19	111
	%	35,1	31,5	16,2	17,1	100
Lise	n	82	35	18	21	156
	%	52,6	22,4	11,5	13,5	100
Üniversite	n	53	14	16	14	97
	%	54,6	14,4	16,5	14,4	100
Okur-yazar Değil	n	1	0	0	0	1
	%	100,0	,0	,0	,0	100
Toplam	n	211	133	73	83	500
	%	42,2	26,6	14,6	16,6	100

$p = 0,001 < 0,05$

Baba öğrenim düzeyinin ilkokul olduğu ailelerde çocuğunun müsabaka ve yarışmalarını izleme konusunda %26,7'si, ortaokul olduğu ailelerde %35,1'i, lise olduğu ailelerde %52,6'sı, üniversite olanlarda ise %54,6'sı her zaman yanıtını vermiştir. Hiç bir zaman yanıtını verenlerden baba öğrenim durumu ilkokul olanlar %21,5, ortaokul olanlar %17,1, lise olanlar %13,5, üniversite olanların ise %14,4 'tür. Bu dağılım istatistikî olarak anlamlı bulunmuş, baba öğrenim durumuna göre ailelerin çocuklarının antrenman ve müsabakasını izleme oranlarında anlamlı farklılıklara rastlanmıştır. Baba öğrenim düzeyi yüksek olan ailelerde izleme oranı yüksektir.

Şimşek'in çocukların spora yönlendirilmesinde aile görüşlerinin değerlendirilmesi adlı araştırmasında çocuklarının sportif etkinliklerini izlemeleri konusunda ailelerin %50,2'si ara sıra %23,5'inin her zaman %24,9'unun sık sık %1,4'ünün ise hiçbir zaman yanıtı vermiştir. (Şimşek, 2005). Tümer'in gençleri spora yönlendirmede ailenin etkisi adlı çalışmasında ailelerin çocuğunun müsabakasını izleme oranı %17,5iken izlemeyenlerin oranı %28'dir. Bu durum ailelerin ilgisizliğini göstermiştir.(Tümer,2001) Ailenin çocuk üzerinde pek çok görevleri vardır. Aile ortamında çocuk olumlu gelişim sergiler olumlu gelişimin devam etmesi için ailenin çocuğunu kollaması izlemesi desteklemesi ve yönlendirmesi gerekmektedir.

Ailenin evde sporla ilgili gazete ve dergi haberleri okuma durumunun baba öğrenim düzeyine göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 69'da verilmiştir

Tablo 69. Ailenin evde sporla ilgili gazete ve dergi haberleri okuma durumunun baba öğrenim düzeyine göre dağılımı tablosu

Baba Öğrenim Düzeyi		Evde sporla ilgili gazete ve dergi haberleri okunur.				Toplam
		Her zaman	Nadiren	Sık Sık	Hiçbir zaman	
İlkokul	n	43	40	32	20	135
	%	31,9	29,6	23,7	14,8	100
Ortaokul	n	44	28	17	22	111
	%	39,6	25,2	15,3	19,8	100
Lise	n	63	53	27	13	156
	%	40,4	34,0	17,3	8,3	100
Üniversite	n	44	31	11	11	97
	%	45,4	32,0	11,3	11,3	100
Okur-yazar Değil	n	1	0	0	0	1
	%	100,0	,0	,0	,0	100
Toplam	n	195	152	87	66	500
	%	39,0	30,4	17,4	13,2	100

$$p = 0,099 > 0,05$$

Evde sporla ilgili dergi ve gazetelerin okunma oranına bakıldığında babanın ilkökul mezunu olduğu ailelerde %31,9, ortaokul mezunlarında %39,6, lise mezunlarında %40,4, üniversite mezunlarında %45,4 her zamandır. Tablodaki dağılım istatistikî olarak anlamlı bulunmamıştır. Tümer'in gençleri spora yönlendirmede ailenin etkisi adlı çalışmasında aktif spor yapan 200 denekten eve giren gazetelerde spor sayfaları hangi ölçüde okunuyor sorusuna %44'ü her zaman, %6,5'i hiçbir zaman yanıtını vermiştir.(Tümer, 2001)

Ailenin çocuğunu başarılı olduğunda ödüllendirme tutumunun baba öğrenim düzeyine göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 70'de verilmiştir

Tablo 70. Ailenin çocuğunu başarılı olduğunda ödüllendirme tutumunun baba öğrenim düzeyine göre dağılımı tablosu

Baba Öğrenim Düzeyi	Dereceye girdiğimde veya başarılı olduğumda ödüllendirir.				Toplam	
	Her zaman	Nadiren	Sık Sık	Hiçbir zaman		
İlkokul	n	65	35	19	16	135
	%	48,1	25,9	14,1	11,9	100
Ortaokul	n	51	30	19	11	111
	%	45,9	27,0	17,1	9,9	100
Lise	n	94	32	23	7	156
	%	60,3	20,5	14,7	4,5	100
Üniversite	n	67	15	9	6	97
	%	69,1	15,5	9,3	6,2	100
Okur-yazar Değil	n	0	1	0	0	1
	%	,0	100,0	,0	,0	100
Toplam	n	277	113	70	40	500
	%	55,4	22,6	14,0	8,0	100

$p = 0,030 < 0,05$

Tabloda ödüllendirmenin her zaman olduğu baba öğrenim düzeyi üniversite olan ailelerde %69,1, lise %60,3, ilkokul %48,1, ortaokul %45,9 ‘dur. Ödüllendirme babanın ilkokul mezunu olduğu ailelerde %11,9,ortaokul mezunlarında %9,9, lise mezunlarında %4,5, üniversite mezunlarında %6,2 hiçbir zamandır. Baba öğrenim düzeyi azaldıkça ödüllendirmenin azaldığı sonucu çıkmaktadır. Bu dağılım istatistikî olarak, 05 anlam düzeyinde anlamlı ($p<,05$) bulunmuştur. Ailede sporda başarıyı ödüllendirme öğrenim düzeyi yüksek ailelerde düşük olanlara oranla yüksektir. Kılıç’ın yaptığı araştırmada ailesinden destek görenlerin çocukların çoğunun babası lise mezunu, ayrıca babanın öğrenim düzeyi yükseldikçe spora verdiği desteğin oranı yükselmektedir.(Kılıç, 2006)

Ailenin çocuğunu devamlı spora teşvik etmesi tutumunun baba öğrenim düzeyine göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 71’de verilmiştir

Tablo 71. Ailenin çocuğunu devamlı spora teşvik etmesi tutumunun baba öğrenim düzeyine göre dağılımı tablosu

Baba öğrenim Düzeyi		Beni devamlı spor yapmam için teşvik ederler				Toplam
		Her zaman	Nadiren	Sık Sık	Hiçbir zaman	
İlkokul	n	64	29	26	16	135
	%	47,4	21,5	19,3	11,9	100
Ortaokul	n	58	26	22	5	111
	%	52,3	23,4	19,8	4,5	100
Lise	n	119	15	17	5	156
	%	76,3	9,6	10,9	3,2	100
Üniversite	n	68	16	11	2	97
	%	70,1	16,5	11,3	2,1	100
Okur-yazar Değil	n	1	0	0	0	1
	%	100	,0	,0	,0	100
Toplam	n	310	86	76	28	500
	%	62,0	17,2	15,2	5,6	100

$p = 0,000 < 0,05$

Ailede spora teşvikin baba öğrenim düzeylerine karşılaştırıldığı tabloda teşvikin her zaman yapıldığı babanın öğrenimi ilkokul olanlarda %47,4, ortaokul olanlarda %52,3, lise olanlarda %76,3, üniversite olanlarda %70,1' lise ve üniversiteye oranla spora devamlı teşvikin az olduğu görülmektedir. Tablodaki bu dağılım istatistikî olarak anlamlı bulunmuştur ($p < ,05$). Pepe ve arkadaşlarının (2005) 7–15 yaş grubunda yaptıkları çalışmada sosyo-ekonomik durumun ailenin spora yönlendirmesi arasındaki ilişkiyi incelemişler, sonucunda ailenin eğitim seviyesi yükseldikçe çocukların spor yapma oranının da arttığını ortaya çıkmıştır. Eskiden ailelerin öğrenim düzeyi spora başlamada ve birçok faktöre etki ederken artık aileler öğrenim düzeyleri düşükte olsa kendilerini geliştirerek birçok sosyal aktivitede çocuklarına izin vermekle birlikte katılmaları konusunda teşvik etmektedirler.

Ailenin çocuğunun müsabaka ve yarışmalarını izlemeye gitmesi tutumunun baba mesleğine göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 72'de verilmiştir

Tablo 72. Ailenin çocuğunun müsabaka ve yarışmalarını izlemeye gitmesi tutumunun baba mesleğine göre dağılımı tablosu

Baba Mesleği		Müsabaka ve yarışmalarını izlemeye gelirler				Toplam
		Her zaman	Nadiren	Sık Sık	Hiçbir zaman	
İşçi	n	44	28	17	17	106
	%	41,5	26,4	16,0	16,0	100
Memur	n	38	13	14	10	75
	%	50,7	17,3	18,7	13,3	100
Çiftçi	n	3	6	2	2	13
	%	23,1	46,2	15,4	15,4	100
Serbest. Meslek	n	53	60	15	27	155
	%	34,2	38,7	9,7	17,4	100
Emekli	n	27	6	9	9	51
	%	52,9	11,8	17,6	17,6	100
Diğer	n	46	20	16	18	100
	%	46,0	20,0	16,0	18,	100
Toplam	n	211	133	73	83	500
	%	42,2	26,6	14,6	16,6	100

$p = 0,012 < 0,05$

Öğrencilerde ailelerinin müsabaka ve yarışmalarını izlemeye gelmemesi durumuna babası işçi olanlar %16,0, memur olanlarda %13,3, çiftçi olanlarda %15,4, serbest meslek sahibi olanlarda %17,4, emekli olanlarda %17,6 ve bunlardan farklı meslek grubuna dâhil olanlarda %18,0'ı hiçbir zaman yanıtını vermiştir. Her zaman yanıtını verenlerden en yükseği % 52,9 ile emekli babaya sahip öğrencilerdir. Bu durum emekli babaların çocuklarıyla daha fazla ilgilenebildikleri anlamına gelebilir. P değerinin, 05 anlamlılık düzeyinden düşük olması baba meslekleri arasında ailelerin çocuğunun müsabaka ve yarışmalarını izleyebilmesi bakımından anlamlı düzeyde farklılıklar ortaya çıktığını göstermektedir. Ortaöğretim öğrencilerinin ders dışı okul spor faaliyetlerine katılımı ve sorunları adlı çalışmada baba mesleği ne olursa olsun destekleyenler %39,7 fikir beyan etmeyenler %43,6 desteklemeyenlere (%16,7) oranla daha yüksek bulunmuş. Çocuğunun spor yapmasına karşı ailenin düşüncesi üzerine baba mesleğinin etki etmediği söylenebilir. Baba mesleği ve çocuğunun spora katılımı arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanamamıştır (Selçuk, 2006). Kılıç'ın okul takımlarında yer alan sporcu öğrencilerin kulüp bazında spor yapma oranları ve bunu etkileyen faktörler adlı araştırmasında çocuklarının spor yapması konusunda babalarının ilgilenebmediğini ifade

eden öğrencilerin %26,7'sinin babasının işçi , %28,3'ünün memur %16,7'sinin çiftçi ,%23,3'ünün serbest meslek ,%5'inin ise işsiz olduğunu ifade etmiş ve en az ilgiyi de serbest meslek sahibi velilerin gösterdiğini ifade etmiştir. (Kılıç, 2006) 1873 orta öğretim öğrencisi üzerinde yapılan araştırmada serbest meslek sahibi olan annelerin çocuğunu spor yapması için destekleme oranı %56 ile en yüksek iken emekli ve memur anneler ise %12,9 ile desteklemediklerini en az oranda ifade etmişlerdir. Anlamli ilişkiye rastlanmıştır.(Selçuk, 2006). Bu çalışmalarda göstermektedir ki ailelerin çocuklarının sportif aktiviteleri ile ilgilenebilmeleri yaptıkları mesleğe göre değişebilmektedir.

Ailenin çocuğunu devamlı spora teşvik etmesi tutumunun aile aylık gelir düzeyine göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 73'de verilmiştir

Tablo 73. Ailenin çocuğunu devamlı spora teşvik etmesi tutumunun aile aylık gelir düzeyine göre dağılımı tablosu

Aylık gelir Düzeyi		Beni devamlı spor yapmam için teşvik ederler				Toplam
		Her zaman	Nadiren	Sık sık	Hiçbir zaman	
500 ytl ve altı	n	30	12	6	5	53
	%	56,6	22,6	11,3	9,4	100
501 ve 750 ytl arası	n	69	8	18	13	108
	%	63,9	7,4	16,7	12,0	100
751 ve 1000 ytl arası	n	91	32	24	7	154
	%	59,1	20,8	15,6	4,5	100
1001 ve 1250 ytl arası	n	63	25	17	0	105
	%	60,0	23,8	16,2	,0	100
1250 ytl ve üstü	n	57	9	11	3	80
	%	71,3	11,3	13,8	3,8	100
Toplam	n	310	86	76	28	500
	%	62,0	17,2	15,2	5,6	100

$$p = 0,002 < 0,05$$

Öğrencilerden ailenin teşvikini her zaman gördüğünü ifade eden en düşük gelir grubu (%56,6)500 ytl ve aşağısıdır. En yüksek(%71,3) grup ise 1250 ytl ve yukarısıdır. 501 ve 750 ytl arası gelire sahip öğrencilerin %63,9 'u aile teşvikini her zaman görmüşlerdir.751 ve 1000 ytl arası gelir grubunda aile teşviki %59,1, 1001 ve 1250 ytl arası gelir grubunda ise teşvik %60,0 dır. Gelir grupları ve ailede spora teşvik arasında anlamlı ilişkilere rastlanmıştır. Geliri yüksek ailelerde devamlı spora yapmaya teşvik

düşük olanlara oranla daha yüksektir. Göktaş (1994) farklı sosyo-ekonomik yapıdaki orta öğretim öğrencilerinin spora katılımına etki eden faktörleri konulu çalışmasında ailenin çocuklarının spor yapmasına manevi ve maddi desteğinin gelir seviyesi yükseldikçe arttığını gelir seviyesi düştükçe bu desteğin azaldığını ifade etmiştir. Ekonomik düzeyi yüksek olan ailelerde çocuklara sunulan sportif imkânlar artacaktır ve bu durumda çocukların spora teşvik edilmesini o oranda arttıracaktır. Kılıç (2006)yaptığı çalışmada, ailenin ortalama aylık gelirinin ailenin spor yapılmasına karşı tutumu üzerinde etkili olduğu istatistiksel olarak belirlemiş, ailenin ortalama aylık geliri arttıkça ailenin spora karşı tutumunu da olumlu düzeyde arttırdığını tespit etmiştir. (Kılıç, 2006)

Ailenin çocuğunu devamlı spora teşvik etmesi tutumunun Ailede sporcu varlığı durumuna göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 74’de verilmiştir.

Tablo 74. Ailenin çocuğunu devamlı spora teşvik etmesi tutumunun ailede sporcu varlığı durumuna göre dağılımı tablosu

Ailede sporcu Varlığı durumu		Beni devamlı spor yapmam için teşvik ederler				Toplam
		Her zaman	Nadiren	Sık sık	Hiçbir zaman	
Evet	n	150	46	37	6	239
	%	62,8	19,2	15,5	2,5	100
Hayır	n	160	40	39	22	261
	%	61,3	15,3	14,9	8,4	100
Toplam	n	310	86	76	28	500
	%	62,0	17,2	15,2	5,6	100

$$p = 0,029 < 0,05$$

Yukarıdaki tabloya göre ailem beni devamlı spor yapmaya teşvik eder sorusuna “her zaman” diyen %62,8’inin ailesinde spor yapan birisinin olduğu %61,3’ünün ise ailesinde spor yapan birisinin olmadığı görülmektedir. Ailesinde spor yapan birisi olan deneklerin %2,5’i ailem spora teşvik eder sorusuna “hiçbir zaman “ yanıtını vermiş ailesinde sporcu olmayan denekler ise bu soruya %8,4’ü “hiçbir zaman “yanıtını vermiştir. Ki-kare analiz sonucuna göre Ailesinde spor yapan birisi olan ve olmayanlar arasında devamlı spora teşvik açısından anlamlı bir fark vardır.(0,029 < 0,05).spora

yönelmede ailenin olumlu yaklaşımı önemli bir etkidir. Seraslan ve Akkaya ortaöğretim gençliğinin sportif tercihlerini etkileyen sosyo-ekonomik faktörleri

incelemiş aile bireylerinin spor yapmasının spora yönelmeyi olumlu etkilediğini belirtmiştir.(Seraslan ve Akkaya, 2000) Ailede sporcu birisinin varlığı spora yönelmeyi ve başarıyı etkileyebilmektedir. Çocuk ailenin ailesini taklit ederek büyür. Onların olumlu ve olumsuz davranışlarını benimseyerek kendi davranışlarına buna göre yön verebilmektedir.

Ailenin çocuğunu devamlı spora teşvik etmesi tutumunun cinsiyete göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 75’de verilmiştir

Tablo 75. Ailenin çocuğunu devamlı spora teşvik etmesi tutumunun cinsiyete göre dağılımı tablosu

Cinsiyet		Beni devamlı spor yapmam için teşvik ederler				Toplam
		Her zaman	Nadiren	Sık sık	Hiçbir zaman	
Kız	n	102	33	25	10	170
	%	60,0	19,4	14,7	5,9	100
Erkek	n	208	53	51	18	330
	%	63,0	16,1	15,5	5,5	100
Toplam	n	310	86	76	28	500
	%	62,0	17,2	15,2	5,6	100

$$p = 0,807 > 0,05$$

Ailenin spora teşvik etmesinin cinsiyetlere göre dağılımının yapıldığı tabloda bu teşvikin kızlarda %60,0 her zaman, %19,4 nadiren, %14,7 sık sık, %5,9 hiçbir zaman olduğu görülmektedir. Erkeklerde ise %63,0 her zaman, %16,1 nadiren , %15,5 sık sık, %5,5 hiçbir zaman olduğu tespit edilmiştir. Yukarıdaki tabloda yapılan ki- kare analizine göre anlamlılık derecesinin 0,05 anlamlılık düzeyinden büyük olması cinsiyetler arasında ailenin spora teşvik etmesi açısından anlamlı farklılıklar olmadığını göstermektedir. Ailelerin çocukları arasında cinsiyet ayrımı gözetmeden ilgilerine göre bir spor branşına teşvik etmeleri en doğru davranış olmalıdır. Günümüzde sporun birçok branşında kadınlarda erkekler kadar başarılı olmaktadır.(Hergüner, 1991: 90)

Ailenin çocuğunu devamlı spora teşvik etmesi tutumunun okudukları okul türüne göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 76’da verilmiştir.

Tablo 76. Ailenin çocuğunu devamlı spora teşvik etmesi tutumunun okudukları okul türüne göre dağılımı tablosu

Okul türü		Beni devamlı spor yapmam için teşvik ederler				Toplam
		Her zaman	Nadiren	Sık Sık	Hiçbir zaman	
Devlet Okulu	n	286	77	72	27	462
	%	61,9	16,7	15,6	5,8	100
Özel Okul	n	24	9	4	1	38
	%	63,2	23,7	10,5	2,6	100
Toplam	n	310	86	76	28	500
	%	62,0	17,2	15,2	5,6	100

$$p = 0,522 > 0,05$$

Devlet okulu öğrencilerinin %61,9'u ailelerinin spora teşvikinin her zaman %16,7'si nadiren, %15,6'sı sık sık, %5,8'i hiçbir zaman olduğunu belirtmektedirler. Özel okulu öğrencilerinin %63,2'si her zaman, %23,7'si nadiren,% 10,5'i sık sık, %2,6'sı hiçbir zaman ailelerinin spora teşvik etmediğini belirtmişlerdir. ki- kare analizine göre p değerinin 0,05 anlamlılık düzeyinden büyük olması okul türlerine arasında ailenin spora teşvik etmesi bakımından anlamlı farklılıklar olmadığını göstermektedir.

3.9. Okul türüne göre okul spor imkânları ve kullanılabilirlik düzeyine ilişkin öğrenci görüşleri

Deneklerin okudukları okulların spor imkânları ve bunların kullanılabilirliğine verdikleri cevaplar ile okul türü arasındaki ilişki aşağıda tablolar halinde verilmiştir.

Branşla ilgili spor malzemesi yeterlilik düzeyinin okul türüne göre dağılımı çapraz tablo ve ki- kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 77'de verilmiştir.

Tablo 77. Branşla ilgili spor malzemesi yeterlilik düzeyinin okul türüne göre dağılımı tablosu

Okul türü		Branşla ilgili spor malzemeleri yeterli değil			Toplam
		Katılıyorum	Fikrim yok	Katılmıyorum	
Devlet okulu	n	212	70	180	462
	%	45,9	15,2	39,0	100
Özel okul	n	11	3	24	38
	%	28,9	7,9	63,2	100
Toplam	n	223	73	204	500
	%	44,6	14,6	40,8	100

$$p = 0,014 < 0,05$$

Spor branşları ile ilgili malzeme durumuna okul türleri açısından öğrenci görüşlerine bakıldığında spor malzemesinin devlet okullarında %45,9'unun, özel okullarda %28,9'unun yeterli olmadığını düşünmektedirler yeterli bulduğunu söyleyen öğrencilerden %39,0'ı devlet, %63,2'si özel okullardır. Her iki okul türünde de branşlarla ilgili spor malzemelerinin yeterli olmadığı görüşü toplamda %44,6 ile fazladır. Yapılan ki-kare analizinde p'nin 0,05 anlamlılık düzeyinden küçük olması ile malzeme durumunun okul türlerine göre anlamlı farklılıklar oluşturduğu görülmektedir. Pehlivan ve arkadaşlarının (1993) çalışmalarında okul spor etkinliklerini engelleyen on faktör sıralamasında ilk sırada % 66 ile salon saha araç gereç ve malzeme yetersizliği olduğunu belirtmektedir. Gökteş (1994)'ın spora yönlendirmede ailenin etkisi adlı araştırmasında öğrencilerin sportif faaliyetlere katılımlarında karşılaştıkları sorunlar olarak tesis araç ve gereç yetersizliği birinci sırada okul spor faaliyetlerinin yetersizliği ikinci sırada gelmektedir.

Branşa uygun saha bulunma durumunun okul türüne göre dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 78'de verilmiştir.

Tablo 78. Branşa uygun saha bulunma durumunun okul türüne göre dağılımı tablosu

Okul türü		Kendi spor branşını yapacak uygun saha yok			Toplam
		Katılıyorum	Fikrim yok	Katılmıyorum	
Devlet okulu	n	242	50	170	462
	%	52,4	10,8	36,8	100
Özel okul	n	9	7	22	38
	%	23,7	18,4	57,9	100
Toplam	n	251	57	192	500
	%	50,2	11,4	38,4	100

$$p = 0,003 < 0,05$$

Kendi spor branşını yapacak uygun sahanın olmadığı görüşüne devlet okullarında okuyan öğrencilerin %52,4'ü, özel okullarda okuyan öğrencilerin %23,7'si katılmaktadır. Uygun sahanın olduğunu düşünen öğrencilerin %36,8'i devlet , %57,9'u ise özel okullarda okuyan öğrencilerdir. Özel okullarda okuyan öğrencilerin saha konusunda imkânlarının daha fazla olduğu görülmektedir. Bu dağılım ki-kare analizinde de, 05 anlam düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Korucu ve Mollaoğulları'nın (

2005) Denizli ilköğretim okullarındaki beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları güçlükler ve okul yöneticilerinin beden eğitimi derslerinde karşılaştıkları sorunlarla ilgili düşüncelerinin değerlendirilmesi çalışmasında beden eğitimi derslerinde araç gereç sıkıntısı oyun alanlarının yetersizliği ve okullarda salon olmaması konularında sıkıntı çektikleri sonucuna varmışlardır. Dalkıran ve arkadaşları (2004) Ankara ili devlet ve özel ilk ve orta öğretim okullarındaki beden eğitimi öğretmenlerinin ders dışı etkinliklerinde kapalı spor alanlarının etkin kullanımı üzerine görüşleri adlı çalışmalarında beden eğitimi etkinliklerinin amaca uygun yapılmasında tesis araç ve gerecin önemli yeri vardır görüşüne beden eğitimi öğretmenleri tamamen (%100) katıldıklarını belirtmişlerdir. Okul türü ile okul tesisleri arasında istatistiksel olarak bir ilişki olduğu ifade edilmiştir. Kılıç (2006)'ın okul takımlarında yer alan sporcu öğrencilerin kulüp bazında spor yapma oranları ve bunu etkileyen faktörler adlı çalışmasında okullarda öğrencilerin antrenman yapmak için zorlandığı, kullandıkları tesisin son derece yetersiz olduğu saptanmıştır. Araştırma sonucunda sporcuların sadece %18,2'sinin okul müsabakaları için antrenman yapacak yeterli tesis bulunduğu belirtilmiştir.

Okullarında sporcu öğrencilerin kullanabileceği soyunma odaları bulunma durumunun okul türüne göre dağılımı çapraz tablo ve ki- kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 79'da verilmiştir.

Tablo 79. Sporcu öğrencilerin kullanabileceği soyunma odaları bulunma durumunun okul türüne göre dağılımı tablosu

Okul türü		Beden eğitimi dersleri ve ders dışı egzersizler için kullanabileceğimiz ayrı soyunma odaları yok			Toplam
		Katılıyorum	Fikrim yok	Katılmıyorum	
Devlet okulu	n	289	39	134	462
	%	62,6	8,4	29,0	100
Özel okul	n	14	4	20	38
	%	36,8	10,5	52,6	100
Toplam	n	303	43	154	500
	%	60,6	8,6	30,8	100

$$p = 0,006 < 0,05$$

Özel okullarda okuyan öğrencilerin %36,8'i, devlet okullarında okuyan öğrencilerin %62,6'sı ayrı soyunma odalarının olmadığını düşünmektedir. Soyunma odası olan

öğrencilerin %29,0'ı devlet , %52,6'sı özel okullarda okumaktadır. Bu dağılım istatistikî açıdan anlamlı bulunmuş ve özel okullarda okuyan öğrencilerin soyunma odası imkânının devlet okullarında okuyanlara oranla fazla olduğu tespit edilmiştir. Özşaker ve Orhun (2005) ilköğretim okullarında beden eğitimi dersinin amaç ve içeriğine ilişkin sorunlar isimli çalışmalarında beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar arasında %23 lük oranla soyunma odaları ve spor salonunun olmaması olduğunu belirtmişlerdir. Hergüner (2001)'in farklı liselerdeki sporcu öğrencilerin problem ve beklentilerinin belirlenmesi adlı çalışmasında birçok okulda duş ve soyunma odasının olmadığı soyunma odası olanlarında yetersiz ve sağlığa uygun koşullarda olmadığı tespit edilmiştir.

Okullarında sporcu öğrencilerin kullanabileceği kendilerine ait dolap bulunma durumunun okul türüne göre dağılımı çapraz tablo ve ki- kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 80'de verilmiştir.

Tablo 80. Okullarında sporcu öğrencilerin kullanabileceği kendilerine ait dolap bulunma durumunun okul türüne göre dağılımı tablosu

Okul türü		Sınıf ve soyunma odalarımızda kullanabileceğimiz kendimize ait dolap yok			Toplam
		Katılıyorum	Fikrim yok	Katılmıyorum	
Devlet okulu	n	349	33	80	462
	%	75,5	7,1	17,3	100
Özel okul	n	21	4	13	38
	%	55,3	10,5	34,2	100
Toplam	n	370	37	93	500
	%	74,0	7,4	18,6	100

$$p = 0,019 < 0,05$$

Öğrencilerin egzersiz ve ders sonrası kendilerine ait kullanabilecekleri dolap durumuna devlet okullarında okuyan öğrencilerin %75,5'i dolaplarının olmadığını , %7,1, bu konuda fikrinin olmadığını , %17,3'ü ise dolaplarının olduğunu belirtmişlerdir. Devlet okullarından dolap olmama durumunun yarıdan fazla olduğu görülmektedir. Özel okullarda okuyan öğrencilerin %55,3'ü dolaplarının olduğunu , %34,2'si olmadığını ifade etmektedir. Devlet okullarında okuyan öğrencilerin dolap konusunda daha mağdur olduğu söylenebilir. Bu durum istatistikî açıdan anlamlı bulunmuş ve okul türlerine göre öğrenci görüşleri arasında anlamlı farklılıklara rastlanmıştır. Özel okullar her konuda

öğrencilerine daha iyi imkanlar sağlamaktadır. Özel okulların eğitim kalitesi ve öğrencilerine sundukları sosyal ve kültürel imkanlar oldukça iyidir. Özel okula gidebilen çocuklar genelde maddi sıkıntısı olmayan ailelerin çocukları olduğundan diğer çocuklara oranla sporla ilgili yetersizlikleri günlük yaşamlarında da daha az karşılaşmaktadırlar.(Hergüner, 2001:313) Gençlere eşit şartlarda eğitim öğretim imkanları sunmak onlara sağlık yaşam koşulları oluşturmak önce devlet sonra anne baba ve eğitimcilerin görevidir.

Sporcu öğrencilerin Beden eğitimi dersi veya egzersiz sonrası duş alma imkanının Okul türüne göre dağılımı çapraz tablo ve ki- kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 81’de verilmiştir.

Tablo 81. Sporcu öğrencilerin beden eğitimi dersi veya egzersiz sonrası duş alma imkanının okul türüne göre dağılımı tablosu

Okul türü		Kullanabileceğimiz duşlar yok			Toplam
		Katılıyorum	Fikrim yok	Katılmıyorum	
Devlet okulu	n	388	31	43	462
	%	84,0	6,7	9,3	100
Özel okul	n	25	3	10	38
	%	65,8	7,9	26,3	100
Toplam	n	413	34	53	500
	%	82,6	6,8	10,6	100

$$p = 0,004 < 0,05$$

Her iki okul türünde duş alma imkânının %82,6 olmadığı %10,6 olduğu görülmektedir. Duş olmadığını ifade öğrencilerden devlet okullarında okuyanların %84,0’ı, özel okullarda okuyanların %65,8’i dir. Duş alma imkanının özel okullarda da az olduğu dikkat çeken bir konudur. Okul türlerine göre öğrenci görüşleri dağılımı anlamlı ($p < 0,05$) bulunmuştur.Hergüner (2001) farklı liselerdeki sporcu öğrencilerin problem ve beklentilerinin belirlenmesi adlı çalışmasında özel liselerde okuyan sporcu öğrencilerin problem alanlarında diğer okul türlerine oranla daha az problem sahibi oldukları tespit etmiştir.,Araştırmada öğrenci problemleri arasında birinci sırada duş alma imkanı olmadığı maddesi çıkmıştır.sporcu öğrencilerin en temel ihtiyacı olan yıkanma duş alan koşullarının kendisine sağlanmaması hem ailenin hem de eğitimcilerin yakından ilgilendirmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Okullarında sporcu öğrencilerin sıcak su kullanma imkanının okul türüne göre dağılımı çapraz tablo ve ki- kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 82’de verilmiştir.

Tablo 82. Okullarında sporcu öğrencilerin sıcak su kullanma imkanının okul türüne göre dağılımı tablosu

Okul türü		Beden eğitimi dersi veya egzersiz sonrası sıcak su kullanma imkânımız yok			Toplam
		Katılıyorum	Fikrim yok	Katılmıyorum	
Devlet okulu	n	372	35	55	462
	%	80,5	7,6	11,9	100
Özel okul	n	26	5	7	38
	%	68,4	13,2	18,4	100
Toplam	n	398	40	62	500
	%	79,6	8,0	12,4	100

$$p = 0,200 > 0,05$$

Devlet okullarında okuyan öğrencilerin %80,5’i, devlet okullarında okuyan öğrencilerin %68,4’ü sıcak su kullanma imkânlarının olmadığını belirtmişlerdir.. Yine de devlet okullarında okuyan öğrencilerin bu sorunla daha fazla karşılaştıkları görülmektedir. İstatistiksel olarak Okula türleri arasında sıcak su kullanma durumu bakımından anlamlı farklar olmadığı her iki okul türünde de bu oran yüksek olduğu tespit edilmiştir.

3.10. Okul türü ve cinsiyete göre okulun spor ve sporcu ile ilgili tutumuna ilişkin öğrenci görüşleri

Deneklerin okullarının sporla ilgili tutumlarına verdikleri cevaplar ile okul türü ve cinsiyet arasındaki ilişki aşağıda tablolar halinde verilmiştir.

Okullarda spor turnuvaları yapılma durumunun okul türüne göre dağılımı aşağıda çapraz tablo ve ki- kare analizi yapılarak Tablo 83’de verilmiştir.

Tablo 83. Okullarda spor turnuvaları yapılma durumunun okul türüne göre dağılımı tablosu

Okul türü	İsteyen herkesin katılabileceği spor turnuvaları yapılıyor				Toplam	
		Her zaman	Nadiren	Sık sık		Hiçbir zaman
Devlet Okulu	n	178	134	70	80	462
	%	38,5	29,0	15,2	17,3	100
Özel Okul	n	15	8	10	5	38
	%	39,5	21,1	26,3	13,2	100
Toplam	n	193	142	80	85	500
	%	38,6	28,4	16,0	17,0	100

$$p = 0,274 > 0,05$$

Spor turnuvalarının devlet okullarında okuyan öğrencilerin %38,5'i, özel okullarda okuyan öğrencilerin %39,5'i her zaman yapıldığını ifade etmiştir. Hiç bir zaman yapılmadığını düşünen öğrencilerden devlet okullarında okuyanlar %17,3, özel okullarda %13,2 dir. Bu oranların birbirine yakın olduğu görülmektedir. Spor turnuvalarını yapılma sıklığının okul türlerine göre anlamlı farklılıklar göstermediği yapılan ki-kare testinden de anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin spora karşı desteğinin okul türüne dağılımı aşağıda çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak Tablo 84'de verilmiştir.

Tablo 84. Öğretmenlerin spora karşı desteğinin okul türüne dağılımı tablosu

Okul türü	Öğretmenlerimden bazıları spor yapmam için beni daima destekler				Toplam	
		Her zaman	Nadiren	Sık sık		Hiçbir zaman
Devlet Okulu	n	220	118	64	60	462
	%	47,6	25,5	13,9	13,	100
Özel Okul	n	23	9	3	3	38
	%	60,5	23,7	7,9	7,9	100
Toplam	n	243	127	67	63	500
	%	48,6	25,4	13,4	12,6	100

$$p = 0,407 > 0,05$$

Spora karşı öğretmen desteği devlet okullarında %47,6, özel okullarda %60,5 her zamandır. Bu desteği alamayan öğrencilerden %13,6 oranında devlet okullarında okuyan öğrenciler , %7,9 oranında özel okullarda okuyan öğrenciler bulunmaktadır.

Okul türleri arasında Spora karşı öğretmenlerin desteği bakımından anlamlı farklılıklara rastlanmamaktadır.(P<,05)

Okullarda motive edici kamp ve gezi yapılma durumunun okul türüne göre dağılımı aşağıda çapraz tablo ve ki- kare analizi yapılarak Tablo 85’de verilmiştir.

Tablo 85. Okullarda motive edici kamp ve gezi yapılma durumunun okul türüne göre dağılımı tablosu

Okul türü		Okulumda sporcuları motive edici kamp veya geziler yapılır				Toplam
		Her zaman	Nadiren	Sık sık	Hiçbir zaman	
Devlet Okulu	n	60	92	36	274	462
	%	13,0	19,9	7,8	59,3	100
Özel Okul	n	8	11	7	12	38
	%	21,1	28,9	18,4	31,6	100
Toplam	n	68	103	43	286	500
	%	13,6	20,6	8,6	57,2	100

p = 0,006 < 0,05

Okullarda sporcu motive edici kamp ve gezi yapılma oranının her iki okul türünde de düşük olduğu görülmektedir. Devlet okulunda okuyan öğrencilerin %59,3’ü, özel okullarda okuyan öğrencilerin %31,6’sı okullarında sporcu motive edici kamp ve gezi yapılmadığını belirtmiştir. Devlet okulu öğrencilerinin %13,0’ı her zaman yapıldığını, %19,9’u nadiren yapıldığını, %7,8’i sık sık yapıldığını, özel okulda okuyanların %21,1’i her zaman, %28,9’u nadiren, %18,4’ü sık sık yapıldığını ifade etmişlerdir. Bu dağılım ki- kare testinde anlamlı bulunmuş (p < 0,05), Okul türlerine göre motive edici kamp ve gezi yapma bakımından anlamlı farklılıklara rastlanmıştır. Özel okullarda bu oran daha yüksek çıkmıştır.

Bazı öğretmenlerin sporun dersleri olumsuz etkilediğini düşünmesi tutumunun cinsiyete göre dağılımı aşağıda çapraz tablo ve ki- kare analizi yapılarak Tablo 86’da verilmiştir.

Tablo 86. Bazı öğretmenlerin sporun dersleri olumsuz etkilediğini düşünmesi tutumunun cinsiyete göre dağılımı tablosu

Cinsiyet		Bazı öğretmenlerim sporun derslerimi olumsuz etkilediğini söylemektedir				Toplam
		Her zaman	Nadiren	Sık sık	Hiçbir zaman	
Kız	n	14	58	9	89	170
	%	8,2	34,1	5,3	52,4	100
Erkek	n	37	103	45	145	330
	%	11,2	31,2	13,6	43,9	100
Toplam	n	51	161	54	234	500
	%	10,2	32,2	10,8	46,8	100

$$p = 0,017 < 0,05$$

Bazı öğretmenlerinin sporun derslerini olumsuz etkilediğini söyleyen 51 öğrenciden % 8,2'si kızlarda, %11,2'si erkeklerdedir. Hiç bir zaman söylememektedir diyen öğrencilerden %52,4'ü kızlarda %43,9'u erkeklerdedir. 0,05 anlamlılık düzeyinde cinsiyete göre öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı farklılıklara ($p < .05$) rastlanmıştır Erkeklerde öğretmenlerin derslerin olumsuz etkilendiği düşüncesi daha fazladır.

Bazı öğretmenlerin sporu bırakması için öğrenciye baskı yapması tutumunun cinsiyete göre dağılımı aşağıda çapraz tablo ve ki- kare analizi yapılarak Tablo 87'de verilmiştir.

Tablo 87. Bazı öğretmenlerin sporu bırakması için öğrenciye baskı yapması tutumunun cinsiyete göre dağılımı tablosu

Cinsiyet		Bazı öğretmenlerim sporu bırakmam için baskı yapmaktadırlar				Toplam
		Her zaman	Nadiren	Sık sık	Hiçbir zaman	
Kız	n	7	10	2	151	170
	%	4,1	5,9	1,2	88,8	100
Erkek	n	24	22	12	272	330
	%	7,3	6,7	3,6	82,4	100
Toplam	n	31	32	14	423	500
	%	6,2	6,4	2,8	84,6	100

$$p = 0,181 > 0,05$$

Öğretmenlerden sporu bırakması yönünde baskı %84,6'ile hiçbir zaman olmamaktadır. Baskı kızlarda daha az(%88,8), erkelerde daha fazla (%82,4) olmaktadır. Fakat bu durumun ki-kare testine göre $p > .05$ olmasıyla anlamlılık ifade etmemektedir.

Öğrencilere öğretmenleri tarafından sporu bırakması yönünde uygulanan baskıda cinsiyete göre farklılık oluşmamaktadır. 1873 orta öğretim öğrencisi üzerinde yapılan araştırmada. Spor organizasyonlarının en başında yaralan sorun okuldaki malzeme yetersizliği %39,1 ile birinci sırada yer almaktadır. İkinci sırada aile üçüncü sırada ise %11 ile öğretmenlerinin spora karşı çok sert oluşu yer almaktadır. Kızlar erkeklere oranla öğretmenin bu katı tutumunu daha az oranla ifade etmişlerdir.(Selçuk, 2006)

3.11. Aile öğrenim düzeyi, cinsiyet ve okul türüne göre öğrencilerin gelecekle ilgili hedeflerine ilişkin görüşleri

Aile öğrenim düzeyi, cinsiyet ve okul türüne göre deneklerin ilköğretimden sonra gitmek istedikleri okul türü ile sporla ilgili gelecekteki hedeflerine verdikleri cevapların dağılımı çapraz tablo ve ki- kare analizi yapılarak aşağıda tablolar halinde verilmiştir.

Anne öğrenim düzeyine göre İlköğretimden sonra gitmek istenen okul türü dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 88’de verilmiştir

Tablo 88. Anne öğrenim düzeyine göre İlköğretimden sonra gitmek istenen okul türü dağılımı tablosu

Anne Öğrenim Düzeyi		İlköğretimden sonra gitmek istediğiniz okul türü nedir?						Toplam
		Düz lise	Anadolu Lisesi	Fen lisesi	Meslek lisesi	Spor lisesi	Diğer	
İlkokul	n	6	59	63	35	69	5	237
	%	2,5	24,9	26,6	14,8	29,1	2,1	100
Ortaokul	n	5	27	35	10	16	1	94
	%	5,3	28,7	37,2	10,6	17,0	1,1	100
Lise	n	1	29	62	5	20	5	122
	%	,8	23,8	50,8	4,1	16,4	4,1	100
Üniversite	n	0	8	30	3	2	3	46
	%	,0	17,4	65,2	6,5	4,3	6,5	100
Toplam	n	12	123	190	53	107	14	499
	%	2,4	24,6	38,1	10,6	21,4	2,8	100

$p = 0,000 < 0,05$

Yukarıdaki tabloda anne öğrenim düzeyi ilkokul olan öğrencilerin %29,1 ‘i, ortaokul olanların %17,0’ı, lise olanların %16,4’ü, üniversite olanların %4,3’ü spor liselerini tercih etmektedirler.. Üniversite, lise ve ortaokul mezunu annelerin çocuklarının

çoğunluğunun (%65,2), (%50,8),(%37,2) fen lisesini tercih etmektedirler. Genel toplamda fen lisesi ve Anadolu lisesinden sonra spor liselerini tercih edenlerin %21,4 ile üçüncü sırada olduğu görülmektedir. Anne öğrenim düzeyleri arasında ilköğretimden sonra gitmek istenen okul türü bakımından anlamlı bir farklılıklar vardır. Öğrenim düzeyi arttıkça spor lisesini tercihinin azaldığı, anne öğrenim düzeyi yüksek ailelerde Anadolu ve fen lisesi tercihinin spor lisesinden daha fazla olduğu görülmektedir

Baba öğrenim düzeyine göre Sporla ilgili hedef dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 89’da verilmiştir

Tablo 89. Baba öğrenim düzeyine göre Sporla ilgili hedef dağılımı tablosu

Baba Öğrenim Düzeyi		Sporla ilgili gelecekteki hedefiniz nedir?					Toplam
		Milli Sporcu olmak	Para kazanmak	Antrenör olmak	Beden Eğitimi öğretmeni	Diğer	
İlkokul	n	83	4	13	18	17	135
	%	61,5	3,0	9,6	13,3	12,6	100
Ortaokul	n	70	2	8	17	14	111
	%	63,1	1,8	7,2	15,3	12,6	100
Lise	n	98	15	10	13	20	156
	%	62,8	9,6	6,4	8,3	12,8	100
Üniversite	n	57	3	4	8	25	97
	%	58,8	3,1	4,1	8,2	25,8	100
Okur-yazar Değil	n	1	0	0	0	0	1
	%	100	,0	,0	,0	,0	100
Toplam	n	309	24	35	56	76	500
	%	61,8	4,8	7,0	11,2	15,2	100

$$p = 0,037 < 0,05$$

Milli sporcu olmak tüm öğrenim düzeylerinde %61,8 ile ilk sıradadır. Beden eğitimi öğretmeni olmak isteyen %13,3’ün annesi ilkokul ,%15,3’ün annesi ortaokul, %8,3’ün annesi lise, %8,2’nin annesi üniversite mezunu öğrencilerdir. Spordan para kazanmak en alt sıradaki hedefdir. Baba öğrenim düzeyleri arasında sporla ilgili hedef bakımından anlamlı bir fark vardır. Aslan’ın Kocaeli bölgesi ilköğretim okullarında okuyan öğrencilerin spora yönelmelerinde ailenin beden eğitimi öğretmeni ve çevrenin etkileri adlı çalışmasında sporu meslek olarak seçer misiniz sorusuna evet diyen öğrenciden %42,9 u sporcu olabilmek, %21,1 i milli sporcu olabilmek,%16,8 i para kazanmak ,%10,9 u beden eğitimi öğretmeni olmak, %4,2 si antrenör olabilmek, %3,84 ü diğer

sebepler olarak belirtmiştir.(Aslan, 2002) 1873 orta öğretim öğrencisi üzerinde yapılan araştırmada erkek öğrenciler en çok üniversitede bu bölümü okumak sporu meslek olarak seçmek ve şöhretli biri olmak için, kız öğrenciler ise amatörce uğraşmak sağlıklı olmak ve sosyal açıdan gelişimlerini sağlamak için spor yaptıklarını ifade etmişlerdir.(Selçuk, 2006)

Cinsiyete göre ilköğretimden sonra gitmek istenen okul türü dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 90’da verilmiştir

Tablo 90. Cinsiyete göre ilköğretimden sonra gitmek istenen okul türü dağılımı tablosu

Cinsiyet		İlköğretimden sonra gitmek istediğiniz okul türü nedir?						Toplam
		Düz lise	Anadolu Lisesi	Fen lisesi	Meslek lisesi	Spor lisesi	Diğer	
Kız	n	4	32	80	15	32	7	170
	%	2,4	18,8	47,1	8,8	18,8	4,1	100
Erkek	n	8	91	110	38	75	7	329
	%	2,4	27,7	33,4	11,6	22,8	2,1	100
Toplam	n	12	123	190	53	107	14	499
	%	2,4	24,6	38,1	10,6	21,4	2,8	100

$$p = 0,032 < 0,05$$

Kızların %47,1’i, erkeklerin %33,4’ü fen lisesi, kızların %18,8’ierkelerin %27,7’si Anadolu lisesi, kızların %18,8’i, erkelerin %22,8’i spor liselerini tercih etmektedirler. İki cinsiyette de en fazla tercih fen liselerinden yana olmaktadır. Bunun yanında spor liselerini tercih kızlara oranla erkeklerde daha fazladır. Bu dağılım istatistiki olarak anlamlı olmakla birlikte ($p < 0,05$) ve kızlar ve erkeler arasında ilköğretimden sonra gitmek istenen okul tercihi bakımından anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Kılıç’ın yaptığı araştırmada cinsiyetin öğrencilerin gelecekte yüksek öğrenimlerine beden eğitimi ve spor yüksek okullarında okumayı istemesi üzerinde etkili olmamaktadır. Erkeklerin %85,8 i bayanların ise %14,2 si besyo ya gitmeyi tercih etmişlerdir.(Kılıç, 2006)

Okul türüne göre Sporla ilgili hedef dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 91’de verilmiştir

Tablo 91. Okul türüne göre Sporla ilgili hedef dağılımı tablosu

Okul Türü	Sporla ilgili gelecekteki hedefiniz nedir?						Toplam
	Milli Sporcu olmak	Para kazanmak	Antrenör olmak	Beden eğitimi öğretmeni olmak	Diğer		
Devlet Okulu	n	285	21	32	56	68	462
	%	61,7	4,5	6,9	12,1	14,7	100
Özel Okul	n	24	3	3	0	8	38
	%	63,2	7,9	7,9	,0	21,1	100
Toplam	n	309	24	35	56	76	500
	%	61,8	4,8	7,0	11,2	15,2	100

$$p = 0,170 > 0,05$$

Devlet okullarında okuyan öğrencilerin %61,7'si özel okullarda okuyan öğrencilerin %63,2'si milli sporcu olmak istemektedir. Beden eğitimi öğretmeni olmak isteyen öğrencilerden devlet okulu öğrencileri %12,1 iken özel okullarda beden eğitimi öğretmeni olmak isteyen öğrenci bulunmamaktadır. Ki- kare analizinde $p > 0,05$ olmasıyla özel okul ve devlet okulu öğrencileri arasında sporla ilgili hedefleri bakımından anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Okul türüne göre ilköğretimden sonra gitmek istenen okul türü dağılımı çapraz tablo ve ki-kare analizi yapılarak aşağıda Tablo 92'de verilmiştir.

Tablo 92. Okul türüne göre ilköğretimden sonra gitmek istenen okul türü dağılımı tablosu

Okul Türü	İlköğretimden sonra gitmek istediğiniz okul türü nedir?							Toplam
	Düz Lise	Anadolu Lisesi	Fen Lisesi	Meslek Lisesi	Spor Lisesi	Diğer		
Devlet Okulu	n	12	113	174	49	99	14	461
	%	2,6	24,5	37,7	10,6	21,5	3,	100
Özel Okul	n	0	10	16	4	8	0	38
	%	,0	26,3	42,1	10,5	21,1	,0	100
Toplam	n	12	123	190	53	107	14	499
	%	2,4	24,6	38,1	10,6	21,4	2,8	100

$$p = 0,796 > 0,05$$

Özel okul öğrencilerinde en yüksek tercih %42,1, devlet okulu öğrencilerinde %37,7 ile fen liseleridir. Spor lisesi tercihi devlet okulu öğrencilerinde %21,5, özel okul öğrencilerinde %21,1'dir. Her iki okul türünde de spor lisesi tercihi üçüncü

sıradadır.0,05 anlam düzeyinde okul türleri arasında ilköğretimden sonra gitmek istenen okul türü bakımından anlamlı bir fark yoktur.($p > 0,05$)

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde Öğrencilerin kişisel bilgileri ve ankete verdikleri cevapların frekans dağılımları ve sırasıyla araştırmanın alt problemlerine ilişkin sonuçlar verilmiş ve öneriler geliştirilmiştir.

Sonuçlar

Sporcu öğrencilerin %92,4'ünü devlet okul, %7,6'sında özel okul öğrencileridir.(Tablo 6) Öğrencilerin %33,9'u kız, % 66,1'ide erkektir. Sporcu öğrencilerin % 33,8 'i futbol, %19,8'i basketbol, % 19'u voleybol, % 11'i tekwando, %5'ide atletizm branşı yapmaktadır.(Tablo 7) Öğrencilerin % 47,6'sının annesi ilkokul, % 18,8'inin ortaokul, %24,4'ünün lise, %9,2'sininde üniversite mezunudur. Babaların ise % 31,2'si lise, %27'si ilkokul, %22,2'si ortaokul, %19,4'ü üniversite mezunudur. Babaların eğitim düzeyi annelerden daha yüksektir. Annelerin %84'ünün ev hanımı, %7,6 sının memur olduğu, babaların ise % 31'inin serbest meslek ,%21'inin işçi olduğu,% 15'ininde memurdur.(Tablo 8-9) Ailelerin ortalama aylık gelirleri % 30 ile orta düzeyde (751–1000 ytl arası), % 21'i 1001- 1250 ytl arası, % 16'sı 1250 ve daha yüksek gelir düzeyinde, % 21,6'sı 501–750 ytl arası , %10,6'sı 500 ytl ve daha aşağı gelir düzeyindedir. (Tablo 10) Sporcu öğrencilerin başarılarına bakıldığında henüz derecesi olmayanların oranı %48,6'dır.okullar arası müsabakalarda başarı %20,8, okul içi başarı %13,4, il dışı başarı %15,8, 'milli sporculuk %1,4'tür.Deneklerin %47,8'inin ailesinde halen spor yapan birisi bulunurken, % 52,2'sinde bulunmamaktadır.(Tablo 12)

Öğrencilerin spora başlama ve devamına etki eden faktörlerin başında %81,2 ile boş zamanlarını değerlendirme, sonrasında %62,6 ile ailenin yönlendirmesi, %61,8 ile sağlıklı kalabilmek, % 56,8 ile spor takımlarının başarısı ve sporcuya verilen değer, % 44,2 ile öğretmenin yönlendirmesi gelmektedir. Ailede spor yapan birilerinin olması spora başlama üzerinde en düşük (%24,4) etkiye sahip olandır. Bu aile içinde sporcu bireylerin az olduğunu göstermektedir. Yorulmazlar ve arkadaşlarının(2007), çalışmasında da sağlıklı kalmak aile ve boş zaman değerlendirme isteği ilk üç sırada yer almaktadır. Bu çalışma çalışmamızla benzer niteliktedir. (Tablo 11)

Sporcu öğrencilerin yaptıkları spor branşını tercih etmelerinde %45'i aileden , %25,4'ü arkadaşlardan, %16,4'ü öğretmenlerden, %12,8'i ünlü sporculardan etkilendiklerini belirtmişlerdir.(Tablo 13)

Ailenin çocuğunun spor yapmasından beklentileri incelendiğinde sağlıklı olmasını istemeleri ilk sırada yer almaktadır. İkinci sırada boş zamanlarını değerlendirmelerini istemeleri, üçüncü amaç ise ünlü sporcu olmasını istemeleri gelmektedir. (Tablo 15)

Ailelerin çocuğunun sporla ilgili maddi ihtiyaçlarını her zaman karşılama düzeylerine bakıldığında ailenin çocuğunun yol masraflarını ödemesi %72,2, branşıyla ilgili malzeme temini %64,2, spor kulübü masraflarının düzenli ödenmesi %63,4, yardımcı ek gıdalar temini %51, spor kulübüne yazdıranların % 41,5 oranındadır. Yazları spor okullarına gönderme ve branşıyla ilgili yardımcı kaynaklar temin etme ihtiyaçları en az giderilen ihtiyaçlardır.(Tablo 16)

Ailelerin % 55,4'ü çocukları başarılı olduğunda her zaman ödüllendirmektedir. Başarılı olmadığında cezalandırma oranının %88,2 ile hiçbir zaman kullanılmadığı, başarılı olmadığında tesellinin %72,8 her zaman yapıldığı tespit edilmiştir. Sporcu aileleri % 5,2 oranında sporu bırakmaları çocuklarına için her zaman baskı uygularken, % 62 oranında çocuklarının devamlı spor yapması için her zaman teşvik etmektedirler. Ailelerin çocuğunun müsabakalarını izleme oranı %42,2 her zaman, antrenmanlarını izleme oranı %28'dir.(Tablo 17)

Okullarındaki malzeme ve saha eksikliği yüzünden spora ara verme %21,7 , ailenin yorulmasını istememesi yüzünden ara verme %21,2 , kendisini başarısız hissetmesi yüzünden ara verme %15,5, ailenin derslerini aksadığını düşünmesi yüzünden ara verme %14,7 oranında etkilidir.Ailenin maddi zorlukları %5,3 oranında spora ara vermeye neden olmaktadır. .(Tablo 18)

Okulun imkanları ve bunların kullanılabilirlik durumuna bakıldığında öğrencilerin % 59'u beden eğitim derslerinde branşlarıyla ilgili çalışmalar yapamamakta ,%44'ü branşıyla ilgili malzemeyi yeterli bulmamakta, % 54'6'sı spor malzemelerini istedikleri zaman kullanamamakta, %50,2'si okullarında branşını yapacak uygun saha bulunmamakta, %60,6'sı okullarında soyunma odalarının bulunmamakta, %74'ünün kendilerine ait dolaplarının bulunmamakta ,%82,6'sının okullarında duşları

bulunmamakta, %79,6'sının ise okullarında sıcak su kullanma imkanları bulunmamaktadır.(Tablo 19)

Öğrencileri %29,2'si okulda öğretmenlerinin bazılarının önemli müsabakalarını izlemeye her zaman geldiğini, %28'i ise hiçbir zaman gelmediğini ifade etmiştir. Bu öğretmenlerin öğrencilerinin spor yapmaları ile fazla ilgili olmadıklarını göstermektedir. Okullarda başarılı sporcuları ödüllendirme oranının %61,2 ile her zaman yapıldığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin %48,6'sı öğretmenlerinden spor yapmaları konusunda tam destek aldığı, %6.2'side öğretmenlerinden sporu bırakması konusunda baskı görmektedirler.(Tablo 20)

Öğrencilerin sporla ilgili hedefleri arasında milli sporcu olmak %61,8 ile en fazla ulaşılmak istenen hedefdir.(Tablo 21)Öğrencilerin ilköğretimden sonra gitmek istedikleri okul türü çoğunlukla (%38) fen liseleri, (%24,6) Anadolu lisesi ve (%21,4) spor liseleridir.(Tablo 22)Alt problemlere ilişkin sonuçlar sırasıyla aşağıda verilmiştir.

1. Aile öğrenim düzeyi, ailede sporcu varlığı, cinsiyet, okul türüne göre spora başlama nedenlerine ilişkin sonuçlar

Anne ve baba öğrenim düzeyleri arasında ailenin isteği ile spor başlama bakımından anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır. Çocuğun Ailenin isteği ile spora başlaması anne ve baba öğrenim düzeylerinden bağımsızdır.(Tablo 24)

Ailede aktif spor yapan birisi olmasının olmamasına oranla spora başlamada daha fazla etkili olduğu tespit edilmiş, bu durum istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. (Tablo 25)

Ailenin isteği ile spora başlama bakımından Cinsiyetler arasında anlamlı farklılıklara rastlanmamış, bu durum istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Ailenin yönlendirmesi kız ve erkek çocuklar üzerinde istatistiksel olarak farklılık göstermemektedir.(Tablo 26)

Spora başlamada okullarda spor etkinliklerinin fazla olması etkeni okul türlerine farklılık göstermekte, özel okullarda spor etkinliklerinin fazla olmasından dolayı spora başlayan öğrenci devlet okullarına oranla daha fazladır. Bu durum istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.(Tablo 28)

2. Aile öğrenim düzeyi, aile gelir düzeyi, cinsiyet ve okul türüne göre spora ara verme nedenlerine ilişkin sonuçlar

Anne öğrenim düzeyleri arasında Ailesinin yorulmasını istememesi yüzünden spora ara verme bakımından anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır. Rakamsal olarak eğitim düzeyi düşük annelerin çocuklarının ailenin yorulmasını istememesinden dolayı daha fazla spora ara vermek zorunda kalmasına rağmen bu durum istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.(Tablo 30)

Ailesinin derslerin aksadığını düşünmesi nedeni ile spora ara veren öğrencilerin Baba öğrenim düzeylerine göre dağılımlarına bakıldığında baba öğrenim düzeyi düştükçe ailelerin sporun dersleri aksattığı düşüncesi fazlalaşmaktadır. Baba öğrenim düzeyi yükseldikçe aileler daha az sporun dersleri aksattığını düşünmektedir. Bu durum istatistiki olarak anlamlı bulunmuştur.(Tablo 31)

Aile gelir düzeyleri arasında öğrencilerin ailesinin maddi zorluklar yaşaması yüzünden spora ara vermesi bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Ailesinin maddi durumundan dolayı spor ara veren sporcu öğrencilerin gelir düzeylerine bakıldığında aile gelir düzeyi yükseldikçe bu sebepten dolayı spora ara veren öğrencilerde azalmaktadır. (Tablo 32)

Okulundaki malzeme ve saha yetersizliği yüzünden spora ara veren öğrencilerin okul türlerine bakıldığında malzeme ve saha yetersizliği yüzünden spora ara veren öğrencilerin çoğunluğunun devlet okulu öğrencileri olduğu görülmüş, özel okul öğrencilerinin bu sebepten dolayı spora ara verme oranlarının düşük olduğu tespit edilmiştir.. Bu durum istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.(Tablo 36)

3. Aile öğrenim düzeyleri, gelir düzeyi, ailede sporcu varlığı, cinsiyet ve okul türüne göre Branş ve Branş seçimine etki eden kişilere ilişkin sonuçlar

Sporcu öğrencilerin anne öğrenim düzeylerine göre branş seçimlerinde etkilendikleri kişilere bakıldığında tüm anne öğrenim düzeylerinde sporcu öğrencilerin branş seçerken en fazla aileden etkilendiği, aynı zamanda aileden ve ünlü sporculardan etkilenmenin anne eğitim düzeyleri yükseldikçe arttığı, öğretmenden ve arkadaştan etkilenmenin azaldığı görülmüştür. Bu dağılım istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.(Tablo 37)

Ailesinde sporcu bulunan öğrencilerin en fazla aileden, sonrasında arkadaş, ünlü sporcular, öğretmenlerden etkilendikleri, ailesinde başka sporcu olmayan öğrenciler ise sırasıyla aileden sonra en fazla arkadaş öğretmen ve ünlü sporculardan etkilenmektedirler. Bu dağılım istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.(Tablo 40)

Cinsiyetler açısından bakıldığında ise branş seçimlerinde aileden erkeklerin kızlara oranla daha fazla etkilendiği, ünlü sporcuların kızlarda daha az etkili olduğu, kızların branş tercihlerinde arkadaş ve öğretmenlerden erkeklere oranla daha fazla etkilendikleri tespit edilmiş bu durum istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.(Tablo 42)

Özel okul öğrencileri spor branşı seçimlerinden aileden etkilenme % 65,8 iken devlet okulu öğrencilerinde bu oran %43,5 ile daha azdır. Devlet okulu öğrencileri spor branşı tercihlerinde ikinci sırada arkadaşlardan etkilenirken özel okullar öğretmenlerinden etkilenmişlerdir. Bu durum istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. (Tablo 43)

Devlet okulu öğrencilerinde futbol ve voleybol tercihi fazla olurken özel okullarda basketbol ve yüzme tercihi ilk iki sıradadır. Okul imkanlarının spor tercihlerini etkilediği görülmekte ve burum anlamlılık ifade etmektedir.(Tablo 44)

4. Aile öğrenim düzeyi, gelir düzeyi, ailede sporcu varlığı, cinsiyet ve okul türüne göre spordaki başarı düzeylerine ilişkin sonuçlar

Anne öğrenim düzeyine göre öğrencilerin spor başarılarında anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır. Sporcu öğrenci başarılarının aile öğrenim düzeyi ile ilişkili olmadığı tespit edilmiştir.(Tablo 45)

Araştırma grubundaki sporcuların başarısının aile sosyo – ekonomik düzeyleri ile ilişkisi olmadığı ve aile gelir düzeylerinin öğrencinin spordaki başarısı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar meydana getirmediği görülmüştür.(Tablo 46).

Cinsiyetler arasında öğrencinin spordaki başarısı bakımından anlamlı ilişkilere rastlanmıştır, kızların erkeklere oranla daha az başarılı oldukları tespit edilmiştir. Başarı oranının her iki cinste de il dışı ve okullar arası müsabakalarda daha fazla olduğu görülmüştür. (Tablo 48)

5. Aile öğrenim düzeyi, aile gelir düzeyi ve cinsiyete göre ailenin çocuğunun spor yapmasından beklentilerine ilişkin sonuçlar

Anne öğrenim düzeylerine arasında ailenin çocuğundan ünlü sporcu olması beklentisi anlamlı düzeyde farklılık göstermemekte(Tablo 50), Gelir düzeylerine göre ünlü sporcu olması beklentisinde ortalama aylık gelir düzeyi düşük ailelerde bu beklentinin fazla olduğu, aile geliri yükseldikçe azaldığı görülmüş ve bu durum istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. (Tablo 52)

Ailenin ünlü sporcu olması beklentisi erkek çocuklarda daha fazla kendini gösterirken kız çocuklarında aileler bu beklenti içine daha az girmektedirler. Bu durum istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.(Tablo 54)

Ailenin çocuğundan spordan para kazanması beklentisi baba öğrenim düzeylerine göre farklılık göstermektedir. Baba öğrenim düzeyleri yükseldikçe ailenin bu beklenti oranı azalmakta, baba öğrenim düzeyi azaldıkça fazlalaşmaktadır. Bu durum istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.(Tablo 51)

Aylık gelir düzeyine göre ailenin çocuğunun para kazanması beklentisinde gelir düzeyi arttıkça beklenti düzeyi azalmaktadır. Bu durum istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (Tablo 53)

6. Aile öğrenim düzeyi, aile gelir düzeyi ve cinsiyet ve okul türüne göre ailenin çocuğunun sporla ilgili maddi ihtiyaçları karşılayabilme düzeyine ilişkin sonuçlar

Ailenin çocuğuna daha başarılı olması için ek gıdalar alma oranının anne öğrenim düzeyi arttıkça fazlalaştığı, anne öğrenim düzeyi azaldıkça azaldığı görülmüş ve bu durum istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Yüksek eğitilmiş aileler sporcu beslenmesi konusunda daha özenli davranmaktadırlar. (Tablo 55)

Ailenin çocuğuna daha başarılı olması için ek gıdalar alma oranının aile gelir düzeyi arttıkça arttığı görülmüş, aile gelir düzeyinin bu ihtiyacının karşılanmasında aile sosyo – ekonomik durumunun etkili olduğu belirlenmiştir. (Tablo 59)

Sporcu öğrencinin sporla ilgili yol masraflarının karşılanma ihtiyacının ailenin ortalama aylık gelir düzeyi arttıkça daha fazla karşılanmakta olduğu tespit edilmiş, sporcunun bu ihtiyacının karşılanma oranı aile ekonomik düzeyi değiştikçe değişiklik gösterdiği görülmüş ve bu durum istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. (Tablo 57)

Ailelerin çocuklarını Sporda daha başarılı olması için yaz spor okullarına gönderme oranı cinsiyetlere göre farklılık göstermekte kızlar daha az spor okullarına gönderilmektedir. Bu durum istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.(Tablo 60) Bu duruma okul türleri açısından bakıldığında devlet okulu öğrencilerin aileleri çocuklarını özel okul öğrenci ailelerine oranla daha az yaz spor okullarına göndermektedir.(Tablo 61)

7. Aile öğrenim düzeyi, aile mesleği, aile aylık gelir düzeyi, ailede sporcu varlığı, cinsiyet ve okul türüne göre Ailenin spora ve çocuğunun spor yapmasına karşı tutumuna ilişkin sonuçlar

Ailenin çocuğunun antrenmanlarını izleme oranı anne öğrenim düzeyi arttıkça artmaktadır. Anne eğitim düzeyi düşük ailelerde antrenmanları izlenme oranı azalmaktadır. Bu durum istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.(Tablo 63)

Ailelerin çocuğunun müsabaka ve yarışmalarını izleme derecesi baba öğrenim düzeyi arttıkça fazlalaşmakta, izleme derecesi baba öğrenim düzeyi azaldıkça düşmektedir.. Bu durum istatistiksel olarak anlamlılık ifade etmektedir.(Tablo 68).

Baba mesleğine göre ailelerin çocuğunun müsabaka ve yarışmalarını izlenmesi memurlarda %50,7, emeklilerde %52,9, işçi babalarda %41,5, serbest meslek sahiplerinde % 34,2, çiftçi babalarda , % 23,1 oranında her zaman yapılmaktadır. Bu durum istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. (Tablo 72)

Ailenin sporda teselli etme tutumunun anne öğrenim düzeyine göre dağılımı istatistikî olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Anne öğrenim düzeyi ne olursa olsun başarısızlıklarında çocuğunu teselli etme oranı yüksek bulunmuştur.(Tablo64)

Çocuğunun sportif başarısızlıklarında cezalandırma düzeyi anne öğrenim düzeylerine göre anlamlı değişiklik göstermemekte, annelerin öğrenim düzeyleri arasında çocuğunu başarısızlığında cezalandırma bakımından anlamlı farklılıklar bulunmamaktadır. (Tablo 65)

Baba öğrenim düzeyleri arasında çocuğunu başarı durumunda ödüllendirmesi bakımından anlamlı farklılıklara rastlanmıştır, baba öğrenim düzeyi yükseldikçe

öğrencinin başarısı durumunda ödüllendirmenin daha fazla olduğu tespit edilmiştir.(Tablo 70)

Ailelerin çocuklarını devamlı spora teşvik etmesi baba öğrenim düzeyleri açısından incelendiğinde öğrenim düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar meydana gelmektedir. Baba öğrenim düzeyi yükseldikçe teşvik her zaman artmakta, azaldıkça teşvikin oranı da azalmaktadır(Tablo 71).

Ailenin çocuğunu devamlı spora teşvik etmesi ortalama aylık gelir düzeyi 500 ytl ve aşağı gelir grubunda daha yüksek gelir gruplarına oranla daha az yapılmakta gelir düzeyinin artması teşviki de arttırmaktadır. Bu farklılık istatistiki olarak anlamlıdır.(Tablo 73)

Ailede spor yapan birisi olan öğrencilerin olmayanlara oranla ailelerinden daha fazla spor yapması için teşvik görmekte, yine aileler erkeklere oranla kızlara daha az spor yapması için teşvik etmektedirler. Bu durumlar istatistiki olarak anlamlı bulunmuştur.(Tablo 74–75)

Okul türleri arasında ailelerin çocuğunu devamlı spor yapması için teşvik etmesi bakımından anlamlı ilişkilere rastlanmamıştır.(tablo 76)

8. Okul türüne göre okul spor imkanları ve kullanılabilirlik düzeyine ilişkin sonuçlar

Okul türleri arasından okullarındaki malzeme yeterliliği bakımından anlamlı farklara rastlanmış, özel okullardaki malzemelerin devlet okullarındakine oranla fazla olduğu belirlenmiştir.(Tablo 77)

Devlet okulu öğrencileri branşlarını yapacak uygun saha, beden eğitimi dersleri ve ders dışı egzersizlerde kullanabilecekleri soyunma odası, sınıf ve soyunma odalarında kendilerini ait dolap ve ders sonrası ve egzersiz sonrası duş alma imkanlarının özel okullara oranla daha az olduğunu belirtmiş ve burum istatistiki olarak anlamlı bulunmuştur. (Tablo 78–79–80–81), özel okul öğrencileri devlet okulu öğrencilerinden daha fazla bu imkânlara sahiptirler.

9. Okul türü ve cinsiyete göre okulun spor ve sporcu ile ilgili tutumuna ilişkin sonuçlar

Okul türleri arasında okullarda spor turnuvaları yapılma sıklığı bakımından anlamlı farklılıklar olmadığı tespit edilmiştir.(Tablo 83)

Özel ve devlet okulu öğretmenlerinin öğrencileri spor yapması için teşvik etmesi istatistiki olarak anlamlı farklılıklar oluşturmamaktadır. Öğretmenlerin öğrenciyi spor teşviki okul türünden bağımsızdır.(Tablo 84)

Bazı öğretmenlerin öğrenciyi sporu bırakması için baskısının kızlar daha az oranla ifade etmişlerdir. Erkekleri öğretmenin sporu bırakması için yapılan bu baskıya daha fazla maruz kalmaktadır. Bu durum istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.(Tablo 87)

10. Aile öğrenim düzeyi, cinsiyet ve okul türüne göre öğrencilerin gelecekle ilgili hedeflerine ilişkin sonuçlar

Spor liselerine gitmek isteyen sporcu öğrencilerin anne öğrenim düzeyi arttıkça azaldığı, fen lisesi tercihlerinde ise anne öğrenim düzeyi arttıkça fazlaştığı tespit edilmiş, meslek liselerine gitme oranının ise düşük öğrenimli annelerin çocukları tarafından daha çok tercih edildiği görülmüştür. Bu dağılım istatistiki olarak anlamlı bulunmuştur.(Tablo 88)

Cinsiyetler açısından spor liselerini tercih erkeklerde daha fazla iken sporcu öğrencilerin en fazla fen liselerini tercih ettikleri görülmektedir. Bu dağılım istatistiki olarak anlamlı bulunmuştur.(Tablo 90)

Sporla ilgili gelecekteki hedef rakamsal olarak özel ve devlet okullarında en fazla milli sporcu olmak iken, beden eğitimi öğretmeni olmak özel okul öğrencileri tarafından hiç tercih edilmemektedir. Fakat istatistiki olarak bu durum anlamlılık ifade etmemektedir.(Tablo 91)

İlköğretim okulundan sonra gitmek istene okul türü tercihinde özel okul ve devlet okulu öğrencilerin ilk üç tercihi sırasıyla fen lisesi, Anadolu lisesi ve spor lisesidir. Devlet ve özel okullara arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.(Tablo 92)

Öneriler

— Öğrenciler spor dallarında toplumun genelinde olduğu gibi belirli spor dallarında yığılma yapmaktadırlar, eğitimciler ve aile öğrencileri değişik spor dallarıyla

tanıştırmalı, öğrencilerin değişik branşlarda ilerlemelerini sağlayacak çalışmalar yapılmalıdır.

— Farklı sosyo – ekonomik düzeydeki okullar arasında işbirliğine dayalı, öğrenci katılımlı, eğitim projeleri, spor faaliyetleri ve kültür sanat etkinlikleri düzenlenmelidir.

— Okullarda mevcut spor imkanları yeterli düzeye çıkarılmalı, spor sahalarının bakım ve onarımı yapılarak, öğrencilerin uygun yerlerde giyinip soyunmaları, sıcak su ile duş alma imkanları oluşturularak sağlıklı ortamlarda spor yapmaları sağlanmalıdır.

— Kamu kurum ve kuruluşlarının spor tesislerinin ortak kullanımı sağlanmalı, ilgili birimler, spor tesislerinin işletim ve faaliyet raporunu çıkartarak okullara, kulüplere ve halkın kullanımına sunmalı, sporun elverişli ortamlarda yapılması sağlanmalıdır.

— Okul Spor sahaları yakın okullar ile müşterek kullanılmalı, saha giriş çıkışları okuldan bağımsız hale getirilmeli eğitim öğretimin dışında kalan zamanlarda da halkın kullanımına sunulmalıdır.

— Okullarda spor kulüplerinin işlevi artırılmalı, okul kulüp işbirliği sağlanarak, öğrencilerin kulüplere yönlendirilmesi sağlanmalıdır. Beden eğitimi öğretmenlerinin ve ders saatlerinin sayısı artırılmalıdır.

— Kitle iletişim araçları basketbol ve futbol haricinde değişik branşlara da gereken ilgiyi göstermeli, gençlere ve ailelere yönelik spor konusunda eğitici programlar yapmalıdır.

— Okullarda beden eğitimi ve spor etkinliklerinin sayısı artırılmalı, tüm öğrencilerin katılımını sağlayacak biçimde düzenlenmeli, spora ilgi çekici sunumlar yapılmalı, sporun sadece profesyonel amaçla değil de sağlık içinde yapılması gerektiği üzerinde durulmalıdır.

— beden eğitimi ve spor öğretmenleri rehber öğretmenlerle işbirliği içinde çalışarak ailelerin spor ve sportif aktivitelere katılımın yararları konusunda bilinçlendirilmeleri ve gerekirse öğrencilerin bu aktivitelere göndermeleri için ikna edilmelidir.

- sporun akademik başarıyı olumsuz etkilemediği konusunda öğrenci, öğretmen ve aileler bilgilendirilmeli, okul idarelerinin sporcu öğrencilerin yarışmaları yüzünden katılmadıkları dersleri telefi etmeleri sağlanmalıdır.
- Özel ve devlet okulu sportif imkanları eşitlenmeli, devlet okulları da özel okullar standardına getirilmelidir.
- Okullar ve aileler başarılı olan öğrencileri ödüllendirmeli, Ödülün en önemli motivasyon etkeni olduğu unutulmamalıdır. Maddi yönden imkanı olmayan öğrenciler kurum ve kuruluşlarca veya okul- aile birliği tarafından desteklenerek başarıları arttırılmalıdır.
- Aileler çocuğunu spora yönlendirmede sağlıklı yaşam için spor yapma ilkesini benimsemeli, spor nasıl sorusunun cevabını, buna bağlı malzemeyi, sahayı, uzman antrenör ve öğretmenleri bulmalıdır.
- Ailelerin çocuklarını gelişimlerine uygun yaş ve dönemlerde spor faaliyetlerine ve spor branşlarına yönlendirmeleri, baskı ve cezanın sporda başarısızlığa neden olacağı konusunda bilinçlendirilmeleri sağlanmalıdır. Çocukların mümkünse yapacakları branşları kendilerinin seçmeleri sağlanmalıdır.
- Ailelerin çocuklarını spor yapması konusunda desteklemeli, onun sportif etkinliklerini izlemeli ve gerekirse onunla birlikte bu etkinliklere katılmalıdır.
- Ailelerin spora teşvik ederken cinsiyet ayrımı yapmamaları için bilinçlendirilmelidir. Annelerinde kız çocukları ile birlikte spor yapmaları sağlanmalı, sporun toplum çoğunluğu tarafından yapılır hale gelmesi için kadının spora ilgisi arttırılmalı, aktif olarak sporun içinde yer almasını sağlamak için kadınlara özel spor etkinlikleri düzenlenmelidir.

KAYNAKLAR

- AÇIKADA, Caner ve Emine ERGEN (1999), *Bilim Ve Spor*, Büro Tek Ofset Matbaacılık, Ankara.
- AKÇA, Ü. (1997), *Aile İçi İletişim ve Eğitime Etkisi*, Milli Eğitim Dergisi, Sayı:135, Ankara
- ALTUNIŞIK, R., R. Coşkun, S. Bayraktaroğlu ve E. Yıldırım (2004), *Soysal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri,Spss Uygulamalı*, Sakarya Kitabevi, Sakarya
- ARACI, Hikmet (2004)*Okullarda Beden Eğitimi*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- ASLAN, M. Fahrettin(2002), *Kocaeli bölgesi ilköğretim okullarında okuyan öğrencilerin spora yönelmelerinde ailenin beden eğitimi öğretmeni ve çevrenin etkileri*, Basılmamış Yüksek lisans tezi, Kocaeli üniversitesi, sağlık bilimleri enstitüsü,
- ASLANTÜRK, Zeki ve M.Tayfun Amman (1999), *Sosyoloji Kavramlar, Kuramlar, Süreçler*, Kaknüs Yayınları, İstanbul.
- ATALAY, A. (1998), *Spor Sosyolojisi*, Alkım Yayınları, İstanbul.
- ATEŞ, M.(1992), *Demokrasi ve spor eğitimi*, Eğitim bilimleri dergisi, Sayı 1, Buca eğitim fakültesi yayınları, İzmir
- AZİZ, Hakan(2001), *İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Başarısında Aile Faktörü*, Basılmamış Yüksek lisans tezi, Sakarya üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü
- BİLHAN, S. (1996), *Eğitim Sosyolojisi*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, No:174, S 20 Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- BİNBAŞIOĞLU, Cavit (1990), *Eğitim Psikolojisi*, Kadioğlu Matbaası, Ankara.
- CANOVALI, Y. (1999), *Ailenin Görevleri ve Eğitimde Ailenin Misyonu*, Eğitim Yazıları Dergisi, Sayı 1, Ankara.
- ÇON, M. (1997), *Elit düzeyde spor yapanların spora yönelmelerinde ilk ve orta öğretim kurumlarının etkisi üzerine bir araştırma*, Gazi üniversitesi beden eğitimi ve spor bilimleri dergisi, sayı 2, Ankara

- DALKIRAN, O., A. Altıntaş, N. Gündüz, H. Sunay, M. Akgül(2004), *Ankara ili devlet ve özel ilk ve orta öğretim okullarındaki beden eğitimi öğretmenlerinin ders dışı etkinliklerinde kapalı spor alanlarının etkin kullanımı üzerine görüşleri*, 10. ICHPER-SD AVRUPA KONGRESİ ve 8. SBD uluslar arası spor bilimleri kongresi kemer Antalya (CD-182 _0394)S.2-4,14
- DEMİR A.(1996), *7-14 yaş arası çocukların spora yönlendirilmesine etki eden faktörler* Basılmış doktora tezi, Marmara üniversitesi, İstanbul
- DOĞAN, Döndü Günay (2001), *Sporda Başarıyı Etkileyen Sosyal Faktörler Üzerine Bir Araştırma*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü..
- DOĞAN, Tahsin(2003), *Öğretmen ve Eğitim Yöneticilerine Rehber, Öğretimde Planlama Uygulama Değerlendirme ve Eğitim Mevzuatı*, Ankara.
- DÖNMEZER, İbrahim (1992), *Eğitim psikolojisi*, Ege üniversitesi edebiyat fakültesi yayınları, İzmir.
- DPT, (Devlet planlama teşkilatı),(1983), *5.beş yıllık kalkınma planı spor özel ihtisas komisyonu raporu*, Ankara
- ERDEMLİ A. (1991), *Türk-Alman Kültür Diyalogunda Spor Ahlakı ve Spor Felsefesine Yeni Yaklaşımlar*, Meya Matbaacılık ve Yayımcılık, İstanbul.
- ERDEMLİ, Atilla (2002), *Temel Sorunlarıyla Spor Felsefesi*, e yayınları, İstanbul
- ERDEN, Münire (2005), *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Epsilon Yayıncılık, İstanbul
- EREN, N.(1998), *Sosyal tabakalaşma ve spor ilişkisi*, Basılmamış yüksek lisans tezi Marmara sağlık bilimleri enstitüsü, Beden eğitimi ve spor anabilim dalı, İstanbul
- ERKAL, M., Ö. Güven, D. Ayan (1998), *Sosyolojik açıdan spor*, Der yayınları, İstanbul
- ERKAL, Mustafa (1998), *Sosyolojik Açıdan Spor*, Der Yayınları, İstanbul.
- FİDAN, S.(2002), *Türkiye’de ve Dünya’daki elit jimnastikçilerin sosyo - ekonomik*

analizi yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara üniversitesi sağlık bilimleri enstitüsü, İstanbul.

FİŞEK, Kurthan (1998), *Dünya’da ve Türkiye’de devlet politikası ve toplumsal yapıyla ilişkileri açısından spor yönetimi*, Bağırman yayım evi, Ankara

GEZGİN M. ve F. Amman(1993), *Temel eğitimde yararlılık açısından spor olgusu*, Eğitim kurumlarında beden eğitimi ve spor 2. sempozyumu, Manisa

GÖKTAŞ, Zekeriya (1994), *Farklı Sosyo Ekonomik Yapıdaki Ortaöğretim Kurumlarında Okuyan Öğrencilerin Spora Katılımına Etki Eden Faktörler*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, sağlık bilimleri enstitüsü, Ankara

HASİPEK, Seniha (1990), *Ailenin Sosyo-kültürel ve Ekonomik Yapısında Kadının Yeri ve Önemi*, 1. Aile Şurası Bildirileri

HAZAR, Muhsin (1996), *Beden Eğitimi ve Sporda Oyunla Eğitim*, Tutibay Ltd., Ankara.

HERGÜNER, Gülten (1991), *Çocuğun spora yönelmesinde ailenin rolü ve önemi*, On dokuz mayıs üniversitesi , Eğitim fakültesi dergisi, Ayrı basım, sayı 6, Samsun

HERGÜNER, Gülten (1992), *Eğitim – spor ilişkisi*, On dokuz mayıs üniversitesi eğitim fakültesi dergisi, Aralık, sayı 7, Samsun

HERGÜNER, Gülten(2001), *Farklı liselerdeki sporcu öğrencilerin problem ve beklentilerinin belirlenmesi il örneği*, Basılmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, sağlık bilimleri enstitüsü, Ankara

İMAMOĞLU, O. ve Y. Taşmektepligil (1996), *Türkiye’de Kültürel Yapının Spora Etkisi Üzerine Düşünceler*, G.Ü. Beden Eğitimi ve Spor Bilimler Dergisi, Ocak, S.46, Ankara.

İNAL, Ali Niyazi (2003), *Beden Eğitimi ve Spor Bilimi*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara

KARAKÜÇÜK, Suat (1997), *Rekreasyon*, Seren Ofset, Ankara.

- KARASÜLEYMANOĞLU, Aydın (1995), *Yeni Boyutlarıyla Spor*, Ozan Dağıtım, Ankara.
- KESKİN, Veli(2006), *Çocuklarını spora yönlendiren anne ve babaların beklentileri*, Afyon Kocatepe üniversitesi, sağlık bilimleri enstitüsü
- KILCIGİL, Ertan (1998), *Sosyal Çevre- Spor İlişkileri*, Bağırhan Yayınevi , Ankara
- KILIÇ, Memduh(2006), *Okul takımlarında yer alan sporcu öğrencilerin kulüp bazında spor yapma oranları ve bunu etkileyen faktörler Van ili örneği*, Basılmamış Yüksek lisans tezi Gazi üniversitesi eğitim bilimleri enstitüsü Beden eğitimi ve spor anabilim dalı, Ankara
- KOÇ, Şükrü (1994), *Spor psikolojisine giriş*, saray medikal yayıncılık, İzmir
- KONGAR, Emre(1993), *Kültür üzerine*, remzi kitabevi, Ankara
- KORUCU, G. ve H. Mollaoğulları(2005), *Denizli ilköğretim okullarındaki beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları güçlükler ve okul yöneticilerinin beden eğitimi derslerinde karşılaştıkları sorunlarla ilgili düşüncelerinin değerlendirilmesi*, Editör: O. Gültekin, 4.ulusal beden eğitimi spor öğretmenliği sempozyumu, Burfaş ofset tesisleri, Bursa
- KURTKAN, Amiran (1977), *Eğitim Yoluyla Kalkınmanın Esasları*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- KUTER Murat ve Füsun ÖZTÜRK (1997), *Antrenör ve Sporcu* Bağırhan Yayınevi, Bursa.
- KÜÇÜK, Veysel (1997), *Sporda Yönlendirmenin Yeri ve Önemi "Futbol Örneği"*, Basılmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- KÜNTAY, E. (1991), *Spor Ahlakı ve Spor Felsefesine Yeni Yaklaşımlar*, Ed; Erdemli A. *Çocuk ve Gençlerde Davranış Bozukluğunu Düzeltici Önlem Olarak Spor*, Meva Matbaacılık, İstanbul.
- LEBLANC, J. ve L. Dickson(2005) *Çocuklar ve spor çeviri derleme* Gazanfer gülbağırhan yayınevi Ankara 2005

- MCPHERSON, B. D., J. E. Curtis, J. W. Loy(1986) *The Social Significance of Sport*, Human Kinetics Publisher, Champaign,
- MEB, (1991), *İlkokullar, Ortaokullar, Lise ve dengi Okullar Spor Kolu Çalışmaları ve yarışma talimatı*, Milli Eğitim Basımevi, Ankara.
- MEB, (2007), *İlköğretim Okullarında Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Görüşleri(Sivas Örneği)*,
<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/159/kangalgil-donmez.htm>, 14.06.2007
- MEB, (2000), *İlköğretim kurumları ve ortaöğretim kurumları beden eğitimi öğretmenlerinin ders içi ve ders dışı çalışmaları rehberi*, milli eğitim basımevi
- MEB, (1982), *Temel eğitim okulları ile orta öğretim kurumlarında beden eğitimi ve izcilik uygulamaları*, milli eğitim basımevi, Ankara
- MENGÜTAY, Sami (2006), *Çocuklarda Hareket Gelişimi ve Spor*, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul.
- MENGÜTAY, Sami(1993), *Okul öncesi eğitim kurumlarında spor ve hareket eğitiminin önemi ve ülkemizdeki durumu*, Eğitim kurumlarında beden eğitimi ve spor 2. sempozyumu, Manisa
- MİRZEOĞLU, Nevzat (2003), *Spor Bilimlerine Giriş*, Bağırhan Yayinevi, Ankara.
- MULUK, Emine G. (2004), *Alt Sosyo Ekonomik Düzeyde ki Ailelerin Aile Yapıları ve Anne Çocuk İlişkinin İncelemesi*, Basılmamış Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- MURATLI, Sedat (1997), *Çocuk ve Spor*, Bağırhan Yayinevi, Ankara.
- PEKEL, H. Ahmet, L. Aydos, M Onay (2006) *Türkiye deki elit atletlerin sosyo - ekonomik durumları üzerine bir araştırma*, Kastamonu eğitim dergisi, Cilt:14 no 2, Ankara
- ÖZER, Dilara Sevimay ve Kamil Özer (2004), *Çocuklarda Motor Gelişim*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

- ÖZER, Kamil (1990), *Yetenek Seçiminde Yapısal Faktörler*, Spor Bilimleri 1. Ulusal Sempozyumu, Ankara.
- ÖZGÜVEN, İbrahim Ethem (2001), *Çağdaş Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik*, Pdrem Yayınları, Ankara.
- ÖZMEN, Öner(1999),*Çağdaş sporda eğitim üçgeni*, bağırğan yayım evi, Ankara
- ÖZŞAKER M., A. Orhun(2005), *İlköğretim okullarında beden eğitimi dersinin amaç ve içeriğine ilişkin sorunlar*, Editör: O. Gültekin, 4. ulusal beden eğitimi ve spor öğretmenliği sempozyumu burfaş ofset tesisleri, Bursa
- ÖZTÜRK, Füsun (1998), *Toplumsal Boyutlarıyla Spor*, Bağırğan Yayınevi, Ankara
- PEHLİVAN Z. ve N Esen, B. Dönmez (1993), *Ders dışı okul spor etkinliklerinin eğitim programı açısından araştırılması*, Eğitim kurumlarında beden eğitimi ve spor 2. ulusal sempozyumu, milli eğitim basımevi, Ankara
- PEHLİVAN, Z., B. Dönmez ve H. Yaşat, (2003), Editörler: YILDIRAN İbrahim, Doğan Pınar, Erturan Esra Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu, *Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi*, Sim Matbaacılık Ankara.
- PEPE, Hamdi, N. İNAL, B. ÇUMRAĞİL(2005), *7-15 Yaş Grubunda Spor Yapan Bay ve Bayanların Sosyo-Ekonomik Seviyelerinin Araştırılması*; 4.Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu, Bursa
- POYRAZ, A. (1999), *Ortaöğretim kurumlarının ders dışı spor faaliyetleri organizasyonu katılım sorunları ve çözüm önerileri üzerine bir araştırma afyon il örneği*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, sağlık bilimleri enstitüsü, Ankara
- SAKARYA VALİLİĞİ (2006) “eğitim “[Http://www.sakarya.gov.tr/yeni/egitim2.htm](http://www.sakarya.gov.tr/yeni/egitim2.htm) 25. 04. 2007.
- SALK, Lee (1998), *Çocuğun Duygusal Sorunları*, Remzi Kitapevi, İstanbul.
- SALLİS, J.F(1992) “Parental behavior in relation to physical activity and fitness in 9-year-old children” Sports medicine

- SAYIN, Önal (1990), *Aile Sosyolojisi, Ailenin Toplumdaki Yeri*, Ege Üniversitesi Yayınları, No:57, İzmir.
- SELÇUK, Tamer(2006), *Ortaöğretim öğrencilerinin ders dışı okul spor faaliyetlerine katılımı ve sorunları*, Basılmamış Yüksek lisans tezi, Mersin üniversitesi sağlık bilimleri enstitüsü,
- SENEMOĞLU, Nuray (1997), *Gelişim- öğrenme ve öğretim*, Spor matbaacılık, Ankara
- SERARSLÂN, Zahit ,AKKAYA L. (2000); *Kocaeli' nde Ortaöğretim Gençliğinin Sportif Tercihlerini Etkileyen Sosyo-Ekonomik Faktörler*; 3.Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi,MarmaraÜniversitesi,İstanbul
- SEVİM, Yaşar (1997), *Antrenman Bilgisi*, Tutibay Ltd, Ankara)
- SPOR BİLİM (2005),''*aile ve spor*'' ,
- <http://www.sporbilim.com/index.php?s=icerik&katid=83&id=145> 11.02.2007.
- ŞİMŞEK, Kerem Yıldırım(2005), *Çocukların spora yönlendirilmesinde aile görüşlerinin değerlendirilmesi Eskişehir il örneği*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi sağlık bilimleri enstitüsü, Eskişehir
- T.C. Anayasası 1982, Madde:59.
- TAŞMEKTEPLİGİL, Yalçın (1995), *Sporun Yaygınlaştırılmasında Semt Sahalarının Etkileri*, Basılmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- TÜMER, Suat (2001), *Gençleri Spora Yönlendirmede Ailenin Etkisi İzmit Örneği* Basılmamış Yüksek lisans tezi, Sakarya üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü
- VARIŞ, Fatma (1994) *Eğitimde program geliştirme*, Alkım kitapçılık yayıncılık, Ankara
- VARIŞ, Fatma (1998), *Eğitimde program geliştirme*, Alkım yayını, İstanbul
- YALÇINKAYA, M. (1993), *Okul Öncesi Dönemde Hareket ve Spor Eğitimin Önemi, Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor II. Ulusal Sempozyumu*, Manisa.

- YAVUZER, Haluk (2004), *Çocuğu Tanımak ve Anlamak*, Remzi Kitapevi,
- YETİM, Azmi (2005), *Sosyoloji ve Spor*, Morpa Kùltür Yayınları, İstanbul.
- YILDIRAN İ., S. Karakùçük, A. İmamoğlu ve G. Ekinci (1993), *Beden Eğitimi ve Spor Öğrenimi veren yüksek öğrenim kurumlarının öğretim programlarının toplumsal beklentilere uygunluk düzeyleri bakımından analizleri* Eğitim Dergisi.s.56
- YOLCU, İ.(2000), *Eğitim Bütünlüğü İçinde Beden Eğitimi ve Sporun Yeri ve Önemi, I. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu*,19–21 Aralık 1999, İzmir Milli Eğitim Basımevi, Ankara
- YORULMAZLAR, M., M. (2000), *Badminton Sporcularının Sosyo Ekonomik Bir Analizi*, Basılmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler enstitüsü.
- YORULMAZLAR, M., M., M. Bakır, A. Kepoğlu (2007), *Türkiye’deki ve dünya’daki elit badminton sporcularının sosyo-ekonomik bir analizi*,
- <http://www.bilalcoban.com/index.php?id=dokuman&islem=oku&yer=2&kat=14&no=5>
6 16.08.2007

EKLER

Ek 1: ANKET ONAY BELGESİ

T.C.
SAKARYA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.4.54.00.05.01.070/
KONU : Anket

13373

VALİLİK MAKAMINA
SAKARYA

İLGİ : "Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi"

İlimiz;Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı öğrencisi Çiğdem KOTAN;

"Taşınmalı İlköğretim Okullarında Okuyan Sporcu Öğrencilerin Spor Yapmalarında Okul ve Aile Faktörünün Etkisi" konulu anket çalışması nedeniyle;

İlimiz;Merkez İlçesindeki, Erenler,Erenler 50.Yıl,21 Haziran,Ali Dilmen, Orhangazi, Karaoşman,Şeker,Zübeydehanım,Merkez Atatürk,Sabihahanım, Atatürk, Ahmet Akkoç,Mustafa Kemalpaşa,Büyükgazi, ve Eser , Necdet İslar, Camili Sait Faik Abasıyanık,17 Ağustos,Aykut Yiğit, Mehmet Nuri, Mehmet Akif Ersoy, Sakarya Üniversitesi Vakfı Koleji,Özel Işık ve Özel Şahin İlköğretim Okulu Müdürlüklerindeki 4.,5.,6.7. ve 8. sınıfında okuyan sporcu öğrencilere (1000 adet) anket uygulaması yapmak istediğini, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünün 14.05.2007 tarih ve 818 sayılı yazılılarıyla belirtmektedirler.

Anket soruları komisyonumuzca incelenmiş olup,Yasal gerekliliğin ilgili okul müdürlüğüne ait olması ve dersleri aksatmamak kaydıyla anket uygulamasının yapılması, Müdürlüğümüzce uygun mütalaa edilmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde, olurlarınızı arz ederim.

Murat KAZICI
Milli Eğitim Müdürü

OLUR.
15.05/2007
Muammer AKSOY
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek 2 : ANKET FORMU

Sevgili öğrenciler, bu çalışma ile sporcu öğrencilerin spor yapmalarında okul ve ailenin etkisi araştırılmaktadır. Ankete verilen cevaplar gizli tutulacak okulunuza veya ailenize verilmeyecektir. Araştırma sonucunun güvenilir olabilmesi için cevaplarınızda dürüst olmaya özen gösteriniz. Şimdiden araştırmaya yapacağınız katkıdan dolayı teşekkür ederim.

Çiğdem KOTAN

1. Cinsiyetiniz

Kız Erkek

2. Okulunuzun Türü

Devlet Okulu Özel Okul

3. Annenizin öğrenim durumu nedir?

ilkokul Orta Okul Lise Üniversite Okuryazar değil

4. Babanızın öğrenim durumu nedir?

ilkokul Orta Okul Lise Üniversite Okuryazar değil

5. Ortalama aylık geliriniz ne kadardır?

500 YTL altı 501 ve 750 YTL arası 751 ve 1000YTL arası
 1001 ve 1250 YTL arası 1250 YTL ve daha üstü

6. Babanızın mesleği nedir?

İşçi Memur Çiftçi Serbest Meslek
 Emekli Diğer.....

7. Annenizin mesleği nedir?

İşçi Memur Ev Hanımı Serbest M.
 Emekli Diğer.....

8. Aile fertleri içinde halen spor yapan var mı?

Evet Hayır

9. Yaptığınız spor branşı nedir?

- Futbol Atletizm Karate Basketbol
 Judo Kürek Voleybol Tekvando
 Jimnastik Hentbol Güreş Diğer.....

10. Bu branşa yönelmenizde öncelikle kim etkili olmuştur?

- Ailemin Arkadaşlarımın
 Öğretmenlerimin Ünlü sporcuların

11. Yaptığınız branştaki başarılarınız nelerdir?

- Okul içi müsabakalarda derecelerim var
 Okullar arası müsabakalarda derecelerim var
 İl dışı müsabakalarda derecelerim var
 Milli sporcuyum
 Henüz bir derecem yok

12. Spora başlamanız ve devam etmenizde aşağıdakilerden hangileri ne derece etkilidir. Seçenekleri çarpı (X) işareti ile derecelendiriniz	çok az	az	orta	fazla	çok fazla
Ailemden birilerinin aktif spor yapması					
Yaptığım spor branşını sevmem					
Sağlıklı kalabilmek					
Boş zamanlarımı değerlendirmek					
Okulda spor etkinliklerinin fazla olması					
Okulda spor takımlarının başarısı ve sporcuya verilen değer					
Oyun oynamak					
Evime yakın spor kulübü olması					
Ailemin istemesi					
Öğretmenimin istemesi					

13. Ailenizin sizi spor yapmaya göndermesinde aşağıdakilerden hangisi ne derece etkilidir? Çarpı (X) işareti ile derecelendiriniz	Çok az	Az	Orta	Fazla	Çok fazla
Sağlıklı olmamı istemeleri					
Boyumun uzamasını istemeleri					
Zayıflamamı istemeleri					
Ünlü bir sporcu olmamı istemeleri					
Para kazanmamı istemeleri					
Boş zamanlarımı değerlendirmemi istemeleri					
Arkadaş edinebilmem için					
Çok ısrar ettiğim için					

14. Aileniz yaptığımız sporla ilgili maddi ihtiyaçlarınızı ne derece karşılıyor?	Her Zaman	Nadiren	Sık Sık	Hiçbir Zaman
Spor yapmam için gerekli tüm malzemeyi temin eder				
Antrenman ve müsabaka yol masraflarımı karşılar				
Sporda daha başarılı olmam için yaz spor okullarına gönderir				
Spor kulübüne yazdırır				
Spor kulübü masraflarımı düzenli öder				
Branşım ile ilgili yardımcı kitap ve dergiler alır				
Daha başarılı olmam için yardımı olacak ek gıdalar alır.				

15. Ailenizin spora ve sizin spor yapmanıza karşı tutumu ne derecededir.	Her Zaman	Nadiren	Sık Sık	Hiçbir Zaman
Dereceye girdiğimde veya başarılı olduğumda ödüllendirir				
Beni düzenli spor yapmam için teşvik ederler				
Antrenmanlarımı izlemeye gelirler				
Müsabaka ve yarışlarımı izlemeye gelirler				
Başarılı olmadığım da beni teselli ederler				
Başarılı olmazsam beni cezalandırır				
Evde spor programları ve müsabakaları izlenir				
Evde Sporla ilgili gazete ve dergi haberleri okunur				
Sporun derslerimi olumsuz etkilediğini düşünür				
Sporu bırakmam için bana baskı yaparlar				
Antrenman ve müsabakalar için zorla izin alırım				

16. Spor yapmaya sakatlık dışında hiç ara verdiniz mi? Cevabınız evet ise nedenleri çarpı (X) ile derecelendiriniz.	Çok az	Az	Orta	Fazla	Çok fazla
Ailemin yorulmamı istememesi					
Ailemin maddî zorluklar yaşaması					
Ailemin derslerimin aksadığını düşünmesi					
Okulumdaki öğretmenlerimin izin vermemesi					
Spor da kendimi başarısız hissetmem					
Okulumdaki malzeme ve saha yetersizliği					

17. Aşağıdaki okul imkânları ile ilgili ifadeler ne derecede katılıyorsunuz? Uygun seçeneği çarpı (X) ile işaretleyiniz	Katılıyorum	Fikrim yok	Katılmıyorum
Beden Eğitimi Derslerinde branşım ile ilgili egzersizler yapamıyorum			
Branşım ile ilgili spor malzemeleri yeterli değil			
Mevcut spor malzemelerini istediğim zaman kullanamıyorum			
Kendi spor branşımı yapacak uygun saha yok			
Mevcut spor sahalarını istediğim zaman kullanamıyorum			
Okulumun kütüphanesinde spor branşları ile ilgili kaynak yeterli değil			
Beden eğitimi dersleri ve ders dışı egzersizler için kullanabileceğimiz ayrı soyunma odaları yok			
Sınıf veya soyunma odalarımızda kullanabileceğimiz kendimize ait dolaplar yok			
Beden eğitimi dersi veya egzersiz sonrası kullanabileceğimiz duşlar yok			
Beden eğitimi dersi veya egzersiz sonrası sıcak su kullanma imkanımız yok			

ÖZGEÇMİŞ

Kotan çiğdem, 1980 de Sakarya ili kaynarca ilçesinde doğdu. İlk tahsilini Sakarya'nın kaynarca ilçesinde orta öğrenimini de Sakarya'nın Sapanca ilçesinde sağlık meslek lisesinde yaptı. 1999 senesinde Sakarya üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek okulunu kazandı. Yüksek öğreniminin son bir buçuk yılında Sağlık Bakanlığına bağlı kurumlarda kadrolu hemşire olarak çalıştı. 2003 yılında mezun olduktan sonra Kurumlar arası geçiş hakkını kullanarak öğretmenliğe geçiş yaptı. Bir çocuk annesi olup halen Sakarya Erenler Ali Dilmen İlköğretim okulunda beden eğitimi öğretmeni olarak görev yapmaktadır.